

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการความมั่นคงศึกษา

เรื่อง ปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดน :
พื้นที่ชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

โดย

ธนา ยศตระกูล

เมษายน 2551

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

เรื่อง ปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดน :
พื้นที่ชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

ผู้วิจัย

ธนา ยศตระกูล

สังกัด

โครงการความมั่นคงศึกษา

ชุดโครงการความมั่นคงศึกษา

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

ปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดน : พื้นที่ชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

ธนา ยศตระกูล

ตั้งแต่หลังช่วงยุคสงครามเย็นเป็นต้นมา ภายใต้การดำเนินนโยบาย “เปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า” ของรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ส่งผลให้พื้นที่ชายแดนรอบด้านของไทย กลายเป็นพื้นที่เปิดมากขึ้น กล่าวได้ว่านโยบายนี้เป็นการเปิดความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นทางการหลังการสิ้นสุดสงครามเย็นในภูมิภาคอินโดจีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวภาครัฐได้มีนโยบายพัฒนาพื้นที่ชายแดนผ่านโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจ และความร่วมมือในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองของรัฐต่อพื้นที่ชายแดนที่เปลี่ยนแปลงไป

การพัฒนาเพื่อให้พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Corridor) ภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region Cooperation -GMS) จึงนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พื้นที่ชายแดนปรับตัวเข้าสู่บทบาทใหม่ในฐานะเมืองชายแดนที่มีศักยภาพในการเป็นเสมือนประตูการค้าที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ และเชื่อมโยงกับศูนย์กลางเศรษฐกิจในประเทศ¹ และคงปฏิเสธไม่ได้ว่าการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงระหว่างประเทศในอนุภาคนี้นี้ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเคลื่อนไหวข้ามแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งหลายเป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการเคลื่อนไหวข้ามพรมแดนที่เปิดกว้างมากขึ้นและสะดวกขึ้นนี้ ได้กลายเป็นสิ่งที่ท้าทายโดยตรงต่อการจัดการ/การจัดระเบียบพื้นที่ชายขอบรอบประเทศไทย

¹ การพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจเช่นนี้ เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 อ่านเพิ่มเติมใน สำนักงานรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544* (กรุงเทพฯ : หจก. เม็ดทรายพริ้นต์, 2539) หน้า 93-99.

ซึ่งภัยคุกคามที่เกิดขึ้นตามแนวพรมแดนของรัฐที่มาพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ จึงหนีไม่พ้น เรื่องของอาชญากรรมข้ามชาติทั้งหลาย ซึ่งเป็นประเด็นของความมั่นคงใหม่ ที่มีมิติของปัญหา ทั้งในระดับระหว่างประเทศและในประเทศ² กล่าวคือ มีนัยต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยของสาธารณะ และเสถียรภาพของระบบระหว่างประเทศ ทั้งนี้เป็นเพราะศักยภาพของ อาชญากรรมข้ามชาติไปได้ไกลเกินกว่าอาณาเขตของรัฐ และผลสำเร็จของการก่ออาชญากรรมก็ ไปได้ไกลกว่าจุดเริ่มต้น และเมื่อพิจารณาในประเด็นของการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนแล้ว อาชญากรรมข้ามชาติหรือในที่นี่ขอใช้คำว่า “อาชญากรรมข้ามชายแดน” จึงเป็นปัญหาที่ท้าทาย การจัดการของรัฐสมัยใหม่เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากวิธีการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงแบบใหม่เช่นนี้ มิได้อยู่ที่การใช้กำลังทางทหารอีกต่อไป

เมื่อศึกษาจากข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคงและข้อมูลจากด่านตรวจคนเข้าเมือง ชายแดนต่างๆ ในช่วงเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงช่วงต้นปี พ.ศ. 2550 พบว่า อาชญากรรม ข้ามชายแดนที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสิ้นสี่ด้าน (พม่า-ลาว-กัมพูชา- มาเลเซีย) มี 7 ประเภทสำคัญ ดังนี้

- 1) การลักลอบค้ายาเสพติด
- 2) การลักลอบนำคนเข้าเมือง
- 3) การลักลอบค้ารถยนต์โจรกรรม
- 4) การลักลอบค้าอาวุธสงคราม
- 5) การลักลอบค้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์
- 6) การลักลอบค้าสินค้าควบคุมและสินค้าอื่นๆ
- 7) การแพร่ระบาดของธนบัตรปลอม

จากการศึกษาพบว่า

1. พื้นที่ชายแดนทางด้านภาคเหนือและด้านตะวันออกเป็นพื้นที่ที่ควรเฝ้าระวัง เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดนที่สำคัญๆ เกิดขึ้นในพื้นที่สองส่วนนี้ เป็นหลัก

² Jeanne Giraldo and Harold Trinkunas, “Transnational Crime” in Alan Collins ed., **Contemporary Security Studies**, Oxford University Press, 2007, p. 347

2. การลักลอบเข้าเมืองเกี่ยวข้องกับปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ขบวนการค้ามนุษย์ และการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง กรณีของการลักลอบเข้าเมืองจึงไม่ควรเฝ้าติดตามจำกัดอยู่เฉพาะในกรณีของการลักลอบเข้าเมืองของประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกันกับไทยเท่านั้น หากควรให้ครอบคลุมถึงกรณีของประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ไกลออกไปด้วยเช่นกัน เช่น ในกรณีของชาวจีน และชาวเกาหลีเหนือ ที่พบว่ามีไม่น้อยที่ถูกล่อลวงโดยขบวนการค้ามนุษย์ด้วย นอกจากนี้ ยังมีการเข้าเมืองของชาวมุสลิมโรฮิงยา และมุสลิมจากกัมพูชา ซึ่งปรากฏว่ามีจำนวนผู้ตกค้างอยู่ในไทยเป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้ตกค้างเหล่านี้จะอาจถูกชักจูงเข้าร่วมขบวนการอาชญากรรมต่างๆ เช่น ขบวนการค้ายาเสพติด ขบวนการค้ามนุษย์ เป็นต้น
3. พื้นที่ชายแดนไทยยังคงต้องเกี่ยวข้องกับปัญหา ยาเสพติด ไปอีกนาน ขณะเดียวกันก็มีความพยายามในการขยายตลาดยาเสพติด ซึ่งจะทำให้ความพยายามเพิ่มผลผลิตยาเสพติดต่างๆ มีมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้การพัฒนาศูนย์ทางต่างๆ ภายใต้ GMS รวมถึงการเปิดจุดผ่านแดนใหม่ๆ จะทำให้การสกัดกั้น/ตัดเส้นทางลำเลียงยาเสพติดกระทำได้อย่างยากยิ่ง

ถึงแม้ว่า “ชายแดน” มักจะถูกกล่าวถึงในแง่ที่ว่าเป็นพื้นที่ชายขอบของประเทศ เป็นพื้นที่ที่ห่างไกลความเจริญ หรือห่างไกลจากการควบคุมของส่วนกลางก็ตาม ในอีกด้านหนึ่งคงปฏิเสธไม่ได้ว่า พื้นที่ชายแดนคือ “ประตูบ้าน” หรือ “ด่านหน้า” ของประเทศ และหากยอมรับในความเป็นจริงนี้ ความพยายามในการควบคุมคนและสิ่งต่างๆ ที่ผ่านเข้าผ่านออก “ประตูบ้าน” หรือ “ด่านหน้า” นี้ ยังคงต้องเป็นภาระและหน้าที่หลักของฝ่ายรัฐ

อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดนทั้ง 7 ปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คงไม่ใช่เรื่องง่ายและต้องอาศัยเวลา ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความซับซ้อนของปัญหา และอีกส่วนหนึ่งเนื่องมาจาก

- 1) แต่ละปัญหาเกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน เช่น ในกรณีปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ด่านตรวจคนเข้าเมือง ศุลกากร ตำรวจ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) เป็นต้น

- 2) ไม่มีความเป็นเอกภาพในการแก้ไขปัญหาของหน่วยงาน และขาดบูรณาการในความรับผิดชอบปัญหาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) กฎหมายมีช่องโหว่ และการบังคับใช้กฎหมายยังไม่เท่าทันการก่ออาชญากรรม
- 4) การทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาลดลง
- 5) ช่องทางเข้าออกตามแนวชายแดนมีมากกว่ากำลังของเจ้าหน้าที่จะดูแลได้อย่างทั่วถึง เช่น ในกรณีของการลักลอบเข้าเมือง คำนวณตรวจคนเข้าเมืองทั่วประเทศมีทั้งหมด 54 ค่าย³ ในขณะที่ช่องทางธรรมชาติหรือช่องทางประเพณีมีจำนวนหลายร้อยช่องทางตลอดแนวพรมแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้านทั้งสิ้น

มีนักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวฮังการีที่ชื่อ Karl Polanyi ได้นำเสนอแนวคิดเรื่องการพัฒนาของรัฐและระบบเศรษฐกิจไว้ในหนังสือที่ชื่อว่า The Great Transformation⁴ โดย Polanyi มองว่า รัฐสมัยใหม่และระบบเศรษฐกิจแบบตลาดสมัยใหม่ ไม่ควรถูกแยกพิจารณาเป็นคนละส่วน แต่ควรพิจารณาเป็นองค์ประกอบเดียวกันที่เรียกว่า the Market Society หรือสังคมการตลาด เขาเสนอว่า พัฒนาการของรัฐสมัยใหม่และระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ควรไปด้วยกัน เนื่องจากระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ต้องการรัฐที่เข้มแข็งมาช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทุนนิยม และรัฐสมัยใหม่ก็ต้องผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางสังคมเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อระบบเศรษฐกิจที่ต้องแข่งขันกันแบบทุนนิยม ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจที่สำคัญแต่ละครั้ง (เช่น การปฏิวัติอุตสาหกรรม กระแสโลกาภิวัตน์ เป็นต้น) จำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันตนเองสำหรับสังคมเพื่อลดความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจและปัญหาสังคมมีความเกี่ยวพันกันโดยธรรมชาติ

แนวคิดของ Polanyi สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของรัฐในฐานะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและดูแลสังคม เมื่อพิจารณาในกรณีของไทย การดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและการพัฒนาพื้นที่ชายแดนได้ส่งผลให้พื้นที่ชายแดนมีสถานะเป็นทั้ง

³ ภาคเหนือมี 9 ค่าย ภาคกลาง 15 ค่าย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 ค่าย และภาคใต้ 20 ค่าย

⁴ Karl Polanyi, *The Great Transformation*, Beacon Press, Boston, 1957

โอกาสทางเศรษฐกิจและแหล่งอาชญากรรมในเวลาเดียวกัน การควบคุมชายแดนอย่างเข้มงวด รวมถึงการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนที่มีประสิทธิภาพจึงสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยลดปัญหาอาชญากรรมข้ามแดนได้

ข้อเสนอแนะ

1) การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะอาจเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ สำหรับปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดนใดๆ ก็ตาม ควรจัดให้มีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบหลัก รวมถึงทำหน้าที่ประสานงานให้เกิดบูรณาการในการทำงานและแก้ปัญหา

2) ปรับปรุงกฎหมายและแก้ไขที่มีอยู่ เช่น พรบ. การส่งผู้ร้ายข้ามแดน และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรม เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์และการก่ออาชญากรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

3) พัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะในเรื่องของความก้าวหน้าของอาชญากรรม รวมถึงอบรมเจ้าหน้าที่ในเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำงาน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการทำงานและลดปัญหาการรับสินบนและคอร์รัปชัน

4) พัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงาน เพราะการข่าวคือหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้การแก้ปัญหาอาชญากรรมเป็นไปอย่างได้ผล

5) พัฒนาศูนย์ประสานงานชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้การประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเหล่านี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งนี้ประชาชนเป็นผู้สัมผัสปัญหาอาชญากรรมใหม่ๆ เสมอ การเข้าถึงประชาชน จะทำให้สามารถป้องกันการขยายตัวของอาชญากรรมได้เช่นกัน

7) การปิดชายแดนไม่ใช่ทางออกของปัญหา การควบคุมที่เข้มงวดและการจัดการที่ถูกต้องน่าจะช่วยบรรเทาความรุนแรงของปัญหาได้มากกว่า เช่น ถ้าทำเส้นเขตแดน โดยเฉพาะในส่วนที่สามารถตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านได้แล้ว ให้มีความชัดเจนขึ้น หรือการลาดตระเวนตามตะเข็บชายแดน โดยเฉพาะการเฝ้าระวังตามบริเวณช่องทางประเพณีที่เป็นทางผ่านของอาชญากรรมสำคัญ รวมถึงการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

อาชญากรรมข้ามแดนเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว และคงต้องยอมรับว่า บางปัญหาจะคงอยู่คู่กับชายแดนไทยไปอีกล้าน การตระหนักถึงการมีอยู่ของปัญหาจึงจะช่วยให้หน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างไม่หลงทาง และสามารถสกัดกั้นการขยายตัวของปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

.....

ปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดน : พื้นที่ชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

ธนา ยศตระกูล

กล่าวนำ

ตั้งแต่หลังช่วงยุคสงครามเย็นเป็นต้นมา ภายใต้การดำเนินนโยบาย “เปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า” ของรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ส่งผลให้พื้นที่ชายแดนรอบด้านของไทย กลายเป็นพื้นที่เปิดมากขึ้น ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาพื้นที่ชายแดน นับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กิจกรรมและการเคลื่อนไหวข้ามแดนทั้งหลายเป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการเคลื่อนไหวข้ามพรมแดนที่เปิดกว้างมากขึ้นนี้ จึงกลายเป็นสิ่งที่ท้าทายโดยตรงต่อการจัดการ/การจัดระเบียบพื้นที่ชายขอบรอบประเทศไทย เช่นเดียวกันกับปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนไทยที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสิ้นด้าน

งานวิจัยนี้เป็นการสำรวจและรวบรวมปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนของไทย ทั้งนี้ปัญหาอาชญากรรมเหล่านี้สามารถบั่นทอนความมั่นคงของชาติ จากชายขอบสู่ศูนย์กลางของประเทศได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป และก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมในทุก

ระดับ และจากการศึกษาพบว่า มีอยู่ทั้งสิ้น 7 ปัญหาสำคัญๆ ได้แก่

- 1) การลักลอบค้ายาเสพติด
- 2) การลักลอบนำคนเข้าเมือง
- 3) การลักลอบค้ารถยนต์โจรกรรม
- 4) การลักลอบค้าอาวุธสงคราม
- 5) การลักลอบค้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์
- 6) การลักลอบค้าสินค้าควบคุมและสินค้าอื่นๆ
- 7) การแพร่ระบาดของธนบัตรปลอม

1

ถึงแม้ว่า “ชายแดน” มักจะถูกกล่าวถึงในแง่ที่ว่าเป็นพื้นที่ชายขอบของประเทศ เป็นพื้นที่ที่ห่างไกลความเจริญ หรือห่างไกลจากการควบคุมของส่วนกลางก็ตาม ในอีกด้านหนึ่งคงปฏิเสธไม่ได้ว่า พื้นที่ชายแดนคือ “ประตูบ้าน” หรือ “ด่านหน้า” ของประเทศ และหากยอมรับในความเป็นจริงนี้ ความพยายามในการควบคุมคนและสิ่งต่างๆ ที่ผ่านเข้าผ่านออก “ประตูบ้าน” หรือ “ด่านหน้า” นี้ ยังคงต้องเป็นภาระและหน้าที่หลักของฝ่ายรัฐ

หากจะกล่าวว่า ความสำคัญของเส้นเขตแดนอยู่ที่การแบ่งพวกเรา – พวกเขา¹ ก็คงไม่ผิดนัก และถ้ายอมรับในความสำคัญของเส้นเขตแดนเช่นนี้ พื้นที่ชายแดนจึงมีหน้าที่/ทำหน้าที่เปรียบได้เป็นเสมือน “รั้ว” ที่ปกป้องพวกเราที่อยู่ภายในจากพวกอื่นๆ ที่อยู่ภายนอกรั้ว หน้าที่ของพื้นที่ชายแดนในการปกป้องนี้จึงมีได้ในหลายรูปแบบ กล่าวคือ เป็นการป้องกันการรุกรานจากต่างชาติ และเป็นการป้องกันจากสิ่งที่เป็ “อันตราย” ต่อประเทศ ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรหรือสิ่งของ เช่น อาวุธร้ายแรง ยาเสพติด สิ่งผิดกฎหมายต่างๆ ฯลฯ ฉะนั้นพื้นที่ชายแดนจึงเปรียบได้กับพื้นที่กันชน ที่คอยปกป้องพื้นที่ชั้นในให้ปลอดภัยจากการรุกรานของสิ่งต่างๆ

สิ่งสำคัญที่ควรพึงระลึกถึงเสมอคือ ด้วยความที่เส้นเขตแดนเป็นสัญลักษณ์ของการแบ่งพวกเรา-พวกเขาแล้ว ในอีกด้านหนึ่งเป็นเสมือนสิ่งกีดขวางที่มีไว้สำหรับ “ข้าม” ด้วย กล่าวคือเมื่อเขตแดนได้ถูกกำหนดขึ้นแน่ชัด ก็ย่อมมีการเคลื่อนไหวที่ข้ามผ่านเขตแดน (trans-boundary movement) เป็นปกติ อาทิ มีกลุ่มคนที่เล็งเห็นผลประโยชน์ในพื้นที่ฝั่งตรงข้าม หาทางข้ามเขตแดนที่กั้นอยู่นั้นให้ได้ ข้ามไปเพื่อแสวงหาโอกาสในการดำรงชีวิตที่ดีกว่า ข้ามมาเพื่อแสวงหากำไรทางธุรกิจ ข้ามไปมาหาสู่เพราะความผูกพันทางเครือญาติ คนกลุ่มนี้จึงเป็นได้ทั้งชาวบ้านผู้ที่หลีกเลี่ยงจากสงครามในประเทศบ้านเกิด แรงงานผิดกฎหมาย พวกลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมาย ฯลฯ

ในการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การสิ้นสุดของสงครามเย็นถือเป็นจุดเปลี่ยนทางกระบวนทรรศน์ที่สำคัญ กระแสโลกาภิวัตน์ถูกกล่าวถึงในฐานะที่ทำให้เกิดการ

¹ Oomen, T. 1995. “Contested Boundaries and Emerging Pluralism.” *International Sociology* 10, p.251-68. และ Sibley, David. 1995. *Geographies of Exclusion : Society and Difference in the West*. London : Routledge. อ้างใน David Newman, “On Borders and Power : A Theoretical Framework”. *Journal of Borderlands Studies*, Vol. 18 No.1 Spring 2003. P.14

เปลี่ยนแปลงในเรื่องของอาณาเขตของรัฐและหน้าที่ของเส้นเขตแดน² และหากพิจารณาในเรื่องของชายแดนแล้ว มีสองเรื่องสำคัญที่ควรพิจารณา คือ

1) สถานะของพื้นที่ชายแดน

แต่เดิมนั้นพื้นที่ชายแดนมีหน้าที่หลักเป็นเสมือนเมืองหน้าด่านหรือเป็นแนวหน้าในการป้องกันประเทศจากการรุกรานของกองกำลังต่างชาติหรือกองกำลังคอมมิวนิสต์ แต่เมื่อสงครามเย็นสิ้นสุดลง เมืองชายแดนทั้งหลายได้ปรับหน้าที่เป็นเมืองหน้าด่านทางเศรษฐกิจ หรือประตูการค้าเพื่อการพัฒนาประเทศด้วย

2) ความสำคัญของเส้นเขตแดน

กระแสโลกาภิวัตน์ ภายใต้การขับเคลื่อนของทุนและเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้เส้นเขตแดน/พื้นที่ชายแดนของรัฐ ถูกทอด ถูกข้าม จากการกระทำที่เรียกว่า “ข้ามชาติ”ทั้งหลาย ทั้งที่ถูกกฎหมายจากการค้าและการลงทุนต่างๆ และผิดกฎหมายอันได้แก่อาชญากรรมต่างๆ ซึ่งการกระทำข้ามชาติเหล่านี้ ทำให้ความสำคัญของเส้นเขตแดนในความหมายเดิมลดลงพลังของทุนนิยมทำให้เกิดกิจกรรมที่มีลักษณะข้ามชาติโดยตัวแสดงใหม่ๆ เช่น บริษัทข้ามชาติ NGOs เป็นต้น รวมถึงการข้ามชาติของวัฒนธรรมโดยกลไกทางธุรกิจ และอาชญากรรมข้ามชาติประเภทต่างๆ ด้วยก็จริง แต่ก็มิได้หมายความว่าเส้นเขตแดนของรัฐถูกทำให้หายไป

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเช่นนี้ย่อมส่งผลให้การมองความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน และภัยคุกคามที่เกิดขึ้นตามแนวพรมแดนของรัฐที่มาพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ จึงหนีไม่พ้นเรื่องของอาชญากรรมข้ามชาติทั้งหลาย ซึ่งเป็นประเด็นของความมั่นคงใหม่ ที่มีมิติของปัญหาทั้งในระดับระหว่างประเทศและในประเทศ³ กล่าวคือ มินัยต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยของสาธารณะ และเสถียรภาพของระบบระหว่างประเทศ ทั้งนี้เป็นเพราะศักยภาพของอาชญากรรมข้ามชาติไปได้ไกลเกินกว่า

² Miles Kahler, “Territoriality and conflict in an era of globalization”, in Miles Kahler and Barbara F. Walter ed., **Territoriality and Conflict in an Era of Globalization**, Cambridge University Press, 2006, p.1

³ Jeanne Giraldo and Harold Trinkunas, “Transnational Crime” in Alan Collins ed., **Contemporary Security Studies**, Oxford University Press, 2007, p. 347

อาณาเขตของรัฐ และผลสำเร็จของการก่ออาชญากรรมก็ไปได้ไกลกว่าจุดเริ่มต้น และเมื่อพิจารณาในประเด็นของการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนแล้ว อาชญากรรมข้ามชาติหรือในที่นี้ขอใช้คำว่า “อาชญากรรมข้ามชายแดน” ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เห็นภาพของการดำเนินกิจกรรมอาชญากรรมต่างๆที่มีการเคลื่อนไหวข้ามผ่านเขตแดนไปมาในพื้นที่ชายแดนไทยที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงเป็นปัญหาที่ท้าทายการจัดการของรัฐสมัยใหม่เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากวิธีการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงแบบใหม่เช่นนี้มีได้อยู่ที่การใช้กำลังทางทหารอีกต่อไป

2

ในกรณีของประเทศไทย การสิ้นสุดของสงครามเย็นในภูมิภาคอินโดจีนเป็นจุดแบ่งเวลาที่สำคัญในการพิจารณาปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย

ในช่วงสงครามเย็น ภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์รวมถึงขบวนการชาตินิยมต่างๆ ที่เคลื่อนไหวอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านของไทย ทั้งในลาว กัมพูชา และเวียดนาม ถูกจัดเป็นภัยคุกคามอันดับแรก⁴ แต่เมื่อภัยคุกคามเช่นนี้คลี่คลายลง รัฐบาลสมัย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ. 2531-2534) ได้ริเริ่มดำเนินนโยบายต่างประเทศต่อประเทศเพื่อนบ้านในชื่อของนโยบายที่เป็นที่รู้จักกันคือ นโยบาย “เปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า” กล่าวได้ว่านโยบายนี้เป็นการเปิดความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นทางการหลังการสิ้นสุดสงครามเย็นในภูมิภาคอินโดจีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว ภาครัฐได้มีนโยบายพัฒนาพื้นที่ชายแดนผ่านโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจ และความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่เปลี่ยนแปลงไปของรัฐต่อพื้นที่ชายแดน

การพัฒนาเพื่อให้พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Corridor) จึงนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พื้นที่ชายแดนปรับตัวเข้าสู่บทบาทใหม่ในฐานะเมืองชายแดนที่มีศักยภาพในการเป็นเสมือนประตูการค้าที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ และเชื่อมโยงกับ

⁴ เกี่ยวกับทัศนะของผู้นำไทยต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน อ่านเพิ่มเติมใน “ลมเปลี่ยนทิศ”, สุรชาติ บำรุงสุข ใน จุลสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ 13, ธันวาคม 2549.

ศูนย์กลางเศรษฐกิจในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดชายแดนและเมืองชายแดนสำคัญๆ อาทิ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย, อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, อำเภอท่าเสด็จ จังหวัดหนองคาย, อำเภอท่าข้าม จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น⁵

การพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจนั้น ในปี พ.ศ. 2535 ไทยได้ลงนามในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region Cooperation - GMS) ประกอบไปด้วยประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม สหภาพพม่า และจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) โครงการนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตร การบริการ สนับสนุนการทำงาน และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้นแล้ว ยังมุ่งส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางเทคโนโลยีและการศึกษา ตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถของประเทศสมาชิกในการแข่งขันทางเศรษฐกิจในตลาดโลก

⁵ การพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจเช่นนี้ เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 อ่านเพิ่มเติมใน สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544* (กรุงเทพฯ : หจก. เม็ดทรายพริ้นต์, 2539) หน้า 93-99.

⁶ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2542 เห็นชอบกรอบแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจเมืองชายแดน 271 โครงการ ใน 20 เมือง 31 จังหวัดทั่วประเทศ โดยมีเป้าหมายหลัก 13 เมือง ได้แก่ แม่สาย เชียงของ เชียงแสน เมืองเชียงราย แม่สอด หนองคาย อุดรธานี นครพนม มุกดาหาร อรัญประเทศ หาดใหญ่ สะเดา และปาดังเบซาร์ อ่านเพิ่มเติมใน คณะกรรมการธิการเศรษฐกิจ การพาณิชย์ และอุตสาหกรรม วุฒิสภา, *รายงานการศึกษาการค้าและการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน* (2542)

แผนที่ 1 Greater Mekong Sub-region Economic Corridors

จากการประชุมผู้นำ GMS Summit ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 4-5 กรกฎาคม 2548 ณ นครคุนหมิง นอกจากเหล่าผู้นำ GMS ออกแถลงการณ์ร่วมคุนหมิง (Kunming Declaration) ที่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อความปรองดอง ความมั่นคง และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงแล้ว ยังได้ลงนามความตกลงในเรื่องการขนส่ง และแสดงเจตนารมณ์ให้มีการลงนาม

ในภาคผนวกและพิธีสารแนบท้ายของความตกลงขนส่งข้ามพรมแดน (GMS Cross-Border Transport Agreement) เสร็จครบถ้วนภายในปี 2548⁷

อย่างไรก็ตามความร่วมมือของ GMS มีทั้งสิ้น 9 สาขา ได้แก่ คมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การค้า การลงทุน การเกษตร การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และมีแผนงานที่มีความสำคัญในระดับสูง (Flagship Programs) จำนวน 11 แผนงาน⁸ ได้แก่ แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor-NSEC) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor-EWEC) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor-SEC) แผนงานพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม (Telecommunications Backbone) แผนงานซื้อขายไฟฟ้าและการเชื่อมโยงเครือข่ายสายส่งไฟฟ้า (Regional Power Interconnection and Trading Arrangements) แผนงานการอำนวยความสะดวกการค้าและการลงทุนข้ามพรมแดน (Facilitating Cross-Border Trade and Investment) แผนงานเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน (Enhancing Private Sector Participation and Competitiveness) แผนงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะความชำนาญ (Developing Human Resources and Skills Competencies) กรอบยุทธศาสตร์พัฒนาสิ่งแวดล้อม (Strategic Environment Framework) แผนงานการป้องกันน้ำท่วมและการจัดการทรัพยากรน้ำ (Flood Control and Water Resource Management) แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว (GMS Tourism Development) และ จากแผนงานเร่งด่วนทั้ง 11 แผนงาน แผนงานที่เป็นการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจได้รับความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ และมีพัฒนาการที่เห็นได้ชัดเจน มี 3 แนวพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ คือ

- 1) แนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC) ที่เชื่อมโยงเวียดนาม-ลาว-ไทย-พม่า
- 2) แนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (NSEC) เชื่อมโยง ไทย-พม่า/ลาว-จีน
- 3) แนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (SEC) เชื่อมโยง ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม

⁷ สำนักอาเซียน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, *แนวพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Corridor) และเส้นทางเศรษฐกิจที่สำคัญในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (GMS)*, ตุลาคม 2550, หน้า 2.

⁸ สำนักอาเซียน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, *อ้าวแล้ว*, หน้า 2.

อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาพื้นที่ EWEC NSEC และ SEC จะไม่แตกต่างกันนัก กล่าวคือ เป็นไปเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน ลดต้นทุนการขนส่ง ทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้าและคนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ในชนบทและพื้นที่ชายแดนเพื่อลดความยากจน และเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง

แนวพื้นที่ **EWEC** เป็นการเชื่อมโยงที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างทะเลจีนใต้กับทะเลอันดามัน โดยผ่านเส้นทาง **R9** จากฝั่งตะวันออกของเวียดนาม ผ่าน สปป.ลาว ข้ามสะพานแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) เข้าสู่ไทย และไปสู่พม่า คิดเป็นระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 1,450 กิโลเมตร เส้นทาง R9 เชื่อมโยงเมืองสำคัญๆ ของ 4 ประเทศ เริ่มจาก เมาะละเหม่ง-เมียวดี (พม่า) – แม่สอด-พิษณุโลก-กาฬสินธุ์-มุกดาหาร⁹(ไทย) – สะหวันนะเขต-แดนสะหวัน (ลาว) – ลาวบาว-เว้-ดองฮา-ดำนัง (เวียดนาม) จุดข้ามแดนของเส้นทาง R9 มี 3 จุด คือ จุดข้ามแดน เมียวดี (พม่า) – แม่สอด (ไทย) จุดข้ามแดน มุกดาหาร (ไทย) – สะหวันนะเขต (ลาว) และจุดข้ามแดน สะหวันนะเขต (ลาว) – ลาวบาว (เวียดนาม)

9

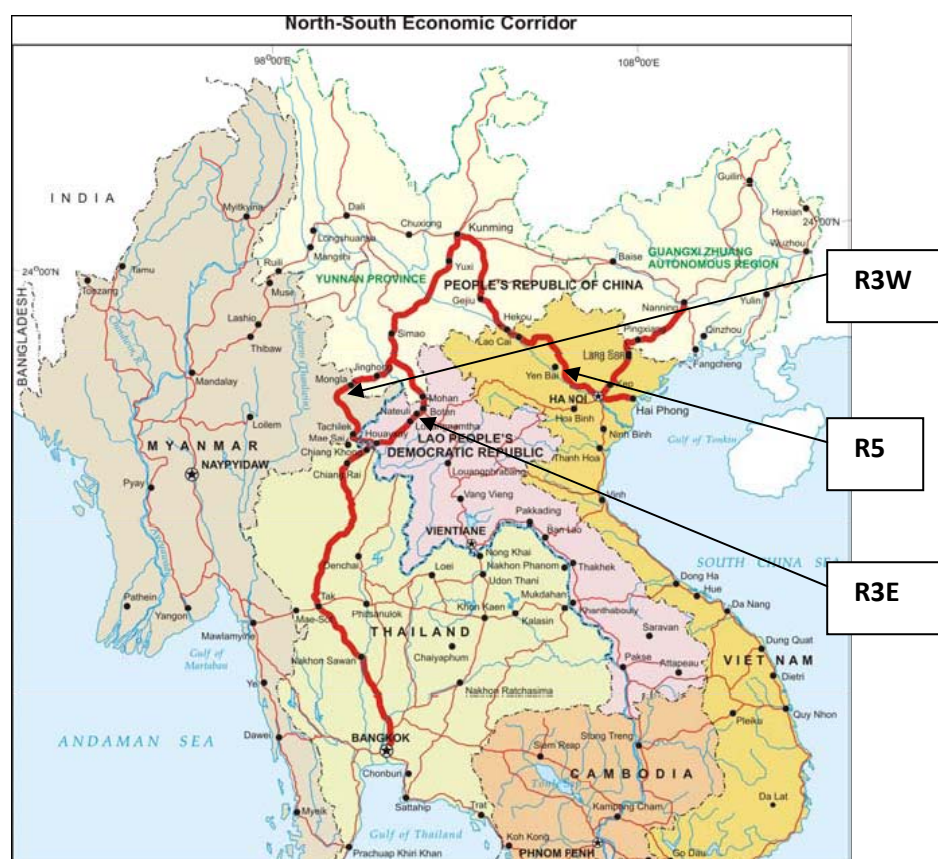
บนเส้นทาง R9 ถนนช่วงระหว่างแม่สอด-มุกดาหาร มีระยะทางประมาณ 770 กิโลเมตร ขกระดับให้เป็นทางด่วน 4 เลน เป็นทางด่วน 4 เลนแล้ว 223 กิโลเมตร อยู่ระหว่างก่อสร้าง 75 กิโลเมตร วางแผนที่จะขกระดับภายใน 5 ปี อีก 262 กิโลเมตร

(ลาว) – เชียงของ-เชียงราย-ตาก-กรุงเทพฯ (ไทย) โดยมีจุดข้ามแดน 2 จุด คือ จุดข้ามแดนบ่อหาน(จีน)-บ่อเต็น(ลาว) และจุดข้ามแดนห้วยทราย(ลาว)-เชียงของ(ไทย)

2) เส้นทาง R3W¹¹ เป็นเส้นทางที่เชื่อมเมืองชายแดนพม่า-ไทย ได้แก่ เชียงตุง-ท่าจีเหล็ก (พม่า)-แม่สาย-เชียงราย-ตาก-กรุงเทพฯ (ไทย) มีจุดข้ามแดน 1 จุด คือ จุดข้ามแดนท่าจีเหล็ก (พม่า)-แม่สาย(ไทย)

3) เส้นทาง R5 เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างจีนและเวียดนาม โดยเริ่มจาก กุนหมิง-หมีเหลอ-หยินซ้อ-โคหยวน-เม่งซือ-เฮียโก่ว(จีน)-ลาวไค-ฮานอย-ไฮฟอง(เวียดนาม)

แผนที่ 3 แสดงเส้นทาง R3E R3W และ R5

¹¹ เส้นทาง R3W ระยะถนนจากกรุงเทพฯ-แม่สาย ประมาณ 890 กิโลเมตร เป็นถนน 4 เลน และมีถนน New Mae Sai Bypass ระยะทาง 8 กิโลเมตร อยู่ในช่วงการก่อสร้าง

สำหรับแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ หรือ SEC นั้น เป็นการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจที่เชื่อมโยง ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม โดยมีเส้นทางสำคัญ 2 เส้นทาง ที่เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม ดังนี้

- 1) **เส้นทาง R1** เป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงเมืองสำคัญๆ จากไทยผ่านกัมพูชาและเข้าสู่เวียดนาม เริ่มจาก กรุงเทพฯ-กบินทร์บุรี-สระแก้ว-อรัญประเทศ หรือ กรุงเทพฯ-แหลมฉบัง-พนมสารคาม-กบินทร์บุรี-สระแก้ว-อรัญประเทศ (ไทย) – ปอยเปต-ศรีโสภณ-เปือย-พนมเปญ-นาคหลวง-บาเวด (กัมพูชา) – มอคไบ-โฮจิมินห์ซิตี้-วังเตา (เวียดนาม) โดยมีจุดข้ามแดน 2 จุด คือ จุดข้ามแดน อรัญประเทศ (ไทย)-ปอยเปต (กัมพูชา) และจุดข้ามแดน บาเวด(กัมพูชา)-มอคไบ(เวียดนาม)
- 2) **เส้นทาง R10¹²** มีจุดเชื่อมโยงเมืองสำคัญต่างๆ ดังนี้ กรุงเทพฯ-ตราด-หาดเล็ก(ไทย) – แคมแยม-เกาะกง-สะเรอัมเปิล-กำพด-ดอ(กัมพูชา) – ฮาเตียน-คาเมา-นามคาน (เวียดนาม) ในเส้นทางนี้มีจุดข้ามแดน 1 จุดคือ จุดข้ามแดน หาดเล็ก(ไทย)-แคมแยม (กัมพูชา)

¹² เส้นทาง R10 รัฐบาลไทยได้มีส่วนร่วม ในช่วงระหว่าง ตราด-เกาะกง-สะเรอัมเปิล โดยให้ความช่วยเหลือแบบเงินกู้ก่อนปรน 567.7 ล้านบาท เพื่อปรับปรุงระยะทาง 151.5 กิโลเมตร และแบบเงินให้เปล่า 288 ล้านบาท เพื่อการก่อสร้างสะพานขนาดใหญ่ 4 แห่ง

แผนที่ 4 แสดงความร่วมมือด้านทางหลวง ไทย-กัมพูชา

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาเส้นทางในแนวพื้นที่เศรษฐกิจรองอื่นๆ ที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศเพื่อนบ้านของไทย และไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย ได้แก่

- 1) เส้นทางเชื่อมโยง จีน-พม่า : คุณหมิง-ฉวง-ต้าลี่-เป่าซาน-หลู่ลี่(จีน) – มูเซ-ลาซีโอ (พม่า) โดยมีจุดข้ามแดนที่หลู่ลี่(จีน)-มูเซ(พม่า)
- 2) เส้นทางเชื่อมโยง ลาว-กัมพูชา : เวียงจันทน์-บ้านลาว-ท่าแขก-เซโน-ปากเซ(ลาว) – สะตริงเตริง-กราตี-พนมเปญ-สีหนุวิลล์ มีจุดข้ามแดนที่เวียงขาม(ลาว)-ดองกะลอ (กัมพูชา)
- 3) เส้นทางเชื่อมโยง ลาว-ไทย มี 2 เส้นทาง (1) นาเดย-อุดมไชย-ปักมอ-หลวงพระบาง-เวียงจันทน์-ท่านาแล้ง(ลาว) – หนองคาย-อุดรธานี-ขอนแก่น-กรุงเทพฯ(ไทย) เส้นทางนี้มีจุดข้ามแดนที่ ท่านาแล้ง(ลาว)-หนองคาย(ไทย) (2) จำปาสัก(ลาว) – อุบลราชธานี(ไทย) โดยมีจุดผ่านแดนที่ วังเตา(ลาว) – ชองเม็ก(ไทย)
- 4) เส้นทางเชื่อมโยง ลาว-เวียดนาม : เวียงจันทน์-ปอลิคัมไซ(ลาว)-ฮาติน(เวียดนาม) โดยมีจุดข้ามแดนที่ นำพา(ลาว)-เคาโทร(เวียดนาม)

อย่างไรก็ตาม จากการประชุมระดับรัฐมนตรี 6 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2550 ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank-ADB) กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ที่ประชุมได้เห็นชอบต่อการกำหนดแนวพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจในกลุ่มแม่น้ำโขง จำนวน 9 เส้นทาง (เพิ่มขึ้นจากเดิม 3 เส้นทาง คือ แนวเหนือ-ใต้ แนวตะวันออก-ตะวันตก และแนวตอนใต้) ให้เป็นแนวพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจหลักของอนุภูมิภาค โดยจะเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ต่อยอดจากการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งหลักในอนุภูมิภาค ตลอดจนเร่งรัดการพัฒนากฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกและดึงดูดการค้าและการลงทุนในกลุ่มประเทศสมาชิกภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS มากขึ้น¹³

13 กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, อ้างแล้ว, หน้า 18

แผนที่ 5 แสดงเส้นทางคมนาคมที่จะพัฒนาเพิ่มเติมในอนาคต

ตามแผนการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ทำให้เห็นภาพของความสำเร็จของเส้นเขตแดนที่ลดลงในเชิงความมั่นคงทางทหาร และความชัดเจนของเส้นเขตแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านตามที่ปรากฏในแผนที่ ก็ถูกทำให้จางลงด้วยเส้นทางคมนาคมต่างๆ ที่เชื่อมชายแดนไทยกับชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน และทำให้เห็นถึงความสำคัญพื้นที่ชายแดนในบทบาททางเศรษฐกิจเป็นหลัก ทั้งในส่วนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจทำให้พื้นที่ชายแดนไทยที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ถูกเปิดมากขึ้นกว่าเดิมเพื่อสานความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ในอีกด้านหนึ่ง การเปิดพื้นที่ชายแดนมากขึ้นและปรับบทบาทของพื้นที่ชายแดนเช่นนี้ หมายความว่าความเข้มข้นในการควบคุมพื้นที่ชายแดนผ่อนคลายลง และแน่นอนว่า การกระทำที่ผิดกฎหมายต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนไทย-เพื่อนบ้านอยู่แล้ว อาทิ การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมายต่างๆ ก็ย่อมมีช่องทางในการขยายกิจกรรมได้กว้างขวางมากขึ้นกว่าเดิม และปัญหาที่เป็นอาชญากรรมเหล่านี้ย่อมเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยได้หลากหลายช่องทางมากกว่าที่ผ่านมา และส่งผลต่อการสกัดกั้นและการแก้ไขปัญหาขอทางการให้เป็นไปได้อย่างยิ่ง

ถ้าพิจารณาภาพในมุมกว้างนอกเหนือไปจากอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง ในอนาคตจะมีเส้นทางคมนาคมทั้งถนน (Asian Highway Network) และรถไฟเชื่อมต่อกับภูมิภาคเล็กๆ แห่งนี้ (Trans-Asian Railway Network) ย่อมเท่ากับว่า นอกจากการค้าขายกับภูมิภาคแห่งนี้จะดำเนินไปอย่างสะดวกขึ้นแล้ว ในอีกด้านหนึ่งสิ่งผิดกฎหมายต่างๆ จะมาได้จากหลากหลายแหล่งและสามารถผ่านเข้าสู่ประเทศไทยได้มากขึ้นด้วย โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงจากความยาวของแนวเขตแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 4 ด้าน ที่มีความยาวรวมประมาณ 5,656 กิโลเมตร ที่ทำให้ไทยมีจุดผ่านแดนเฉพาะที่เป็นทางการ อันได้แก่ จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว จุดผ่อนปรน มากมายในพื้นที่ชายแดนแต่ละด้านรวม 78 จุด¹⁴ ยังไม่นับรวมถึงช่องทางไม่เป็นที่ทางการซึ่งเป็นช่องทางประเพณีอีกหลายร้อยช่องทาง ตลอดจนพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่มีความยาวตลอดพื้นที่ภาคใต้ คงทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนของความเปราะบางของไทยต่อการรับมือกับการเข้ามาของกิจกรรมที่ผิดกฎหมายได้อย่างไม่ยากเท่าไรนัก

3

เมื่อศึกษาจากข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคงและข้อมูลจากด่านตรวจคนเข้าเมืองชายแดนต่างๆ ในช่วงเวลาดังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงช่วงต้นปี พ.ศ. 2550 พบว่า อาชญากรรม

¹⁴ ดูรายละเอียดจุดผ่านแดนต่างๆ ได้ที่ จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน , ข้อมูลจากกองการต่างประเทศ สป. จาก <http://web.schq.mi.th/~tncbcc/point.htm>

ข้ามแดนที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสี่ด้าน (พม่า-ลาว-กัมพูชา-มาเลเซีย) มี 7 ประเภทสำคัญ ดังนี้

1) การลักลอบค้ายาเสพติด

ปัญหานี้อยู่คู่กับชายแดนไทยมาเป็นเวลานาน และเป็นปัญหาสำคัญสำหรับประเทศไทย ในฐานะที่เป็นทั้งประเทศทางผ่านและประเทศปลายทาง¹⁵ โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนด้านภาคเหนือที่มีอาณาเขตติดต่อกับสหภาพพม่า แต่ปัจจุบันพื้นที่ชายแดนด้านตะวันออกเฉียงเหนือที่ติดกับ สปป. ลาว และกัมพูชา และชายแดนด้านใต้ที่ติดกับประเทศมาเลเซีย ก็พบปัญหานี้เช่นกัน

ข้อมูลจาก Asian-Pacific Amphetamine-Type Stimulants Information Center¹⁶ แสดงให้เห็นว่า สำหรับประเทศไทยยาเสพติดที่ถูกตรวจยึดได้เป็นส่วนใหญ่เป็นยาเสพติดประเภทกลุ่มประสาท เช่น ยาบ้า ยาไอซ์ ยาเค เป็นต้น ทั้งที่เป็นเม็ดและผงใสๆ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของทางการที่พบว่า ยาบ้า ยาไอซ์ ยาเค เป็นยาเสพติดที่เข้ามาในเมืองไทยมากที่สุด โดยเฉพาะยาบ้า (ดูตารางที่ 1 และ 2) สถิติการจับกุมและยาเสพติดที่ยึดได้นั้นจัดว่ามากกว่าประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือที่รู้จักในชื่อของ “สงครามต่อต้านยาเสพติด” อันเป็นนโยบายในสมัยรัฐบาลทักษิณ 1 (2544-2547)

อย่างไรก็ตามยาเสพติดที่ถูกลักลอบขนย้ายเข้ามาตามแนวบริเวณชายแดนไทยนั้น มีทั้ง ยาบ้า ยาเค เฮโรอีน กัญชา เป็นต้น โดยในชายแดนด้านเหนือจรดตะวันตก คือจากจังหวัดเชียงรายเรื่อยมาจนถึงจังหวัดระนอง พบการลักลอบลำเลียงกัญชา เฮโรอีน ยาไอซ์ ยาเค และยาบ้า ทางด้านชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือ คือด้านจังหวัดหนองคายและนครพนม พบการลักลอบลำเลียงเฮโรอีนและกัญชา ส่วนชายแดนด้านตะวันออก จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ ก็พบการลักลอบลำเลียงยาบ้าเป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน ซึ่งยาเสพติดที่ลักลอบนำเข้าโดยพ่อค้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน ถือได้ว่าเป็นการลักลอบค้าในพื้นที่ชายแดนไทย-เพื่อนบ้าน แต่ยังมีอีกส่วนหนึ่งที่ใช้ประเทศไทยเป็น

¹⁵ Asian Regional Forum, *Annual Outlook 2002*, available at www.arf.org

¹⁶ ATS Trends, <http://www.apaic.org/TRENDS/recentatstrendsnew.htm#as> เข้าเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2551

ทางผ่านไปสู่ประเทศปลายทาง โดยผู้ค้าส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างชาติสัญชาติจีน ได้หวัน เยอรมัน ฝรั่งเศส อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น

พ่อค้าชาวเอเชียจะเข้าไปค้าเลี้ยงเฮโรอินในพื้นที่ของเมืองท่าจีเหล็กของพม่าและลักลอบนำเข้าผ่านไทยทางอำเภอแม่สาย จากนั้นส่งไปยังมาเลเซีย เพื่อรอส่งไปยังประเทศปลายทางในยุโรป ในขณะที่พ่อค้าชาวยุโรป จะติดต่อกับพ่อค้าในพม่าและเครือข่ายคนไทย ลักลอบนำยาบ้า ยาเสพติดประเภทต่างๆ ยาไอ และกัญชา เข้าไปจำหน่ายตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในต่างจังหวัด อย่างไรก็ตามเชื่อกันว่าเมืองท่าจีเหล็กเป็นพื้นที่เฝ้าระวังการค้ายาเสพติดที่สำคัญที่สุด

มีรายงานของหน่วยงานความมั่นคงถึงโรงงานผลิตยาบ้าที่อยู่ตามแนวบริเวณชายแดนไทยด้านพม่า ด้านลาว และด้านกัมพูชา ในส่วนของพม่านั้น ผู้ผลิตได้แก่ ชนกลุ่มน้อยเชื้อสายมูเซอ อีเก้อ ไทยใหญ่ อาข่า จีนฮ่อ กลุ่มว้า และอดีตเครือข่ายขุนสำ อยู่ในพื้นที่ท่าจีเหล็กเป็นส่วนใหญ่ เป็นที่เชื่อกันว่ามีกำลังในการผลิตสูงสุด 1.3 ล้านเม็ด/เครื่อง/วัน และจากการปราบปรามการลักลอบค้าและนำเข้ายาเสพติดของทางการไทย ทำให้มีการย้ายฐานการผลิตมายังชายแดนลาวด้านตรงข้ามกับจังหวัดนครพนมและจังหวัดเลย อย่างไรก็ตามยาบ้าที่ถูกส่งผ่านเข้ามาจำหน่ายในไทยทางด้านจังหวัดนครพนมและจังหวัดเลย บางส่วนถูกส่งไปยังพื้นที่ภาคใต้ ส่วนยาบ้าที่ผ่านชายแดนไทยด้านตะวันออกนั้น จะถูกส่งผ่านเข้าไปยังลาว และส่งต่อเข้าไปในพม่า และกลับเข้าสู่ไทยทางด้านภาคเหนือ ทางด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย และตาก (อำเภอแม่สวด อำเภอพบพระ และอำเภอแม่ระมาด)¹⁷

การลักลอบขนย้ายยาเสพติดเป็นไปในลักษณะกองทัพนครผ่านจุดผ่านแดนต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและช่องทางประเพณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่องทางประเพณีที่เป็นเส้นทางผ่านทิวเขา สลับซับซ้อน หรือท่าข้ามต่างๆ ในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเมย เป็นต้น โดยเส้นทางลำเลียงยาบ้ามีหลายเส้นทาง แต่เดิมจะลำเลียงเข้ามาทางด้านชายแดนไทย-พม่าในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก แต่เมื่อถูกปราบปรามหนักขึ้น ก็มีการใช้เส้นทางใหม่ๆ เช่น จากเกาะสองเข้ามายังจังหวัดระนอง เส้นทางจากลาว ผ่านเข้ากัมพูชา และเข้าสู่ไทยด้านจังหวัดตราด เชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน เส้นทางจากลาวเข้าสู่ไทยผ่านช่องทางประเพณีในพื้นที่จังหวัดหนองคาย นครพนม มุกดาหาร เลย อุบลราชธานี และอุดรธานี¹⁸ นอกจากนี้มีแหล่งพักยาเสพติดที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ชายแดนฝั่งไทยและประเทศเพื่อนบ้านด้วยในกรณีของไทยยา

¹⁷ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

¹⁸ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

เสพติดเมื่อถูกไล่เลียงจากชายแดนมาแล้วจะนำมาพักไว้ในโกดัง ซึ่งเป็นตึกร้าง หรือ อพาร์ตเมนต์ที่ไม่มีผู้อาศัย¹⁹ ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน และน่าน เป็นต้น

จากการเปิดเผยของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงราย²⁰ ทำให้เข้าใจถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ 1) การแพร่ระบาดจากการที่ผู้ผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน ผลิตและส่งเข้ามาจำหน่ายในไทย และ 2) การแพร่ระบาดในลักษณะ “ตลาดนัด” คือ ยาเสพติดที่มาจากแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้านนั้น สามารถลักลอบนำเข้าได้หลายเส้นทาง เมื่อเข้าสู่เขตแดนไทยแล้ว จะพักยาตามจุดต่างๆ ที่เป็นโกดังร้าง หรือบ้านร้าง เป็นต้น จากนั้นขบวนการผู้ผลิตจะทำการหาตลาด โดยการติดต่อผ่านนายหน้าทางโทรศัพท์มือถือ เมื่อติดต่อและตกลงกับผู้ค้าในไทยได้แล้ว ผู้ผลิตจะนำยาเสพติดส่งให้กับกลุ่มผู้ขนหรือกองทัพนมด ทำการลักลอบลำเลียงยาเสพติดไปยังจุดรับมอบยาเสพติดที่อยู่ทั้งนอกเขตและในเขตชายแดนไทย ในกรณีของเชียงราย จะอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน และอำเภอแม่ฟ้าหลวง จากนั้นจึงกระจายเข้าสู่พื้นที่จังหวัดต่างๆ โดยอำพรามมากับรถบรรทุก เพื่อปิดบังการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ และตัดตอนโดยให้คนขับรถส่งมอบเป็นช่วงๆ ไป

อย่างไรก็ตาม มีแนวโน้มว่าจะมีการใช้เส้นทางผ่านชายแดนภาคใต้ของไทยในการลำเลียงยาเสพติดด้วย เนื่องจากทดแทนการนำเข้าจากชายแดนด้านภาคเหนือที่ถูกปราบอย่างหนัก และจากชายแดนด้านตะวันออกเฉียงเหนือที่เจ้าหน้าที่เริ่มเข้มงวดมากขึ้น

¹⁹ ผศ. ดร. นวตน้อย ตีรรัตน์ และ น.ส.ปิยวรรณ สุขศรี, รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง “สภาพความรุนแรงของปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย” (หัวข้อที่ 1 ของโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ระยะที่ 2) สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, หน้า 9

²⁰ กลุ่มงานข้อมูล, “ปัญหาหายาเสพติดในจังหวัดเชียงราย” จาก <http://www.chiangrai.net/Cpoc/miniWeb/sts/htm> เข้าเมื่อ 22 มกราคม 2551

แผนที่ 8 แสดงเส้นทางลักลอบลำเลียงยาเสพติดประเภทกลุ่มประสาท

ที่มา : Asian-Pacific Amphetamine-Type Stimulants Information Center

(Credits: UN - Inter-Agency Project on Trafficking in the Greater Mekong Sub-region (UNIAP).)

2) การลักลอบนำคนเข้าเมือง

การลักลอบนำคนเข้าเมืองเป็นอาชญากรรมข้ามแดนที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นการดำเนินการที่เกี่ยวพันกับอีกหลายๆ ปัญหา อาทิ แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ และการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง

สาเหตุสำคัญที่ถูกกล่าวถึงเสมอๆ เมื่อปัญหานี้ถูกหยิบยกขึ้นมาคือ ความยากจน²¹ ความแตกต่างของระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นเหตุสำคัญทำให้ผู้คนยอมเสี่ยงเพื่อโอกาสการมีชีวิตที่ดีกว่า แต่ในกรณีของไทย สาเหตุหนึ่งของการลักลอบเข้าเมืองไทยของคนต่างด้าวคือ ปัญหาทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสหภาพพม่าที่มีกวาดล้างชนกลุ่มน้อยที่พม่าไม่ถือว่า มีฐานะเป็นพลเมืองของพม่า รวมถึงจาก สปป. ลาว ในกรณีของชาวม้ง และอีกสาเหตุหนึ่งคือ ความต้องการแรงงานในภาคธุรกิจ

การลักลอบเข้าประเทศไทยตามแนวชายแดนนั้น ส่วนใหญ่แล้วมาจากพม่า ลาว กัมพูชา จีน โดยมีนายหน้าที่เป็นคนท้องถิ่นจะประสานติดต่อกับนายหน้าในฝั่งไทยถึงจุดรับ และหาทางให้กลุ่มคนเหล่านี้ข้ามเข้ามายังฝั่งไทย มีทั้งการเดินเท้าและการนั่งรถ/เรือ โดยอาศัยช่องทางประเพณี หรือไม่กี่อาศัยการปลอมแปลงใบผ่านแดน

สำหรับเส้นทางการลักลอบเข้ามาทางชายแดนภาคเหนือ นั้น จะเริ่มจากย่างกุ้ง เดินทางสู่เมืองเมียวดี ข้ามแม่น้ำเมย ผ่านเข้ามาทางอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จากนั้นจะถูกส่งไปกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ หรืออีกเส้นทางหนึ่งคือ จากเมืองมณฑลเย่ ไปยังเมืองตองยี เข้าสู่เมืองเชียงตุง จากนั้นจะลักลอบเข้ามายังไทยด้วยสองเส้นทางคือ 1) จากเชียงตุง มุ่งหน้าไปยังเมืองชายแดนจีน ต่อไปยัง สปป. ลาว แล้วค่อยเข้าไทย และ 2) จากเชียงตุง เดินทางต่อไปยังเมืองยอน เข้าสู่เมืองท่าจีเหล็ก และค่อยลอบเข้าไทยทางด้านอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในขณะที่การลักลอบเข้ามาทางชายแดนด้านตะวันออกเฉียงเหนือ จะเข้ามาทางด้านจังหวัดหนองคาย และมุกดาหาร เป็นส่วนใหญ่ และการลักลอบเข้าทางด้านชายแดนตะวันออกที่ติดกับกัมพูชา นั้น จะผ่านเข้ามาทางด้านจังหวัดจันทบุรีและสระแก้ว เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบและไม่มีแนวเขตแดนที่ชัดเจนทำให้การเดินทางลักลอบเป็นไปอย่างสะดวก²² แม่สอด ควรเป็นพื้นที่เฝ้าระวังสำหรับการลักลอบนำคนเข้าเมือง เนื่องจากมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวย ทั้งยังเป็นจุดผ่านแดนถาวร รวมถึงมีศูนย์พักรอของผู้อพยพจากการสู้รบสัญชาติพม่าถึง 3 แห่ง

ส่วนในทางภาคใต้ฝั่งตะวันออก จังหวัดชุมพรเป็นพื้นที่ทางผ่าน เพราะติดกับพม่าและมีชายฝั่งทะเลที่ยาว และเป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงระหว่างภาคกลางและภาคใต้ ในขณะที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเป็นจุดพักผู้ลักลอบเพื่อส่งต่อไปยังประเทศปลายทางหรือพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

²¹ Asian Regional Forum, อ้างแล้ว.

²² อองอาจ เตชะ, “รายงานการค้าสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่า “มนุษย์” กับเส้นทางอาชญากรรมข้ามชาติในไทย (1)”,

ส่วนทางภาคใต้ นั้น จังหวัดสงขลาซึ่งติดกับรัฐเคดาห์ ของประเทศมาเลเซีย เชื่อกันว่าเป็น ศูนย์การค้ามนุษย์ของภาคใต้ โดยมีสถานะเป็นทางต้นทางและปลายทาง และจังหวัดนราธิวาส มีด่านตรวจคนเข้าเมือง 2 ด่านคือ ด่านสุไหง-โกลก และด่านตากใบ ซึ่งมีเขตแดนติดกับประเทศ มาเลเซีย ก็ถูกใช้เป็นเส้นทางของผู้ลักลอบชาวลาว พม่า และกัมพูชา เพื่อเข้าไปทำงานใน มาเลเซีย²³

ตารางที่ 3 สถิติบุคคลต่างสัญชาติเดินทางเข้าออกราชอาณาจักร เดือนกุมภาพันธ์ 2550

ด่านตรวจคนเข้าเมือง	เข้า	ออก	ตกค้าง
แม่สาย	20,759	19,306	1,453
ตาก	52,229	47,528	4,701
เชียงแสน	2,308	1,074	1,234
เชียงของ	1,866	1,783	83
น่าน	159	165	6
รวม	77,321	69,856	7,465

ที่มา : ศูนย์ตรวจคนเข้าเมืองภาคเหนือ

อย่างไรก็ตามการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบต่ออีกหลายๆ ปัญหา กล่าวคือ สามารถทำให้การลำเลียงยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายอื่นๆ เพิ่มมากขึ้นไปด้วย ทั้งนี้ รวมถึงปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา มีรายงานระบุว่า ไทย เป็นต้นทาง (source) ทางผ่าน (transit) และจุดหมายปลายทาง (destination) ในการค้ามนุษย์เพื่อ บังคับใช้แรงงานและการบริการทางเพศ²⁴ ฉะนั้นการติดตามเส้นทางการลักลอบนำคนเข้าเมือง น่าจะสามารถช่วยสกัดกั้นการขยายตัวของปัญหาการค้ามนุษย์และอาชญากรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ด้วย

²³ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

²⁴ อ่านรายละเอียดได้ใน 2006 Trafficking in Persons Report : TIP Report Available :

<http://www.USwatch.in.th>

3) การลักลอบค้ารถยนต์โจรกรรม

การลักลอบนำรถยนต์โจรกรรมไปจำหน่ายในประเทศเพื่อนบ้าน และนำรถยนต์ที่ถูกโจรกรรมจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย ยังคงเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอทั้งนี้เนื่องจากมีช่องทางตามแนวชายแดนที่ง่ายต่อการลักลอบ และโทษที่ผู้กระทำผิดจะได้รับนั้นก็อยู่ในสถานเบา

รายงานวิจัยประจำปี 2544 ของกองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ²⁵ พบว่ามีการโจรกรรมรถยนต์และลักลอบนำไปจำหน่ายในประเทศเพื่อนบ้าน และมีการลักลอบนำรถยนต์โจรกรรมจากประเทศเพื่อนบ้านมาจำหน่ายในประเทศด้วยเช่นกัน โดยนำรถยนต์มาแยกส่วนแล้วจำหน่าย หรือไม่ก็นำรถโจรกรรมไปจดทะเบียนใหม่แล้วจึงนำไปจำหน่าย พื้นที่ตามแนวชายแดน มีช่องทางมากมายที่สามารถนำรถยนต์ผ่านเข้าออกได้ และไม่มีด่านตรวจ

สำหรับพื้นที่มีรายงานเกี่ยวกับการลักลอบของรถยนต์โจรกรรมบ่อยครั้ง ได้แก่พื้นที่ชายแดนด้านมาเลเซีย และด้านกัมพูชา มีรายงานว่า พื้นที่ชายแดนด้านมาเลเซียก็มักมีการลักลอบนำรถยนต์โจรกรรมผ่านเข้าออกเช่นกัน เช่นผ่านช่องทางชายแดนที่ด่านสะเดา จังหวัดสงขลา และด่านจังหวัดยะลา โดยวิธีการลักลอบจะเป็นไปในลักษณะที่ชาวมาเลเซียจะทำการซื้อรถยนต์ตามใบสั่ง แล้วนำรถไปทำประกันภัย และผ่อนชำระกับบริษัทไฟแนนซ์ในมาเลเซีย จากนั้นจะนำรถเข้าสู่ประเทศไทยผ่านทางด่านอำเภอสะเดา เพื่อนำมาขายในราคาถูกลงว่าท้องตลาดให้แก่ขบวนการค้ารถเถื่อนในไทย ซึ่งขบวนการค้ารถเถื่อนก็จะทำการเปลี่ยนทะเบียนรถ รวมทั้งหมายเลขเครื่องและตัวถังใหม่ โดยมากมักจะใช้ทะเบียนรถเก่าที่มีรุ่นและสีเดียวกันนำมาสวมแทน จากนั้นเจ้าของรถยนต์ชาวมาเลเซียจะไปแจ้งความรื้อหาย เพื่อขอรับสินไหมค่าทดแทนในมาเลเซีย²⁶ รถยนต์เถื่อนเหล่านี้ บางส่วนถูกนำไปจำหน่ายในพม่า โดยผ่านออกไปทางด้านอำเภอแม่สาย

สำหรับพื้นที่ด้านกัมพูชา ช่องทางที่รถยนต์โจรกรรมเหล่านี้ถูกลักลอบลำเลียง มักเป็นช่องทางที่มีลักษณะเป็นป่าสลับกับพื้นที่ราบ อย่างไรก็ตาม ด้านอำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว ยังคงเป็นช่องทางหลักในการลักลอบ เนื่องจากพื้นที่ตลอดแนวชายแดนด้านนี้เป็นที่ราบ สะดวกแก่การลักลอบ และอยู่ใกล้กรุงเทพฯ นอกจากนี้ยังมีเส้นทางที่ผ่านทางด้านอำเภอ

²⁵ กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, รายงานวิจัยประจำปี 2544, http://www.research.police.go.th/report_44_car.html

²⁶ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

คลองใหญ่ จังหวัดตราด เพื่อส่งเข้าทางจังหวัดเกาะกงของกัมพูชา และยังมีช่องทางประเพณีแต่ไม่ค่อยเป็นที่นิยมมากนัก เนื่องจากต้องผ่านป่าเขา คือช่องทางตามลำน้ำคลองจระเข้ จังหวัดสุรินทร์ เป็นต้น โดยวิธีการลักลอบก็คือ เมื่อได้รถยนต์โจรกรรมแล้ว ขบวนการจะทำการติดต่อชาวกัมพูชาผ่านทางโทรศัพท์มือถือให้มานำรถเข้าไปยังกัมพูชา เพราะมีความชำนาญเส้นทางและพื้นที่ สำหรับการได้มาซึ่งรถยนต์นั้นพบว่า มีตั้งแต่การขโมย รวมถึงการว่าจ้างให้คนไปทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์ จากนั้นนำรถไปจำหน่ายในกัมพูชา แล้วไปแจ้งความรื้อหาย นอกจากนี้ยังพบลักษณะของการนำรถยนต์ที่ได้โจรกรรมมาไปจำหน่ายให้กับบ่อนการพนันในปอยเปต²⁷ แล้วเมื่อครบกำหนดทางบ่อนก็มาเรียกค่าไถ่กับทางเจ้าของรถ

ไม่ว่าจะเป็นการลักลอบนำรถยนต์โจรกรรมในลักษณะใดก็ตาม โทษที่ได้รับก็เป็นเพียงความผิดข้อหาลักทรัพย์ธรรมดา ซึ่งก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่สามารถอธิบายได้ว่าทำไมปัญหานี้ยังปรากฏให้เห็นเสมอๆ

4) การลักลอบค้าอาวุธสงคราม

การลักลอบลักลอบนำอาวุธสงครามข้ามแดนพบบ่อยครั้งในพื้นที่ชายแดนไทยด้านภาคเหนือและด้านตะวันออก แต่การลักลอบค้าอาวุธสงครามเบาบางลงในช่วงที่รัฐบาลทักษิณ 1 (พ.ศ. 2544-2548) ประกาศปราบปรามผู้มีอิทธิพลและอาวุธสงครามทั่วประเทศตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 ซึ่งเจ้าหน้าที่เร่งระดมกวาดล้าง และประชาชนบางส่วนได้นำอาวุธสงครามมามอบให้กับทางการเป็นจำนวนมาก แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีการลักลอบค้าอาวุธสงครามอยู่ ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถตรวจยึดได้หลายครั้ง และบางครั้งก็มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย²⁸ เช่นกรณีการจับกุมกลุ่มกะเหรี่ยงพร้อมกระสุนปืนและอาวุธสงครามจำนวนมากที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2549 เป็นต้น

สาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการลักลอบค้าอาวุธและลักลอบขนย้ายอาวุธสงครามผ่านชายแดนไทยไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างในกรณีของพม่า ยังคงมีการปราบปรามชนกลุ่มน้อยอย่างสม่ำเสมอ และชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ก็มีความต้องการอาวุธสงครามเพื่อไว้รบกับรัฐบาลพม่า และเป็นที่เชื่อกันว่า ส่วนหนึ่งต้องการอาวุธไว้เพื่อคุ้มครองการค้าเถาสุภาพ

²⁷ กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, อ้างแล้ว, http://www.research.police.go.th/report_44_car.html

²⁸ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

สำหรับอาวุธสงครามที่ตรวจยึดได้ มีตั้งแต่เครื่องยิงจรวด RPG ปืน AK-47 ปืน M-16 ปืนลูกซอง ระเบิดขีปนาวุธ ปืนสั้น .45 และ .38 รวมถึง 9 มม. และกระสุนปืน เป็นต้น และอาวุธสงครามที่ค้าขายกันอยู่นี้มาจากกัมพูชาเป็นส่วนใหญ่²⁹ เนื่องจากสงครามภายในกัมพูชาในอดีตที่ผ่านมา ทำให้มีอาวุธสงครามตกค้างอยู่เป็นจำนวนมาก และอาวุธสงครามเหล่านี้มีราคาถูกและหาได้ง่าย และการลักลอบผ่านเข้ามาในไทยก็กระทำได้อย่างสะดวกในหลายพื้นที่เช่น ด้านจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดสระแก้ว

5) การลักลอบค้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

การลักลอบนำเข้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ทั้งหลาย มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับการลักลอบค้ายาเสพติดคือ แรงจูงใจในกำไรที่ได้จากการค้า ตัวสินค้ามีราคาต้นทุนที่ไม่สูง แต่ผู้ค้าได้กำไรสูง ซึ่งแรงจูงใจเช่นนี้เองที่ทำให้มีผู้กล้าเสี่ยงเพื่อรายได้งามๆ ส่งผลให้กลุ่มผู้ประกอบการขยายตัวและแสวงหาช่องทางใหม่ๆ เพื่อประกอบการได้ต่อไป ซึ่งสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในที่นี้หมายรวมถึง สินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้าต่างๆ เพลงและหนังในรูปแบบของซีดี และดีวีดี ฯลฯ

ชายแดนไทยด้านที่ติดกับพม่า ช่องทางหลักของการลักลอบลำเลียงสินค้าประเภท ซีดี ดีวีดี ภาพยนตร์ ละคร และเพลงต่างๆ นั้น ด้านอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ยังคงเป็นช่องทางหลัก ในขณะที่ด้านอำเภอเชียงแสน เป็นช่องทางหลักของการลักลอบนำเข้าสินค้าแบรนด์เนมต่างๆ ซึ่งพื้นที่จังหวัดทำให้ง่ายต่อการลักลอบพม่า เชื่อกันว่าเป็นแหล่งผลิต ซีดี ดีวีดี ละเมิดลิขสิทธิ์ และเป็นเส้นทางหนึ่งของการลักลอบสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์จากจีน ต้นทุนในการผลิตซีดี ดีวีดี อยู่ที่แผ่นละ 5-10.- บาท และเมื่อนำมาวางขาย จะจำหน่ายอยู่ที่ราคาแผ่นละ 50-75.- บาท ส่วนวิธีการลำเลียงนั้น เป็นการใช้อุปกรณ์พม่า ที่จะขนสินค้ามาอยู่ที่ชายแดน ก่อนส่งสินค้าทางไปรษณีย์และรถยนต์ เข้าสู่กรุงเทพฯ เพื่อจำหน่ายและลำเลียงต่อไปยังภาคใหญ่และ

อุบลราชธานี³⁰

ชายแดนด้านลาว ก็พบการหลั่งไหลเข้ามาของสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ประเภทแบรนด์เนมด้วยเช่นกันในพื้นที่จังหวัดมุกดาหารและอุบลราชธานี เชื่อว่าสินค้าเหล่านี้มาจากจีนและเวียดนามผ่านเข้าลาวทางสะพานมิตรภาพ และเข้าสู่ไทยทางจังหวัดมุกดาหาร หนองคาย และอุบลราชธานี

²⁹ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

³⁰ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

อย่างไรก็ตาม การปราบปรามสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์เหล่านี้ มักขึ้นอยู่กับความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่เป็นสำคัญ ถ้าเข้มงวดกวาดล้างการลักลอบค้าก็จะหยุดชะงักไป แต่ถ้าผ่อนคลายความเข้มงวด สินค้าเหล่านี้ก็จะกลับสู่ตลาดอีกครั้ง

6) การลักลอบค้าสินค้าควบคุมและสินค้าอื่นๆ

การลักลอบค้าสินค้าควบคุม มักจะเกิดขึ้นในช่วงที่ประเทศเพื่อนบ้านกำลังขาดแคลนสินค้านั้นๆ เป็นการค้าที่ต้องการกำไรจากส่วนต่าง เช่น น้ำตาล ปกติราคาขายต่อกิโลกรัมอยู่ที่ 15-18.- บาท ในช่วงขาดแคลน เมื่อนำไปขายในลาว ราคาอยู่ที่ 20-21.- บาท/กิโลกรัม ขายในพม่า อยู่ที่ 19-20.- บาท/กิโลกรัม ขายในกัมพูชา อยู่ที่ 20-25.-/กิโลกรัม (สินค้าควบคุม อาทิ น้ำตาลเป็นสินค้าควบคุม โดยผู้ที่ต้องการค้าส่งออกไปได้ต้องเป็น exporter ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล รวมทั้งได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการอุตสาหกรรมเท่านั้น)

ลักษณะของการลักลอบ มีทั้งเดินทางข้ามมาซื้อในฝั่งไทยผ่านช่องทางทางการและช่องทางประเพณีในลักษณะของผู้ลักลอบค้ารายย่อย หรือไม่ก็เป็นคนไทยนำสินค้าข้ามไปส่งโดยปะปนไปกับสินค้าอื่นๆ หรือไม่ก็สวมกระสอบทับและลำเลียงปะปนไปกับสินค้าอื่นๆ นอกจากนี้ยังพบการทยอยซื้อคราวละจำนวนน้อยๆ แล้วเก็บไว้ตามบ้านพักหรือโกดังริมฝั่งแม่น้ำโขง เพื่อรอการนำไปจำหน่ายต่อ

สำหรับการลักลอบเข้าไปยังกัมพูชา มักเป็นเส้นทางที่ผ่านด่านอำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ และอำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว ส่วนการลักลอบเข้าสู่ สปป. ลาว มักจะใช้เส้นทางด้านจังหวัดเชียงราย หนองคาย นครพนม มุกดาหาร เพื่อผ่านเข้าลาว และสำหรับการลักลอบผ่านเข้าพม่า นั้น มักจะเข้าทางด้านอำเภอแม่สอด เข้าสู่เมืองเมียวดี โดยจะเป็นการขนแบบกองทัพนมด³¹

7) การแพร่ระบาดของธนบัตรปลอม

ธนบัตรไทยที่ถูกปลอมแปลง แพร่กระจายในพื้นที่ชายแดน พบมากในพื้นที่ชายแดนที่มีปริมาณการค้าชายแดนสูงทั้งการค้าในระบบและนอกระบบ ได้แก่ ชายแดนด้านภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ และตะวันออก ทั้งนี้เนื่องจากธนบัตรไทยเป็นที่ยอมรับ โดยมากมักถูกใช้ซื้อสินค้าในฝั่งไทย ซื้อขายยาเสพติด และเล่นการพนัน

³¹ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

พื้นที่ที่พบการใช้ธนบัตรไทยปลอม ด้านพม่าจะอยู่ในบริเวณตลาดพญาตองซู จังหวัดผาอัน รัฐกะเหรี่ยง ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านลาว พบในบริเวณจุดผ่านแดนห้วยโก๋น จังหวัดน่าน และด้านกัมพูชา พบในบริเวณตลาดบ้านแหลม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี และช่องกร่าง กิ่งอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์³²

สำหรับแหล่งผลิตธนบัตรปลอมภายในประเทศไทยนั้น อยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯ และจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้านนั้น เชื่อว่าอยู่ในพอยเปต กัมพูชา และอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว³³

จากปัญหาอาชญากรรมข้ามแดนที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าพื้นที่ชายแดนทางด้านภาคเหนือและด้านตะวันออกเป็นพื้นที่ที่ควรเฝ้าระวัง เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมสำคัญๆ เกิดขึ้นในพื้นที่นี้ และทุกปัญหาฝ่ายรัฐควรให้การเฝ้าติดตามอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดและการลักลอบเข้าเมือง

อย่างที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่า การลักลอบเข้าเมืองเกี่ยวพันกับปัญหาแรงงานต่างด้าว ผิดกฎหมาย ขบวนการค้ามนุษย์ และการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง กรณีของการลักลอบเข้าเมืองจึงไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในกรณีของการลักลอบเข้าเมืองของประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกันกับไทยเท่านั้น หากควรให้ครอบคลุมถึงกรณีของประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ไกลออกไปด้วยเช่นกัน เช่นในกรณีของชาวจีน และชาวเกาหลีเหนือ ที่พบว่ามีไม่น้อยที่ถูกล่อลวงโดยขบวนการค้ามนุษย์ด้วย โดยมักจะผ่านเข้ามาสู่ไทยโดยอาศัยมากับเรือสินค้าที่ล่องมาตามแม่น้ำโขง โดยจะผ่านเข้า สปป. ลาว และเข้ามาสู่ไทยในฐานะนักท่องเที่ยว หรือไม่กี่มากับเรือสินค้าล่องมาตามแม่น้ำโขงจนกระทั่งถึงจังหวัดเชียงราย และลักลอบเข้ามาทางอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงของ และอำเภอเชียงแสน ในกรณีของชาวเกาหลีเหนือ ส่วนมากมักเป็นการลักลอบไปยังเกาหลีใต้ หรือประเทศที่สาม โดยใช้ไทยเป็นทางผ่าน โดยมีเส้นทางเริ่มที่เมืองจิ่งหง ประเทศจีน เดินทางเข้าสู่ สปป. ลาว หรือไม่กี่จากเมืองจิ่งหง ลงเรือล่องตามแม่น้ำโขง ผ่านท่าเรือสบหลาย (พม่า) ไปยังท่าเรือมอม (สปป.ลาว) ผ่านท่าเรือสบรวก (สามเหลี่ยมทองคำ) เข้ามายังอำเภอเชียงแสนและอำเภอแม่สาย ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3 วัน หรือไม่ก็ลักลอบปะปนมากับ

³² ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

³³ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

นักท่องเที่ยวชาวจีน บริเวณท่าเรือสรวง พบการลักลอบลักขโมยนี้มาก ถึงแม้จะมีเป้าหมายเพื่อไปยังประเทศที่สาม³⁴

นอกจากนี้ ยังมีการเข้าเมืองของชาวมุสลิมโรฮิงยาและมุสลิมจากกัมพูชา ซึ่งปรากฏว่ามีจำนวนผู้ตกค้างอยู่มากด้วยเช่นกัน กรณีของการเข้าเมืองของชาวมุสลิมโรฮิงยา³⁵ มีรายงานว่า การลักลอบเข้าเมืองของชาวโรฮิงยาเพิ่มขึ้นทุกปี โดยลักลอบทางเรือเข้ามาทางด้านจังหวัด ระนอง จังหวัดพังงา และจังหวัดภูเก็ต ส่วนหนึ่งใช้ไทยเป็นทางผ่านเพื่อเข้าไปทำงานใน มาเลเซีย แต่เป็นไปได้ว่ามีบางส่วนตกค้างอยู่ในไทยมากกว่า 20,000 คน ซึ่งกระจายอยู่ใน 33 จังหวัดทั่วประเทศ เช่น กรุงเทพฯ สมุทรปราการ แม่ฮ่องสอน ระนอง ภูเก็ต พังงา สงขลา และ ยะลา เป็นต้น ³⁶ และมีการรวมกลุ่มเป็นสมาคมชาวโรฮิงยาในไทย ที่เรียกว่า Burmese Rohingya Association in Thailand (BRAT) ส่วนในกรณีของชาวมุสลิมจากกัมพูชา มักจะผ่านเข้ามาทาง อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ส่วนใหญ่ใช้หนังสือเดินทางผ่านเข้ามาอย่างถูกต้อง และมี วัตถุประสงค์เพื่อเข้าไปทำงานในมาเลเซีย แต่ข้อมูลจากสถิติผ่านแดนของชาวมุสลิมจากกัมพูชา ปี 2549 ³⁷ พบว่า มีชาวมุสลิมกัมพูชาเดินทางเข้า 7,389 คน แต่เดินทางออกเพียง 633 คน ซึ่งมี ตกค้างอยู่ในไทยถึง 6,123 คน

อย่างไรก็ตามการตกค้างของคนมุสลิมโรฮิงยาและมุสลิมจากกัมพูชา มีอาจบ่งชี้ถึงความเกี่ยวข้องกับปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ แต่ก็ต้องการการจัดการที่เหมาะสมของฝ่ายรัฐหากผู้ตกค้างเหล่านี้กลายเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย และอาจถูกชักจูงเข้าสู่ขบวนการอาชญากรรมต่างๆ เช่น ขบวนการค้ายาเสพติด ขบวนการค้ามนุษย์ เป็นต้น

สำหรับการลักลอบค้ายาเสพติด เป็นที่รับรู้กันถึงอันตรายของยาเสพติดทุกประเภทต่อร่างกายของมนุษย์ อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ และรายงานวิจัยจาก

³⁴ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

³⁵ ชาวโรฮิงยาอาศัยอยู่ในรัฐอาระกันอันเป็นพื้นที่ชายแดนของสหภาพพม่า อยู่ติดกับเมืองจิตตากองของบังกลาเทศ

³⁶ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

³⁷ ข้อมูลจากด่านตรวจคนเข้าเมืองอรุญประเทศ ปี 2549

กระทรวงยุติธรรม สหรัฐฯ ก็ระบุว่าประเทศไทยเป็นตลาดหลักของยาเสพติดประเภท Methamphetamine หรือยาบ้า³⁸ ขณะเดียวกันก็มีความพยายามในการขยายตลาดยาเสพติด ซึ่งจะทำให้ความพยายามเพิ่มผลผลิตยาเสพติดต่างๆ มีมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้การพัฒนาเส้นทางต่างๆ ภายใต้ GMS รวมถึงการเปิดจุดผ่านแดนใหม่ๆ คงจะทำให้การสกัดกั้น/ตัดเส้นทางลำเลียงยาเสพติดให้โทษเหล่านี้เป็นไปได้ยากยิ่ง และพื้นที่ชายแดนไทยจึงต้องเกี่ยวพันกับปัญหานี้ต่อไปอีกนาน ในฐานะของการเป็นทางผ่านที่ใกล้ชิดกับผู้ผลิต ไปสู่ตลาดใหม่ๆ ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องเร่งหาทางสกัดกั้นมิให้ปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนขยายวงมากไปกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

4

อย่างไรก็ตามจากปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดนทั้ง 7 ปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การแก้ไขปัญหาคงไม่ใช่เรื่องง่ายและต้องอาศัยเวลา ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความซับซ้อนของปัญหา และอีกส่วนหนึ่งเนื่องมาจาก

- 1) แต่ละปัญหาเกี่ยวพันกับความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน เช่น ในกรณีปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ด่านตรวจคนเข้าเมือง ศุลกากร ตำรวจ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) เป็นต้น
- 2) ไม่มีความเป็นเอกภาพในการแก้ไขปัญหของหน่วยงาน และขาดบูรณาการในความรับผิดชอบปัญหาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) กฎหมายมีช่องโหว่ และการบังคับใช้กฎหมายยังไม่เท่าทันการก่ออาชญากรรม
- 4) การทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาลดลง
- 5) ช่องทางเข้าออกตามแนวชายแดนมีมากเกินไปกว่ากำลังของเจ้าหน้าที่ที่จะดูแลได้อย่างทั่วถึง เช่น ในกรณีของการลักลอบเข้าเมือง ด่านตรวจคนเข้าเมืองทั่วประเทศมีทั้งหมด 54 ด่าน³⁹ ในขณะที่ช่องทางธรรมชาติหรือช่องทางประเพณีมี

³⁸ James O. Finckenauer and Ko-lin Chin, Asian Transnational Organized Crime and Its Impacts on the United States : Developing a Transnational Crime Research Agenda, Submitted to the National Institute of Justice, November 2004, p. 28

³⁹ ภาคเหนือมี 9 ด่าน ภาคกลาง 15 ด่าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 ด่าน และภาคใต้ 20 ด่าน

จำนวนหลายร้อยช่องทางตลอดแนวพรมแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้านทั้งสี่ด้าน

มีนักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวฮังการีที่ชื่อ Karl Polanyi ได้นำเสนอแนวคิดเรื่องการพัฒนาของรัฐและระบบเศรษฐกิจไว้ในหนังสือที่ชื่อว่า The Great Transformation⁴⁰ โดย Polanyi มองว่า รัฐสมัยใหม่และระบบเศรษฐกิจแบบตลาดสมัยใหม่ ไม่ควรถูกแยกพิจารณาเป็นคนละส่วน แต่ควรพิจารณาเป็นองค์ประกอบเดียวกันที่เรียกว่า the Market Society หรือสังคมการตลาด เขาเสนอว่า พัฒนาการของรัฐสมัยใหม่และระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ควรไปด้วยกัน เนื่องจากระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ต้องการรัฐที่เข้มแข็งมาช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวนโยบาย และรัฐสมัยใหม่ก็ต้องผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางสังคมเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อระบบเศรษฐกิจที่ต้องแข่งขันกันแบบทุนนิยม ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจที่สำคัญแต่ละครั้ง (เช่น การปฏิวัติอุตสาหกรรม กระแสโลกาภิวัตน์ เป็นต้น) จำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันตนเองสำหรับสังคมเพื่อลดความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจและปัญหาสังคมมีความเกี่ยวพันกันโดยธรรมชาติ

แนวคิดของ Polanyi สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของรัฐในฐานะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและดูแลสังคม เมื่อพิจารณาในกรณีของไทย การดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและการพัฒนาพื้นที่ชายแดนได้ส่งผลให้พื้นที่ชายแดนมีสถานะเป็นทั้งโอกาสทางเศรษฐกิจและแหล่งอาชญากรรมในเวลาเดียวกัน การควบคุมชายแดนอย่างเข้มงวด รวมถึงการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนที่มีประสิทธิภาพจึงสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยลดปัญหาอาชญากรรมข้ามแดนได้

ข้อเสนอแนะ

1) การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนโดยเฉพาะอาจเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ สำหรับปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดนใดๆ ก็ตาม ควรจัดให้มีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบหลัก รวมถึงทำหน้าที่ประสานงานให้เกิดบูรณาการในการทำงานและแก้ปัญหา

⁴⁰ Karl Polanyi, *The Great Transformation*, Beacon Press, Boston, 1957

2) ปรับปรุงกฎหมายและแก้ไขที่มีอยู่ เช่น พรบ. การส่งผู้ร้ายข้ามแดน และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรม เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์และการก่ออาชญากรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

3) พัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะในเรื่องของความก้าวหน้าของอาชญากรรม รวมถึงอบรมเจ้าหน้าที่ในเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำงาน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการทำงานและลดปัญหาการรับสินบนและคอร์รัปชัน

4) พัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงาน เพราะการข่าวคือหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้การแก้ปัญหาอาชญากรรมเป็นไปอย่างได้ผล

5) พัฒนาศูนย์ประสานงานชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้การประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหอาชญากรรมเหล่านี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งนี้ประชาชนเป็นผู้สัมผัสปัญหาอาชญากรรมใหม่ๆ เสมอ การเข้าถึงประชาชน จะทำให้สามารถป้องกันการขยายตัวของอาชญากรรมได้เช่นกัน

7) การปิดชายแดนไม่ใช่ทางออกของปัญหา การควบคุมที่เข้มงวดและการจัดการที่ถูกต้องน่าจะช่วยบรรเทาความรุนแรงของปัญหาได้มากกว่า เช่น ถ้าทำเส้นเขตแดน โดยเฉพาะในส่วนที่สามารถตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านได้แล้ว ให้มีความชัดเจนขึ้น หรือการลาดตระเวนตามตะเข็บชายแดน โดยเฉพาะการเฝ้าระวังตามบริเวณช่องทางประเพณีที่เป็นทางผ่านของอาชญากรรมสำคัญๆ รวมถึงการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

อาชญากรรมข้ามแดนเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว และคงต้องยอมรับว่า บางปัญหาจะคงอยู่คู่กับชายแดนไทยไปอีกระยะหนึ่ง การตระหนักถึงการมีอยู่ของปัญหาจึงจะช่วยให้หน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างไม่หลงทาง และสามารถสกัดกั้นการขยายตัวของปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

.....

**ปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดน :
พื้นที่ชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน**

สารบัญ

บทคัดย่อ		ก
บทที่ 1	บทนำ	1
บทที่ 2	ความสำคัญของชายแดน	4
บทที่ 3	การพัฒนาประเทศกับพื้นที่ชายแดน	7
บทที่ 4	ปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดน	23
บทที่ 5	ข้อเสนอแนะ	40
ภาคผนวก 1		44
ภาคผนวก 2		55

บทคัดย่อ

การดำเนินนโยบาย “เปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า” ของรัฐบาลไทยในสมัยที่มี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ส่งผลให้พื้นที่ชายแดนรอบด้านของไทย กลายเป็นพื้นที่เปิดมากขึ้น ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาพื้นที่ชายแดน นับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กิจกรรมและการเคลื่อนไหวข้ามแดนทั้งหลายเป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการเคลื่อนไหวข้ามพรมแดนที่เปิดกว้างมากขึ้นนี้ จึงกลายเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อการจัดการ/การจัดระเบียบพื้นที่ชายขอบรอบประเทศไทย เช่นเดียวกันกับปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนไทยที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสิ้น หลายปัญหาโยงเข้ากับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติสำคัญๆ

งานวิจัยนี้เป็นการสำรวจและรวบรวมปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนของไทย ทั้งนี้ปัญหาอาชญากรรมเหล่านี้สามารถบั่นทอนความมั่นคงของชาติ และสามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมในทุกระดับ และจากการศึกษาพบว่า มีอยู่ทั้งสิ้น 7 ปัญหาสำคัญๆ ได้แก่

- 1) การลักลอบค้ายาเสพติด
- 2) การลักลอบนำคนเข้าเมือง
- 3) การลักลอบค้ารถยนต์โจรกรรม
- 4) การลักลอบค้าอาวุธสงคราม
- 5) การลักลอบค้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์
- 6) การลักลอบค้าสินค้าควบคุมและสินค้าอื่นๆ
- 7) การแพร่ระบาดของธนบัตรปลอม

.....

บทที่ 1

บทนำ

ที่มา

จากสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย หากจะกล่าวว่าประเทศไทยอยู่ในตำแหน่งที่ถือเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็คงไม่ผิดนัก โดยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านสี่ประเทศ ได้แก่ สหภาพพม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย

เมื่อมีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้าน การมีกิจกรรมระหว่างประชาชนในสองฟากฝั่งไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางการค้าหรือทางสังคม ย่อมเป็นเรื่องปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่จังหวัดชายแดนของประเทศไทย 30 จังหวัดที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีช่องทางผ่านข้ามแดนในหลายๆ รูปแบบ ทั้งที่เป็นทางการ¹ และไม่เป็นทางการ เช่น ในกรณีของสหภาพพม่า มีเขตแดนติดกับจังหวัดชายแดนไทยรวม 10 จังหวัด เริ่มจากจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง² มีจุดผ่านแดนทางการที่เป็นจุดผ่านแดนถาวร 4 จุด จุดผ่อนปรน 12 จุด และจุดผ่านแดนชั่วคราว 1 จุด ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงช่องทางประเพณีอื่นๆ ที่อยู่ตามแม่น้ำสายและแม่น้ำเมย และช่องทางเดินระหว่างภูเขาและในป่า

ตั้งแต่หลังช่วงยุคสงครามเย็นเป็นต้นมา ภายใต้การดำเนินนโยบาย “เปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า” ของรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ส่งผลให้พื้นที่ชายแดนรอบด้านของไทย กลายเป็นพื้นที่เปิดมากขึ้น ขณะเดียวกันพื้นที่ชายแดนบางส่วน เช่นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก (อยู่ตรงข้ามเมืองเมียวดี สหภาพพม่า) อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (อยู่ตรงข้าม

¹ ดูรายละเอียดในภาคผนวก 1

² ธนา ขศตระกูล, หอการค้าจังหวัดในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ : ศึกษาบทบาทหอการค้าจังหวัดเชียงรายและหอการค้าจังหวัดตากในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่า, วิทยานิพนธ์สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545, หน้า 4

เมืองท่าจีเหล็ก สหภาพพม่า) ซึ่งเป็นจุดการค้าชายแดนสำคัญระหว่างไทย-สหภาพพม่าอยู่แล้ว ได้ถูกยกระดับให้เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางการค้าระหว่างไทย-สหภาพพม่า

อย่างไรก็ตาม การที่สงครามเย็นสิ้นสุด ก็มีได้หมายความว่าปัญหาที่เคยเกิดตามแนวบริเวณพื้นที่ชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านจะสิ้นสุดลงไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาหาเสพติด ปัญหาการลักลอบเข้าเมือง และปัญหาการลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมาย เป็นต้น ปัญหาอาชญากรรมเหล่านี้ยังคงอยู่และขยายตัวมากขึ้น ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นที่ฐานเศรษฐกิจของพื้นที่ชายแดน เช่น การก่อสร้างเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและทางสังคมระหว่างประชาชนทั้งสองฝั่งดำเนินไปอย่างสะดวกมากขึ้น เช่นเดียวกันกับการก่ออาชญากรรมข้ามชาติทั้งหลายก็สามารถมีกิจกรรมเคลื่อนไหวข้ามแดนได้อย่างสะดวกและแนบเนียนมากขึ้นด้วย ซึ่งทำให้การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนไทยมีความสำคัญ ทั้งนี้ปัญหาอาชญากรรมเหล่านี้สามารถบั่นทอนความมั่นคงของชาติ จากชายขอบสู่ศูนย์กลางของประเทศได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป และก่อเกิดผลกระทบต่อสังคมในทุกระดับ และในที่นี้ขอใช้คำว่า “อาชญากรรมข้ามชายแดน” ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เห็นภาพและเข้าใจบริบทของอาชญากรรมต่างๆที่มีการเคลื่อนไหวข้ามผ่านเขตแดนไปมาในพื้นที่ชายแดนไทยที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน

ดังนั้นในการศึกษานี้ จึงเป็นการสำรวจและรวบรวมปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนของไทย โดยจะเป็นการศึกษาในภาพรวม และนำเสนอแนวทางเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนและการควบคุมชายแดนที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดนในพื้นที่ชายแดนของไทย
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาพื้นที่ชายแดนอันส่งผลต่อการขยายตัวของปัญหาอาชญากรรมข้ามแดน
3. เพื่อนำเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดน

ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาในภาพรวมของปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนไทยที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสี่ด้าน ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2547-2550

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาจากเอกสาร (documentary research) โดยอาศัยข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่

- 1) ข้อมูลที่เป็นเอกสารชั้นต้น ได้แก่ เอกสารวิเคราะห์วิจัยของหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง
- 2) ข้อมูลที่เป็นเอกสารชั้นรอง ได้แก่ งานวิจัย หนังสือ บทความวิชาการ วารสาร หนังสือพิมพ์ และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

หน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อคิดเห็นจากงานวิจัยนี้ไปใช้ประกอบการพิจารณาในการกำหนดแนวทางเพื่อการบริหารจัดการปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นตามแนวบริเวณชายแดนไทยได้

.....

บทที่ 2

ความสำคัญของชายแดน

ถึงแม้ว่า “ชายแดน” มักจะถูกกล่าวถึงในแง่ที่ว่าเป็นพื้นที่ชายขอบของประเทศ เป็นพื้นที่ที่ห่างไกลความเจริญ หรือห่างไกลจากการควบคุมของส่วนกลางก็ตาม ในอีกด้านหนึ่ง คงปฏิเสธไม่ได้ว่า พื้นที่ชายแดนคือ “ประตูบ้าน” หรือ “ด่านหน้า” ของประเทศ และหากยอมรับในความเป็นจริงนี้ ความพยายามในการควบคุมคนและสิ่งต่างๆ ที่ผ่านเข้าผ่านออก “ประตูบ้าน” หรือ “ด่านหน้า” นี้ ยังคงต้องเป็นภาระและหน้าที่หลักของฝ่ายรัฐ

หากจะกล่าวว่า ความสำคัญของเส้นเขตแดนอยู่ที่การแบ่งพวกเรา – พวกเขา³ ก็คงไม่ผิดนัก และถ้ายอมรับในความสำคัญของเส้นเขตแดนเช่นนี้ พื้นที่ชายแดนจึงมีหน้าที่/ทำหน้าที่เปรียบได้เป็นเสมือน “รั้ว” ที่ปกป้องพวกเราที่อยู่ภายในจากพวกอื่นๆ ที่อยู่ภายนอกรั้วหน้าที่ของพื้นที่ชายแดนในการปกป้องนี้จึงมีได้ในหลายรูปแบบ กล่าวคือ เป็นการปกป้องการรุกรานจากต่างชาติ และเป็นการป้องกันจากสิ่งที่ป็น “อันตราย” ต่อประเทศ ไม่ว่าจะเป็นอาชญากร หรือสิ่งของ เช่น อาวุธร้ายแรง ยาเสพติด สิ่งผิดกฎหมายต่างๆ ฯลฯ ฉะนั้นพื้นที่ชายแดนจึงเปรียบได้กับพื้นที่กันชน ที่คอยปกป้องพื้นที่ชั้นในให้ปลอดภัยจากการรุกรานของสิ่งต่างๆ

สิ่งสำคัญที่ควรพึงระลึกถึงเสมอคือ ด้วยความที่เส้นเขตแดนเป็นสัญลักษณ์ของการแบ่งพวกเรา-พวกเขาแล้ว ในอีกด้านหนึ่งเป็นเสมือนสิ่งกีดขวางที่มีไว้สำหรับ “ข้าม” ด้วย กล่าวคือ เมื่อเขตแดนได้ถูกกำหนดขึ้นแน่ชัด ก็ย่อมมีการเคลื่อนไหวที่ข้ามผ่านเขตแดน (trans-boundary movement) เป็นปกติ อาทิ มีกลุ่มคนที่เล็งเห็นผลประโยชน์ในพื้นที่ฝั่งตรงข้าม หาทางข้ามเขตแดนที่กั้นอยู่นั้นให้ได้ ข้ามไปเพื่อแสวงหาโอกาสในการดำรงชีวิตที่ดีกว่า ข้ามมาเพื่อแสวงหากำไรทางธุรกิจ ข้ามไปมาหาสู่เพราะความผูกพันทางเครือญาติ คน

³ Oomen, T. 1995. “Contested Boundaries and Emerging Pluralism.” *International Sociology* 10, p.251-68. และ Sibley, David. 1995. *Geographies of Exclusion : Society and Difference in the West*. London : Routledge. อ้างใน David Newman, “On Borders and Power : A Theoretical Framework”. *Journal of Borderlands Studies*, Vol. 18 No.1 Spring 2003. P.14

กลุ่มนี้จึงเป็นได้ทั้งชาวบ้าน ผู้ที่ลี้ภัยจากสงครามในประเทศบ้านเกิด แรงงานผิดกฎหมาย พวกลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมาย ฯลฯ

ในการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การสิ้นสุดของสงครามเย็นถือเป็นจุดเปลี่ยนทางกระบวนทรรศน์ที่สำคัญ กระแสโลกาภิวัตน์ถูกกล่าวถึงในฐานะที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของอาณาเขตของรัฐและหน้าที่ของเส้นเขตแดน⁴ และหากพิจารณาในเรื่องของชายแดนแล้ว มีสองเรื่องสำคัญที่ควรพิจารณา คือ

1) สถานะของพื้นที่ชายแดน

แต่เดิมนั้นพื้นที่ชายแดนมีหน้าที่หลักเป็นเสมือนเมืองหน้าด่านหรือเป็นแนวหน้าในการป้องกันประเทศจากการรุกรานของกองกำลังต่างชาติหรือกองกำลังคอมมิวนิสต์ แต่เมื่อสงครามเย็นสิ้นสุดลง เมืองชายแดนทั้งหลายได้ปรับหน้าที่เป็นเมืองหน้าด่านทางเศรษฐกิจ หรือประตูการค้าเพื่อการพัฒนาประเทศด้วย

2) ความสำคัญของเส้นเขตแดน

กระแสโลกาภิวัตน์ ภายใต้อิทธิพลของการขับเคลื่อนของทุนและเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้เส้นเขตแดน/พื้นที่ชายแดนของรัฐ ถูกทอด ถูกข้าม จากการกระทำที่เรียกว่า “ข้ามชาติ” ทั้งหมด ทั้งที่ถูกกฎหมายจากการค้าและการลงทุนต่างๆ และผิดกฎหมายอันได้แก่อาชญากรรมต่างๆ ซึ่งการกระทำข้ามชาติเหล่านี้ ทำให้ความสำคัญของเส้นเขตแดนในความหมายเดิมลดลง พลังของทุนนิยมทำให้เกิดกิจกรรมที่มีลักษณะข้ามชาติโดยตัวแสดงใหม่ๆ เช่น บริษัทข้ามชาติ NGOs เป็นต้น รวมถึงการข้ามชาติของวัฒนธรรมโดยกลไกทางธุรกิจ และอาชญากรรมข้ามชาติประเภทต่างๆ ด้วยก็จริง แต่ก็มิได้หมายความว่าเส้นเขตแดนของรัฐถูกทำให้หายไป

⁴ Miles Kahler, “Territoriality and conflict in an era of globalization”, in Miles Kahler and Barbara F. Walter ed., **Territoriality and Conflict in an Era of Globalization**, Cambridge University Press, 2006, p.1

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเช่นนี้ ย่อมส่งผลให้การมองความสำคัญ
ของปัญหาที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน

ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นตามแนวพรมแดนของรัฐที่มาพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ จึงหนี
ไม่พ้นเรื่องของอาชญากรรมข้ามชาติทั้งหลาย ซึ่งเป็นประเด็นของความมั่นคงใหม่ ที่มีมิติ
ของปัญหาทั้งในระดับระหว่างประเทศและในประเทศ กล่าวคือ มินัยต่อความมั่นคงของ
ชาติ ความปลอดภัยของสาธารณะ และเสถียรภาพของระบบระหว่างประเทศ ทั้งนี้เป็นเพราะ
ศักยภาพของอาชญากรรมข้ามชาติไปได้ไกลเกินกว่าอาณาเขตของรัฐ และผลสำเร็จของการ
ก่ออาชญากรรมก็ไปได้ไกลกว่าจุดเริ่มต้น และเมื่อพิจารณาในประเด็นของการบริหาร
จัดการพื้นที่ชายแดนแล้ว อาชญากรรมข้ามชาติ หรือในที่นี้ขอใช้คำว่า “อาชญากรรมข้าม
ชายแดน” ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เห็นภาพของการดำเนินกิจกรรมอาชญากรรมต่างๆที่มีการ
เคลื่อนไหวข้ามผ่านเขตแดนไปมาในพื้นที่ชายแดนไทยที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงเป็น
ปัญหาที่ท้าทายการจัดการของรัฐสมัยใหม่เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากวิธีการแก้ไขปัญหาคความ
มั่นคงแบบใหม่นี้มิได้อยู่ที่การใช้กำลังทางทหารอีกต่อไป

.....

⁵ Jeanne Giraldo and Harold Trinkunas, “Transnational Crime” in Alan Collins ed., **Contemporary Security Studies**, Oxford University Press, 2007, p. 347

บทที่ 3

การพัฒนาประเทศกับพื้นที่ชายแดน

ในกรณีของประเทศไทย การสิ้นสุดของสงครามเย็นในภูมิภาคอินโดจีนเป็นจุดแบ่งเวลาที่สำคัญในการพิจารณาปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย

ในช่วงสงครามเย็น ภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์รวมถึงขบวนการชาตินิยมต่างๆ ที่เคลื่อนไหวอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านของไทย ทั้งในลาว กัมพูชา และเวียดนาม ถูกจัดเป็นภัยคุกคามอันดับแรก⁶ แต่เมื่อภัยคุกคามเช่นนี้คลี่คลายลง รัฐบาลสมัย พลเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ. 2531-2534) ได้ริเริ่มดำเนินนโยบายต่างประเทศต่อประเทศเพื่อนบ้านในชื่อของนโยบายที่เป็นที่รู้จักกันคือ นโยบาย “เปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า” กล่าวได้ว่านโยบายนี้เป็นการเปิดความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นทางการหลังการสิ้นสุดสงครามเย็นในภูมิภาคอินโดจีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ควบคู่ไปกับการปรับนโยบายต่างประเทศไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านของรัฐบาลไทย ตั้งแต่สมัยรัฐบาล พลเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ภาครัฐได้มีนโยบายพัฒนาพื้นที่ชายแดนผ่าน โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจ และความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง อย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามุมมองของรัฐต่อพื้นที่ชายแดนเปลี่ยนแปลงไป

การพัฒนาเพื่อให้พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Corridor) จึงนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พื้นที่ชายแดนปรับตัวเข้าสู่บทบาทใหม่ในฐานะเมืองชายแดนที่มีศักยภาพในการเป็นเสมือนประตูการค้าที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ และเชื่อมโยงกับศูนย์กลางเศรษฐกิจในประเทศ⁷ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดชายแดนและเมืองชายแดนสำคัญๆ อาทิ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย, อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, อำเภอท่า

⁶ เกี่ยวกับทัศนะของผู้นำไทยต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน อ่านเพิ่มเติมใน “ลมเปลี่ยนทิศ”, สุรชาติ บำรุงสุข ใน *จุลสารความมั่นคงศึกษา* ฉบับที่ 13, ธันวาคม 2549.

⁷ การพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจเช่นนี้ เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 อ่านเพิ่มเติมใน สำนักงานรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544* (กรุงเทพฯ : หจก. เม็ดทรายพรินติ้ง, 2539) หน้า 93-99.

เสด็จ จังหวัดหนองคาย, อำเภอท่าข้าม จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น⁸

ภาพที่ 1 เขตเศรษฐกิจชายแดนกับการเชื่อมโยงกับศูนย์กลางเศรษฐกิจในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน

การพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจนั้น ในปีพ.ศ. 2535 ไทยได้ลงนามในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region Cooperation - GMS) ประกอบไปด้วยประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม สหภาพพม่า และจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) โครงการนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตร การบริการ สนับสนุนการจ้างงาน และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้นแล้ว ยังมุ่งส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางเทคโนโลยีและการศึกษา ตลอดจนการใช้

⁸ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2542 เห็นชอบกรอบแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจเมืองชายแดน 271 โครงการ ใน 20 เมือง 31 จังหวัดทั่วประเทศ โดยมีเป้าหมายหลัก 13 เมือง ได้แก่ แม่สาย เชียงของ เชียงแสน เมืองเชียงราย แม่สอ หนองคาย อุดรธานี นครพนม มุกดาหาร อนุประเทศ หาดใหญ่ สะเดา และปาดังเบซาร์ อ่านเพิ่มเติมใน คณะกรรมการเศรษฐกิจ การพาณิชย์ และอุตสาหกรรม วุฒิสภา, รายงานการศึกษาการค้าและการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน (2542)

ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมและเพิ่มขีด
ความสามารถของประเทศสมาชิกในการแข่งขันทางเศรษฐกิจในตลาดโลก

แผนที่ 1 Greater Mekong Sub-region Economic Corridors

จากการประชุมผู้นำ GMS Summit ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 4-5 กรกฎาคม 2548 ณ นครคุนหมิง นอกจากเหล่าผู้นำ GMS ออกแถลงการณ์ร่วมคุนหมิง (Kunming Declaration) ที่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อความปลอดภัย ความมั่นคง และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงแล้ว ยังได้ลงนามความตกลงในเรื่องการขนส่ง และแสดงเจตนารมณ์ให้มีการลงนามในภาคผนวกและพิธีสารแนบท้ายของความตกลงขนส่งข้ามพรมแดน (GMS Cross-Border Transport Agreement) เสร็จครบถ้วนภายในปี 2548⁹

อย่างไรก็ตามความร่วมมือของ GMS มีทั้งสิ้น 9 สาขา ได้แก่ คมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การค้า การลงทุน การเกษตร การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และมีแผนงานที่มีความสำคัญในระดับสูง (Flagship Programs) จำนวน 11 แผนงาน¹⁰ ดังนี้

- 1) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor-NSEC)
- 2) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor-EWEC)
- 3) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor-SEC)
- 4) แผนงานพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม (Telecommunications Backbone)
- 5) แผนงานซื้อขายไฟฟ้าและการเชื่อมโยงเครือข่ายสายส่งไฟฟ้า (Regional Power Interconnection and Trading Arrangements)
- 6) แผนงานการอำนวยความสะดวกการค้าและการลงทุนข้ามพรมแดน (Facilitating Cross-Border Trade and Investment)
- 7) แผนงานเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน (Enhancing Private Sector Participation and Competitiveness)
- 8) แผนงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะความชำนาญ (Developing Human Resources and Skills Competencies)

⁹ สำนักอาเซียน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, *แนวพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Corridor) และเส้นทางเศรษฐกิจที่สำคัญในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)*, ตุลาคม 2550, หน้า 2.

¹⁰ สำนักอาเซียน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, *อ้าวแล้ว*, หน้า 2.

- 9) กรอบยุทธศาสตร์พัฒนาสิ่งแวดล้อม (Strategic Environment Framework)
- 10) แผนงานการป้องกันน้ำท่วมและการจัดการทรัพยากรน้ำ (Flood Control and Water Resource Management)
- 11) แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว (GMS Tourism Development)

จากแผนงานเร่งด่วนทั้ง 11 แผนงาน แผนงานที่เป็นการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจได้รับความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ และมีพัฒนาการที่เห็นได้ชัดเจน มี 3 แนวพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ คือ

- 1) แนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC) ที่เชื่อมโยงเวียดนาม-ลาว-ไทย-พม่า
- 2) แนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (NSEC) เชื่อมโยง ไทย-พม่า/ลาว-จีน
- 3) แนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (SEC) เชื่อมโยง ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม

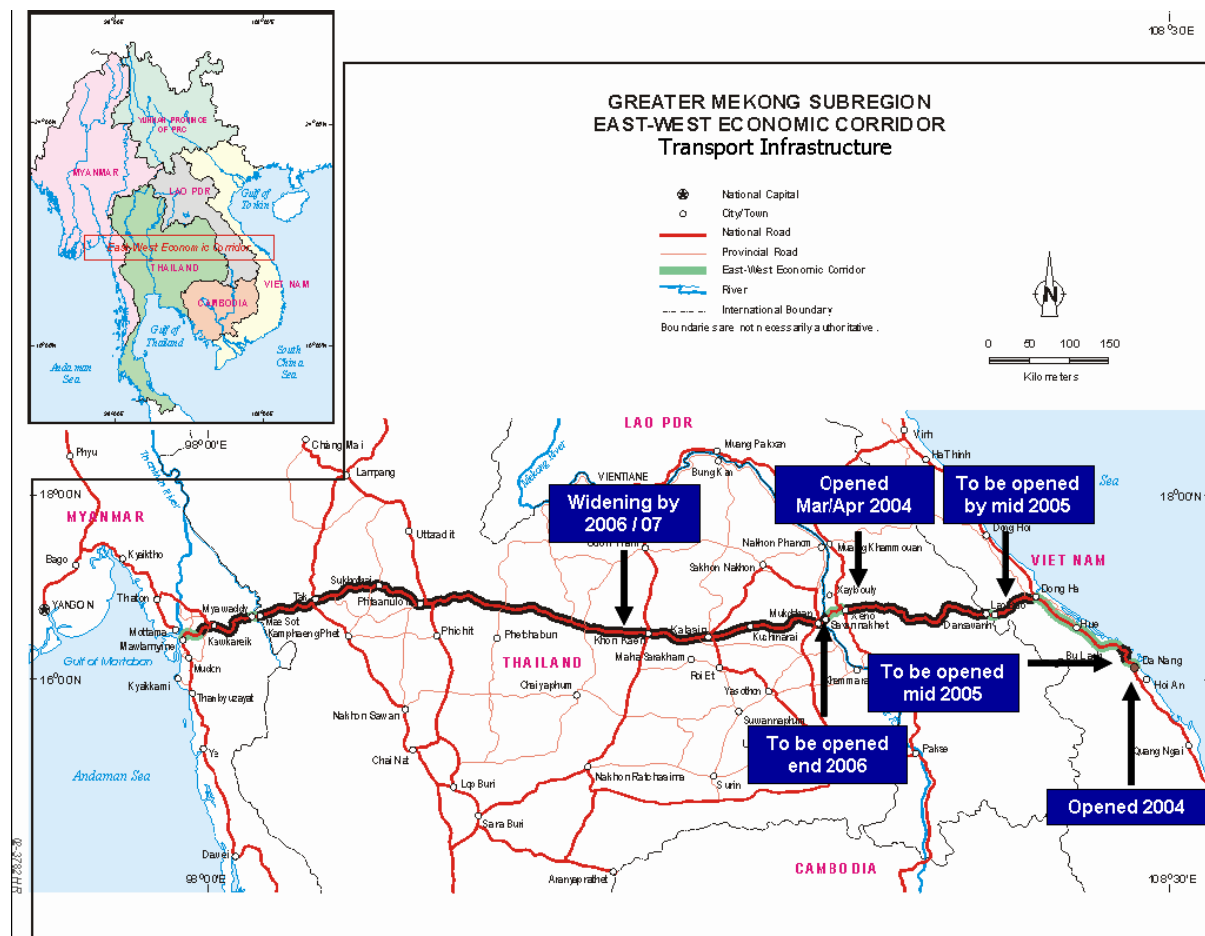
วัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาพื้นที่ EWEC NSEC และ SEC จะไม่แตกต่างกันนัก กล่าวคือ เป็นไปเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน ลดต้นทุนการขนส่ง ทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้าและคนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ในชนบทและพื้นที่ชายแดนเพื่อลดความยากจน และเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง

แนวพื้นที่ **EWEC** เป็นการเชื่อมโยงที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างทะเลจีนใต้กับทะเลอันดามัน โดยผ่านเส้นทาง **R9** จากฝั่งตะวันออกของเวียดนาม ผ่าน สปป.ลาว ข้ามสะพานแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) เข้าสู่ไทย และไปสู่พม่า คิดเป็นระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 1,450 กิโลเมตร เส้นทาง R9 เชื่อมโยงเมืองสำคัญๆ ของ 4 ประเทศ เริ่มจาก เมะละเหม็ง-เมียวดี (พม่า) – แม่สอด-พินธุโลก-กาฬสินธุ์-มุกดาหาร¹¹ (ไทย) – สะหวันนะเขต-แดนสะหวัน (ลาว) – ลาวบาว-เว้-ดองฮา-ดานัง (เวียดนาม) จุดข้าม

¹¹ บนเส้นทาง R9 ถนนช่วงระหว่างแม่สอด-มุกดาหาร มีระยะทางประมาณ 770 กิโลเมตร ยกเว้นให้เป็นทางด่วน 4 เลน เป็นทางด่วน 4 เลนแล้ว 223 กิโลเมตร อยู่ระหว่างก่อสร้าง 75 กิโลเมตร วางแผนที่จะยกระดับภายใน 5 ปี อีก 262 กิโลเมตร

แดนของเส้นทาง R9 มี 3 จุด คือ จุดข้ามแดน เมียวดี (พม่า) – แม่สอด (ไทย) จุดข้ามแดน มุกดาหาร (ไทย) – สะหวันนะเขต (ลาว) และจุดข้ามแดน สะหวันนะเขต (ลาว) – ลาวบาว (เวียดนาม)

แผนที่ 2 แสดงเส้นทาง R9

ที่มา : สำนักอาเซียน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ส่วนแนวพื้นที่ NSEC เป็นการเชื่อมโยงไทย-พม่า และลาว-จีน โดยผ่านเส้นทาง 3 เส้นทาง ได้แก่

1) **เส้นทาง R3E**¹² เชื่อมโยงเมืองชายแดนสำคัญๆ ของจีน ผ่านลาว และเข้าสู่ไทย โดยเริ่มจาก คุณหมิง-ยูซี-หยวนเจียง-โมเฮย-ซีเมา-เจียวเมิงหยาง-บ่อหาน(จีน)-บ่อเต็น-ห้วยทราย (ลาว) – เชียงของ-เชียงราย-ตาก-กรุงเทพฯ (ไทย) โดยมีจุดข้ามแดน 2 จุด คือ จุดข้ามแดนบ่อหาน(จีน)-บ่อเต็น(ลาว) และจุดข้ามแดนห้วยทราย(ลาว)-เชียงราย(ไทย)

2) **เส้นทาง R3W**¹³ เป็นเส้นทางที่เชื่อมเมืองชายแดนพม่า-ไทย ได้แก่ เชียงตุง-ท่าจีเหล็ก(พม่า)-แม่สาย-เชียงราย-ตาก-กรุงเทพฯ (ไทย) มีจุดข้ามแดน 1 จุด คือ จุดข้ามแดนท่าจีเหล็ก(พม่า)-แม่สาย(ไทย)

3) **เส้นทาง R5** เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างจีนและเวียดนาม โดยเริ่มจาก คุณหมิง-หมี่เหลอ-หยินซ้อ-ไคหยวน-เม้งซือ-เฮียโก้ว(จีน)-ลาวไค-ฮานอย-ไฮฟอง(เวียดนาม)

แผนที่ 3 แสดงเส้นทาง R3E R3W และ R5

¹² ในเส้นทาง R3E ระยะทางถนนกรุงเทพฯ-เชียงราย ประมาณ 830 กิโลเมตร ระยะถนนเชียงราย-เชียงของ 110 กิโลเมตร (จะยกระดับเป็นทางด่วน 2 เลน ภายใน 5 ปี) ถนนใน สปป.ลาว ระยะทางประมาณ 228 กิโลเมตร อยู่ในช่วงการก่อสร้าง ในเส้นทางนี้มีสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

¹³ เส้นทาง R3W ระยะถนนจากกรุงเทพฯ-แม่สาย ประมาณ 890 กิโลเมตร เป็นถนน 4 เลน และมีถนน New Mae Sai Bypass ระยะทาง 8 กิโลเมตร อยู่ในช่วงการก่อสร้าง

สำหรับแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ หรือ SEC นั้น เป็นการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจที่เชื่อมโยง ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม โดยมีเส้นทางสำคัญ 2 เส้นทาง ที่เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม ดังนี้

- 1) เส้นทาง R1 เป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงเมืองสำคัญๆ จากไทยผ่านกัมพูชาและเข้าสู่เวียดนาม เริ่มจาก กรุงเทพฯ-กบินทร์บุรี-สระแก้ว-อรัญประเทศ หรือ กรุงเทพฯ-แหลมฉบัง-พนมสารคาม-กบินทร์บุรี-สระแก้ว-อรัญประเทศ (ไทย) – ปอยเปต-ศรีโสภณ-เปอสาต-พนมเปญ-นาคหลวง-บาเวด (กัมพูชา) – มอคไบ-โฮจิมินห์ซิตี้-วังเตา(เวียดนาม) โดยมีจุดข้ามแดน 2 จุด คือ จุดข้ามแดน อรัญประเทศ (ไทย)-ปอยเปต(กัมพูชา) และจุดข้ามแดน บาเวด(กัมพูชา)-มอคไบ(เวียดนาม)

- 2) เส้นทาง R10¹⁴ มีจุดเชื่อมโยงเมืองสำคัญต่างๆ ดังนี้ กรุงเทพฯ-ตราด-หาดเล็ก (ไทย) – แซมแบม-เกาะกง-สะเรอัมเป็ล-กำพต-ลอก(กัมพูชา) – ฮาเตียน-คาเมา-นามคาน (เวียตนาม) ในเส้นทางนี้มีจุดข้ามแดน 1 จุดคือ จุดข้ามแดน หาดเล็ก (ไทย)-แซมแบม(กัมพูชา)

แผนที่ 4 แสดงความร่วมมือด้านทางหลวง ไทย-กัมพูชา

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาเส้นทางในแนวพื้นที่เศรษฐกิจรองอื่นๆ ที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศเพื่อนบ้านของไทย และไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย ได้แก่

- 1) เส้นทางเชื่อมโยง จีน-พม่า : คุณหมิง-ฉุนง-ต้าลี่-เป่าซาน-หลู่ลี่(จีน) – มูเซ-ลาซิ
โอ(พม่า) โดยมีจุดข้ามแดนที่หลู่ลี่(จีน)-มูเซ(พม่า)

14 เส้นทาง R10 รัฐบาลไทยได้มีส่วนร่วม ในช่วงระหว่าง ทรานด-เกาะกง-สะแอมเป็ด โดยให้ความช่วยเหลือแบบเงินกู้ผ่อนปรน 567.7 ล้านบาท เพื่อปรับปรุงระยะทาง 151.5 กิโลเมตร และแบบเงินให้เปล่า 288 ล้านบาท เพื่อการก่อสร้างสะพานขนาดใหญ่ 4 แห่ง

- 2) เส้นทางเชื่อมโยง ลาว-กัมพูชา : เวียงจันทน์-บ้านลาว-ท่าแขก-เซโน-ปากเซ(ลาว)
– สะตริงเต็ง-กราตี-พนมเปญ-สีหนุวิลล์ มีจุดข้ามแดนที่เวียนขาม(ลาว)-ดอง
กะลอ(กัมพูชา)
- 3) เส้นทางเชื่อมโยง ลาว-ไทย มี 2 เส้นทาง (1) นาเตย-อุดมไชย-ปักมอ-หลวงพระ
บาง-เวียงจันทน์-ท่านาแล้ง(ลาว) – หนองคาย-อุดรธานี-ขอนแก่น-กรุงเทพฯ
(ไทย) เส้นทางนี้มีจุดข้ามแดนที่ ท่านาแล้ง(ลาว)-หนองคาย(ไทย) (2) จำปาสัก
(ลาว) – อุบลราชธานี(ไทย) โดยมีจุดผ่านแดนที่ วังเตา(ลาว) – ช้องเม็ก(ไทย)
- 4) เส้นทางเชื่อมโยง ลาว-เวียดนาม : เวียงจันทน์-ปอลิกัมไซ(ลาว)-ฮาติน(เวียดนาม)
โดยมีจุดข้ามแดนที่ นำพา(ลาว)-เกาโทร(เวียดนาม)

อย่างไรก็ตาม จากการประชุมระดับรัฐมนตรี 6 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ครั้งที่ 14 เมื่อ
วันที่ 21 มิถุนายน 2550 ณ ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank-ADB) กรุง
มะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ที่ประชุมได้เห็นชอบต่อการกำหนดแนวพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใน
ลุ่มแม่น้ำโขง จำนวน 9 เส้นทาง (เพิ่มขึ้นจากเดิม 3 เส้นทาง คือ แนวเหนือ-ใต้ แนว
ตะวันออก-ตะวันตก และแนวตอนใต้) ให้เป็นแนวพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจหลักของอนุภูมิภาค
โดยจะเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ต่อยอดจากการ
เชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งหลักในอนุภูมิภาค ตลอดจนเร่งรัดการพัฒนา
กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกและดึงดูดการค้าและการลงทุนในกลุ่ม
ประเทศสมาชิกภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS มากขึ้น¹⁵

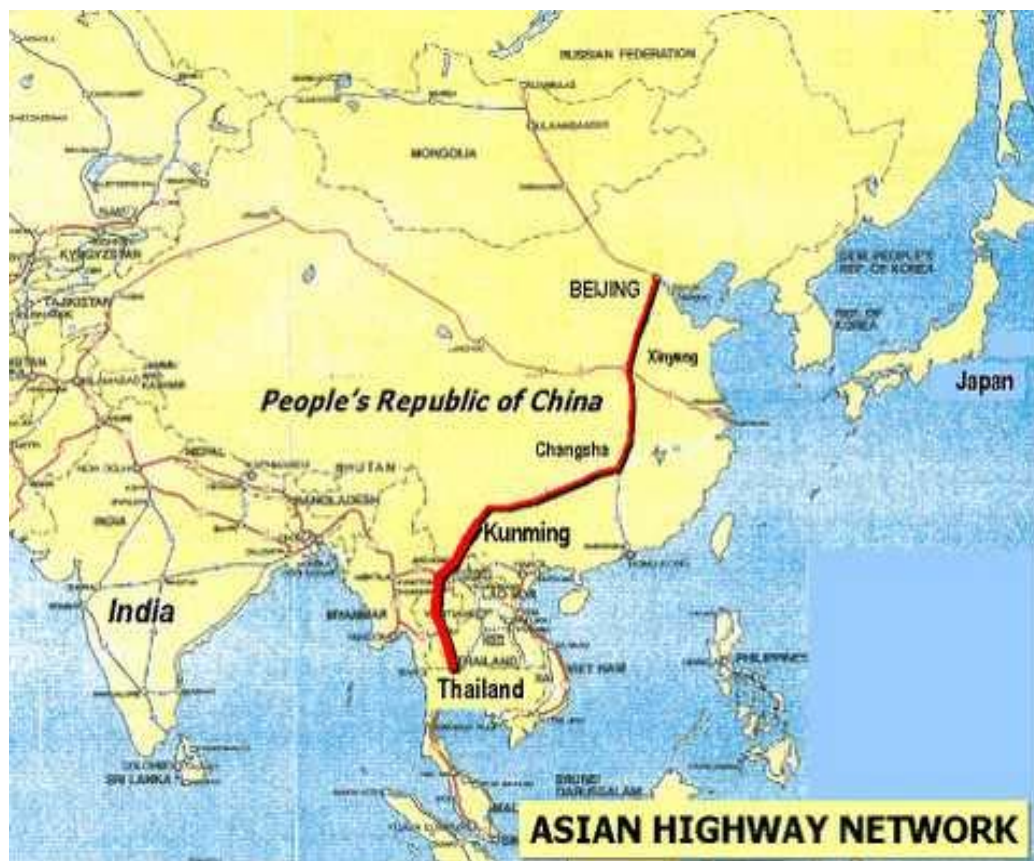
แผนที่ 5 แสดงเส้นทางคมนาคมที่จะพัฒนาเพิ่มเติมในอนาคต

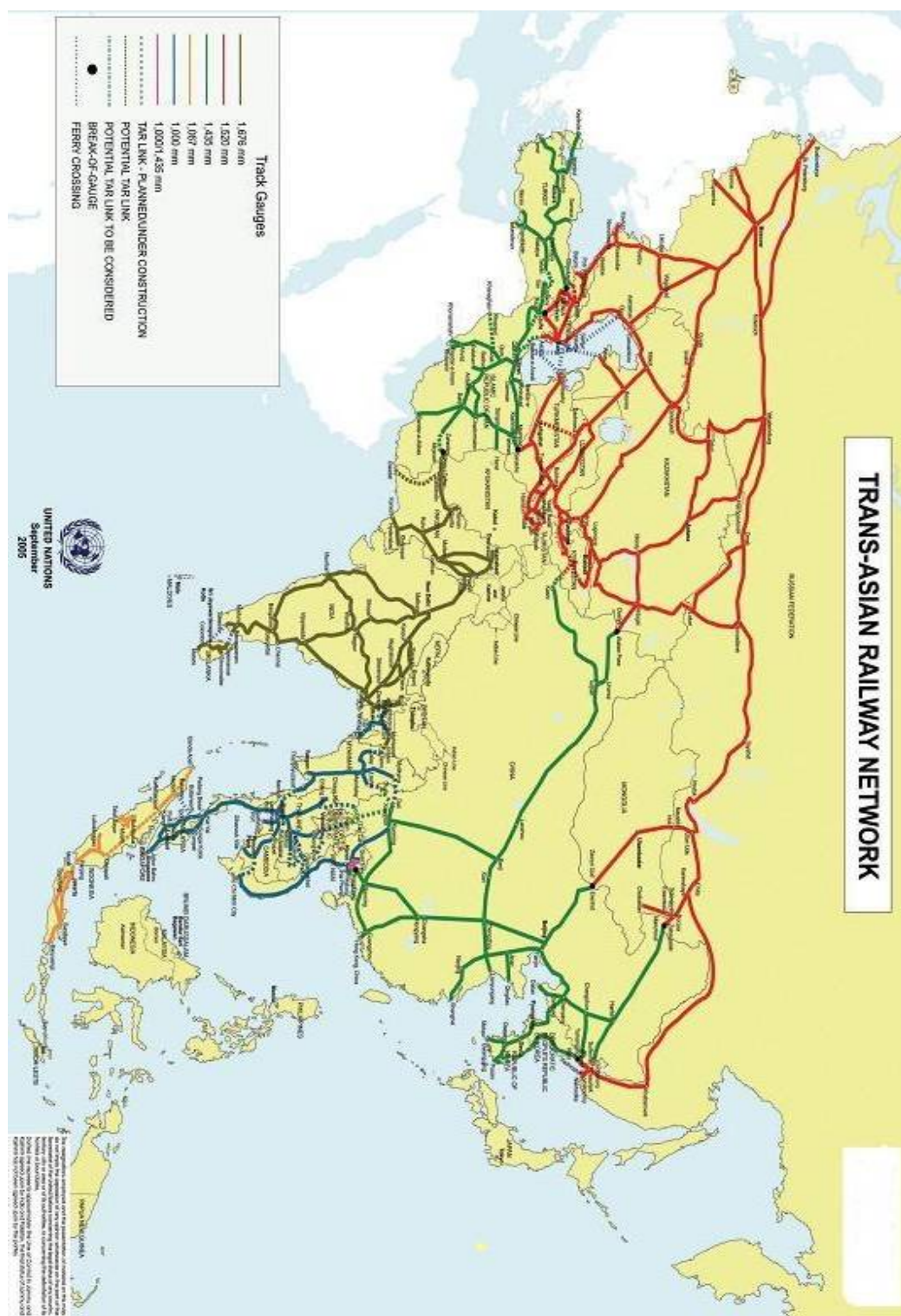
ตามแผนการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ทำให้เห็นภาพของความสำคัญ
ของเส้นเขตแดนที่ลดลงในเชิงความมั่นคงทางทหาร และความชัดเจนของเส้นเขตแดน
ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านตามที่ปรากฏในแผนที่ ก็ถูกทำให้จางลงด้วยเส้นทาง
คมนาคมต่างๆ ที่เชื่อมชายแดนไทยกับชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน และทำให้เห็นถึง
ความสำคัญพื้นที่ชายแดนในบทบาททางเศรษฐกิจเป็นหลัก ทั้งในส่วนของไทยและประเทศ
เพื่อนบ้าน

การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจทำให้พื้นที่ชายแดนไทยที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ถูกเปิดมากขึ้นกว่าเดิมเพื่อสานความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ในอีกด้านหนึ่ง การเปิดพื้นที่ชายแดนมากขึ้นและปรับบทบาทของพื้นที่ชายแดน เช่นนี้ หมายความว่าความเข้มข้นในการควบคุมพื้นที่ชายแดนผ่อนคลายลง และแน่นอนว่าการกระทำที่ผิดกฎหมายต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนไทย-เพื่อนบ้านอยู่แล้ว อาทิ การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมายต่างๆ ก็ย่อมมีช่องทางในการขยายกิจกรรมได้กว้างขวางมากขึ้นกว่าเดิม และปัญหาที่เป็นอาชญากรรมเหล่านี้ย่อมเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยได้หลากหลายช่องทางมากกว่าที่ผ่านมา และส่งผลต่อการสกัดกั้นและการแก้ไขปัญหาขอทางการให้เป็นไปได้ยากยิ่ง

ถ้าพิจารณาภาพในมุมกว้างนอกเหนือไปจากอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง ในอนาคตจะมีเส้นทางคมนาคมทั้งถนนและรถไฟเชื่อมต่อกับภูมิภาคเล็กๆ แห่งนี้ ย่อมเท่ากับว่า นอกจากการค้าขายกับภูมิภาคแห่งนี้จะดำเนินไปอย่างสะดวกขึ้นแล้ว ในอีกด้านหนึ่งสิ่งผิดกฎหมายต่างๆ จะมาได้จากหลากหลายแหล่งและสามารถผ่านเข้าสู่ประเทศไทยได้มากขึ้นด้วยเช่นกัน (ดูแผนที่ 6 และ 7 ประกอบ)

แผนที่ 7 แสดงเครือข่ายรถไฟ Trans-Asian Railway Network

เมื่อพิจารณาถึงความยาวของแนวเขตแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 4 ด้าน รวมแล้วมีความยาวประมาณ 5,656 กิโลเมตร โดยมีแนวเขตที่ติดกับประเทศกัมพูชา

798 กิโลเมตร แนวเขตที่ติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 1,810 กิโลเมตร แนวเขตติดกับสหภาพพม่า 2,401 กิโลเมตร และแนวเขตด้านที่ติดกับประเทศมาเลเซียคิดเป็น 647 กิโลเมตร¹⁶ และประกอบกับข้อมูลจุดผ่านแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เดือนกันยายน 2548¹⁷ บอกได้ว่าแนวพรมแดนแต่ละด้านของไทยนั้นมีจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว จุดผ่อนปรน มากมายในพื้นที่ชายแดนแต่ละด้าน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก 1) กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

- 1) บริเวณชายแดนไทย-พม่า รวม 15 จุด
 - จุดผ่านแดนถาวร (ด่านสากล) 3 จุด
 - จุดผ่อนปรน 11 จุด
 - จุดผ่านแดนชั่วคราว 1 จุด
- 2) บริเวณชายแดนไทย-ลาว รวม 39 จุด
 - จุดผ่านแดนถาวร (ด่านสากล) 14 จุด
 - จุดผ่อนปรน 24 จุด
 - จุดผ่านแดนชั่วคราว 1 จุด
- 3) บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา รวม 14 จุด
 - จุดผ่านแดนถาวร (ด่านสากล) 6 จุด
 - จุดผ่อนปรน 8 จุด
- 4) บริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย รวม 10 จุด
 - จุดผ่านแดนถาวร (ด่านสากล) 10 จุด¹⁸

คงไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจที่ประเทศไทยมีจุดผ่านแดนที่เป็นทางการถึง 78 จุด ทั้งนี้เนื่องจากข้อได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ที่ทำให้ไทยมีที่ตั้งเป็นศูนย์กลางที่เรียกได้ว่าเป็นชัยภูมิ

¹⁶ ข้อมูลจากกรมแผนที่ทหารบก

¹⁷ จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน , ข้อมูลจากกองการต่างประเทศ สป. จาก <http://web.schq.mi.th/~tnccbcc/point.htm>

¹⁸ 7 จุด มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน อีก 3 จุด ไม่มีอาณาเขตติดกับมาเลเซีย ได้แก่ ด่านสงขลา บริเวณท่าเรือน้ำลึก อ. สิงหนคร จ. สงขลา เป็นด่านนำเข้า-ส่งออกโดยทางเรือ, ด่านท่าอากาศยานหาดใหญ่ อ. หาดใหญ่ จ.สงขลา เป็นด่านนำเข้า-ส่งออกโดยเครื่องบิน และ ด่านปัตตานี ค.บามา อ.เมือง จ.ปัตตานี เป็นท่าเทียบเรือประมง

สำคัญของภูมิภาคเล็กๆ แห่งนี้ การมีชัยภูมิที่ดีย่อมทำให้มีข้อได้เปรียบทางด้านการทหารและทางเศรษฐกิจ แต่ถึงกระนั้นข้อได้เปรียบนี้ควรถูกพิจารณาในแง่ของการเป็นจุดอ่อนด้วย โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาในบริบทของความมั่นคงแบบใหม่

การที่ไทยมีสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ถือได้ว่าเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสี่ด้าน นอกจากมีจุดผ่านแดนอย่างเป็นทางการรอบๆ เขตประเทศไทยจำนวน 78 จุดแล้ว ยังมีช่องทางที่ไม่เป็นทางการซึ่งเป็นช่องทางประเพณีที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนใช้เป็นเส้นทางสัญจรข้ามแดนไปมาอีกนับร้อยจุดในชายแดนแต่ละด้าน โดยมีลักษณะที่เป็นทั้งทางเดินเท้า สะพานไม้ชั่วคราวสำหรับข้าม ทางเดินในป่า ทางเดินตามแนวสันเขา ทางลุยข้ามยามหน้าแล้ง ทำข้ามเล็กๆ เป็นต้น ไม่นับรวมถึงชายฝั่งทะเลยาวตลอดพื้นที่ภาคใต้ และหากพิจารณาประกอบกับแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนที่ส่งเสริมการเปิดเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงเมืองชายแดนสำคัญๆ ของไทยและของประเทศเพื่อนบ้านที่ได้กล่าวมาแล้ว คงทำให้เห็นภาพชัดเจนของความเปราะบางของไทยต่อการเข้ามาของกิจกรรมที่ผิดกฎหมายทั้งหลายที่สามารถข้ามเข้ามาและข้ามออกไประหว่างพื้นที่ชายแดนของไทยและของประเทศเพื่อนบ้านผ่านช่องทางต่างๆ มากมาย และสามารถเข้ามาสู่พื้นที่ชั้นในของไทยได้อย่างไม่ยากเท่าไรนัก

.....

บทที่ 4

ปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดน

การกระทำใดๆ ก็ตามที่ฝ่าฝืนกฎหมายอาญานับเป็นอาชญากรรม เมื่อสถานการณ์โลกเปลี่ยนไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ อาชญากรรมก็ปรับเปลี่ยนไปทั้งในแง่ของขอบเขตและความรุนแรง องค์การอาชญากรรมมีโครงสร้างที่ซับซ้อนมากขึ้น อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่และเครือข่ายต่างๆ พัฒนาไปในรูปแบบของอาชญากรรมข้ามชาติ¹⁹ ที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงทั้งในและระหว่างประเทศ²⁰ และอาชญากรรมที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนไทยก็นับได้ว่ามีลักษณะข้ามชาติตามมาตรา 3 วรรค 2 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ 2543 (UN Convention Against Transnational Organized Crime 2000) กล่าวคือ

- 1) เป็นการกระทำความผิดในพื้นที่มากกว่า 1 รัฐขึ้นไป
- 2) เป็นการกระทำความผิดในรัฐใดรัฐหนึ่ง แต่มีการเตรียมการ วางแผน กำหนด และควบคุมจากอีกรัฐหนึ่ง
- 3) เป็นการกระทำความผิดในรัฐใดรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมที่มีกิจกรรมในพื้นที่ของหลายรัฐ
- 4) เป็นการกระทำความผิดในรัฐใดรัฐหนึ่ง แต่ส่งผลกระทบสำคัญต่ออีกรัฐหนึ่ง

¹⁹ องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้แบ่งอาชญากรรมข้ามชาติออกเป็น 10 ประเภท คือ 1. การลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit Trafficking in drugs) 2. การลักลอบนำคนเข้าเมือง (Smuggling of Illegal Migrants) 3. การค้าอาวุธ (Trafficking in Arms) 4. การลักลอบค้าอุปกรณ์นิวเคลียร์ (Trafficking in Nuclear Materials) 5. องค์การอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย (Transnational Criminal Organization and Terrorism) 6. การค้าหญิงและเด็ก (Trafficking in Women and Children) 7. การลักลอบค้าชิ้นส่วนมนุษย์ (Trafficking in Body Parts) 8. การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ (Theft and Smuggling of Vehicles) 9. การฟอกเงิน (Money Laundering) 10. การกระทำผิดอื่นๆ (Other Activities) เช่น โจรกรรม ศิลปวัตถุ การให้สินบนเจ้าหน้าที่ตำรวจและข้าราชการอื่นๆ อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินทางปัญญา การฉ้อโกงการประกันภัยทางทะเล และการแทรกซึมและครอบงำธุรกิจถูกกฎหมาย

²⁰ อ่านรายละเอียดของความหมายของอาชญากรรม องค์การอาชญากรรม และอาชญากรรมข้ามชาติ ใน ร้อยตรี สุวัฒน์ ฤกษ์ชัย, **บทบาทกองทัพบกไทยในการต่อสู้กับภัยคุกคามจากอาชญากรรมข้ามชาติ**, เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารชั้นสูง, กันยายน 2548, หน้า 7-14

เมื่อศึกษาจากข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคงและด่านตรวจคนเข้าเมืองชายแดนต่างๆ ในช่วงเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงช่วงต้นปี พ.ศ. 2550 พบว่า อาชญากรรมข้ามแดนที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสี่ด้าน (พม่า-ลาว-กัมพูชา-มาเลเซีย) มี 7 ประเภทสำคัญดังนี้

- 1) การลักลอบค้ายาเสพติด
- 2) การลักลอบนำคนเข้าเมือง
- 3) การลักลอบค้ารถยนต์โจรกรรม
- 4) การลักลอบค้าอาวุธสงคราม
- 5) การลักลอบค้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์
- 6) การลักลอบค้าสินค้าผิดกฎหมายต่างๆ
- 7) การแพร่ระบาดของธนบัตรปลอม

1) การลักลอบค้ายาเสพติด

ปัญหานี้อยู่คู่กับชายแดนไทยมาเป็นเวลานาน และเป็นปัญหาสำคัญสำหรับประเทศไทยในฐานะที่เป็นทั้งประเทศทางผ่านและประเทศปลายทาง²¹ โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนด้านภาคเหนือที่มีอาณาเขตติดต่อกับสหภาพพม่า แต่ปัจจุบันพื้นที่ชายแดนด้านตะวันออกเฉียงเหนือที่ติดกับ สปป. ลาว และกัมพูชา และชายแดนด้านใต้ที่ติดกับประเทศมาเลเซีย ก็พบปัญหานี้เช่นกัน

ข้อมูลจาก Asian-Pacific Amphetamine-Type Stimulants Information Center²² แสดงให้เห็นว่า สำหรับประเทศไทยยาเสพติดที่ถูกตรวจยึดได้เป็นส่วนใหญ่เป็นยาเสพติดประเภทกลุ่มประสาท เช่น ยาบ้า ยาอี ยาเค เป็นต้น ทั้งที่เป็นเม็ดและผงใสๆ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของทางการที่พบว่า ยาบ้า ยาอี ยาเค เป็นยาเสพติดที่เข้ามาในเมืองไทยมากที่สุด โดยเฉพาะยาบ้า (ดูตารางที่ 1 และ 2) สถิติการจับกุมและยาเสพติดที่ยึดได้นั้นจัด

²¹ Asian Regional Forum, *Annual Outlook 2002*, available at www.arf.org

²² ATS Trends, <http://www.apaic.org/TRENDS/recentatstrendsnew.htm#as> เข้าเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2551

ว่ามากกว่าประเทศอื่นๆในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือที่รู้จักในชื่อของ “สงครามต่อต้านยาเสพติด” อันเป็นนโยบายในสมัยรัฐบาลทักษิณ 1 (2544-2547)

อย่างไรก็ตามยาเสพติดที่ถูกลักลอบขนย้ายเข้ามาตามแนวบริเวณชายแดนไทยนั้น มีทั้งยาบ้า ยาเค เฮโรอีน กัญชา เป็นต้น โดยในชายแดนด้านเหนือจรดตะวันตก คือจากจังหวัดเชียงรายเรื่อยมาจนถึงจังหวัดระนอง พบการลักลอบลำเลียงกัญชา เฮโรอีน ยาไอซ์ ยาเค และยาบ้า ทางด้านชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือ คือด้านจังหวัดหนองคายและนครพนม พบการลักลอบลำเลียงเฮโรอีนและกัญชา ส่วนชายแดนด้านตะวันออก จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ ก็พบการลักลอบลำเลียงยาบ้าเป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน ซึ่งยาเสพติดที่ลักลอบนำเข้าโดยพ่อค้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน ถือได้ว่าเป็นการลักลอบค้าในพื้นที่ชายแดนไทย-เพื่อนบ้าน แต่ยังมีอีกส่วนหนึ่งที่ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านไปสู่ประเทศปลายทาง โดยผู้ค้าส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างชาติ สัญชาติจีน ไต้หวัน เยอรมัน ฝรั่งเศส อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น

พ่อค้าชาวเอเชียจะเข้าไปลำเลียงเฮโรอีนในพื้นที่ของเมืองท่าจีเหล็ก ของพม่าและลักลอบนำเข้าผ่านไทยทางอำเภอแม่สาย จากนั้นส่งไปยังมาเลเซีย เพื่อรอส่งไปยังประเทศปลายทางในยุโรป ในขณะที่พ่อค้าชาวยุโรป จะติดต่อกับพ่อค้าในพม่าและเครือข่ายคนไทยลักลอบนำยาบ้า ยากล่อมประสาทต่างๆ ยาไอซ์ และกัญชา เข้าไปจำหน่ายตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในต่างจังหวัด อย่างไรก็ตามเชื่อกันว่าเมืองท่าจีเหล็กเป็นพื้นที่เฝ้าระวังการค้ายาเสพติดที่สำคัญที่สุด²³

มีรายงานของหน่วยงานความมั่นคง กล่าวถึงโรงงานผลิตยาบ้าตามแนวบริเวณชายแดนไทยด้านพม่าประมาณ 50 แห่ง และด้านลาวประมาณ 30 แห่ง²⁴ ในส่วนของพม่านั้นผู้ผลิตได้แก่ ชนกลุ่มน้อยเชื้อสายมูเซอ อีโก๋ ไทยใหญ่ อาข่า จีนฮ่อ กลุ่มว้า และอดีตเครือข่ายขุนล่า อยู่ในพื้นที่ท่าจีเหล็กเป็นส่วนใหญ่ เชื่อว่ามีกำลังในการผลิตสูงสุด 1.3 ล้านเม็ด/เครื่อง/วัน และจากการปราบปรามการลักลอบค้าและนำเข้ายาเสพติดของทางการไทย ทำให้มีการย้ายฐานการผลิตมายังชายแดนลาวในพื้นที่ของแขวงคำม่วน (บ้านนาทม เมืองหนองบก) ซึ่ง

²³ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

²⁴ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

ตรงข้ามกับจังหวัดนครพนม (ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง) และแขวงไชยบุรี (เมืองบ่อเตน) ซึ่งตรงข้ามกับจังหวัดเลย (บ้านนาข้าว ตำบลปากหมัน อำเภอด่านซ้าย)²⁵ โดยยาบ้าที่ผ่านเข้ามาทางด้านจังหวัดนครพนมมีทั้งยาบ้าสีเหลือง ขาว และม่วง นอกจากนี้ยังมีรายงานว่า มีโรงงานผลิตยาบ้าในพื้นที่ชายแดนกัมพูชาฝั่งตรงข้ามกับจังหวัดตราดด้วย โดยยาบ้าที่ผลิตจากผู้ผลิตชาวลาวจะส่งผ่านเข้ามาจำหน่ายในไทยทางด้านจังหวัดนครพนมและจังหวัดเลย บางส่วนถูกส่งไปยังพื้นที่ภาคใต้ ส่วนยาบ้าที่มาจากผู้ผลิตชาวกัมพูชานั้น ถูกส่งผ่านเข้าไปยังลาว และส่งต่อเข้าไปในพม่า และกลับเข้าสู่ไทยทางด้านภาคเหนือ ทางจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย และตาก (อำเภอแม่สวด อำเภอพบพระ และอำเภอแม่ระมาด)²⁶

ลักษณะของยาบ้าที่พบในพื้นที่ภาคเหนือ มีลักษณะเป็นเม็ด พิมพ์อักษร WY และ 888 มีการเคลือบช็อคโกแลต และอัดแคปซูล เพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขดมกลิ่นได้ ในพื้นที่ภาคใต้ จังหวัดสงขลาและสตูล เป็นยาเม็ดสีม่วง ซึ่งเป็นยาบ้าประเภทที่ทำให้การตรวจปัสสาวะของผู้เสพเป็นไปได้ยาก ยาบ้าที่มาจากแหล่งผลิตในพม่า จะเป็นยาเม็ดเล็กสีน้ำตาล พิมพ์อักษร R20 , พ และ 99 ส่วนยาบ้าที่มาจากแหล่งผลิตในลาว เป็นเม็ดสีเหลือง พิมพ์อักษร Y เม็ดสีดำ พิมพ์อักษร A และ 888 และเม็ดสีแดงพิมพ์อักษร V สำหรับยาบ้าที่มาจากฝั่งกัมพูชานั้น เป็นเม็ดสีส้ม พิมพ์อักษร WY และเม็ดสีเขียว สีน้ำตาล พิมพ์อักษร WY และ R²⁷

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนจับกุมยาเสพติดประเภทต่างๆในเอเชียแปซิฟิก (2547-2549)

²⁵ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

²⁶ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

²⁷ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

Country	Methamphetamine			Ecstasy			Opiates			Cannabis			Other			Total		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Australia*	9,593	10,068	11,848	**			3,691	3,304	2,249	56,747	54,936	55,732	8,995	9,025	8,704	79,026	77,333	78,533
Brunei	250	359	407	0	0	2	0	0	1	12	23	31	4	11	35	266	393	475
Cambodia	478	718	561	0	1	0	6	24	28	0	25	8	5	1	11	489	769	608
China	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	66,960	58,517	56,217
Indonesia	3,065	9,004	8,589	1,454	0	0	1,927	3,121	2,610	3,282	8,128	12,845	917	1,080	968	11,315	21,333	25,012
Japan	12,397	13,346	11,821	450	403	359	•	•	•	2,312	2,063	2,423	•	•	•	15,862	16,431	14,734
Laos PDR	102	402	479	0	0	0	10	60	0	4	0	0	0	0	0	116	462	479
Malaysia	•	3,832	2,367	•	395	210	•	20,634	13,403	•	5,044	5,199	•	2,903	897	5,557	32,808	22,076
Myanmar	955	1,171	1,071	6	9	4	2,403	2,708	2,077	295	275	232	533	216	483	4,192	4,379	3,867
Philippines	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	26,633	16,158	11,535
Singapore	156	190	153	211	176	158	171	99	130	153	150	158	619	453	931	1,310	1,068	1,545
Thailand	68,774	36,417	51,059	0	313	398	6,782	761	961	961	4,993	8,200	364	5,543	7,832	76,881	48,027	68,450
Viet Nam	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	18,274	17,714	16,686
Total	95,770	75,507	88,355	2,121	1,297	1,137	14,990	30,711	21,459	63,766	75,637	84,828	11,186	19,228	19,870	308,885	295,392	300,202

* Based on financial year from July the prior year to June of the following year.

** Methamphetamine includes ecstasy.

ที่มา : Asian-Pacific Amphetamine-Type Stimulants Information Center

ตารางที่ 2 แสดงปริมาณยาเสพติดที่ยึดได้ (กิโลกรัม)

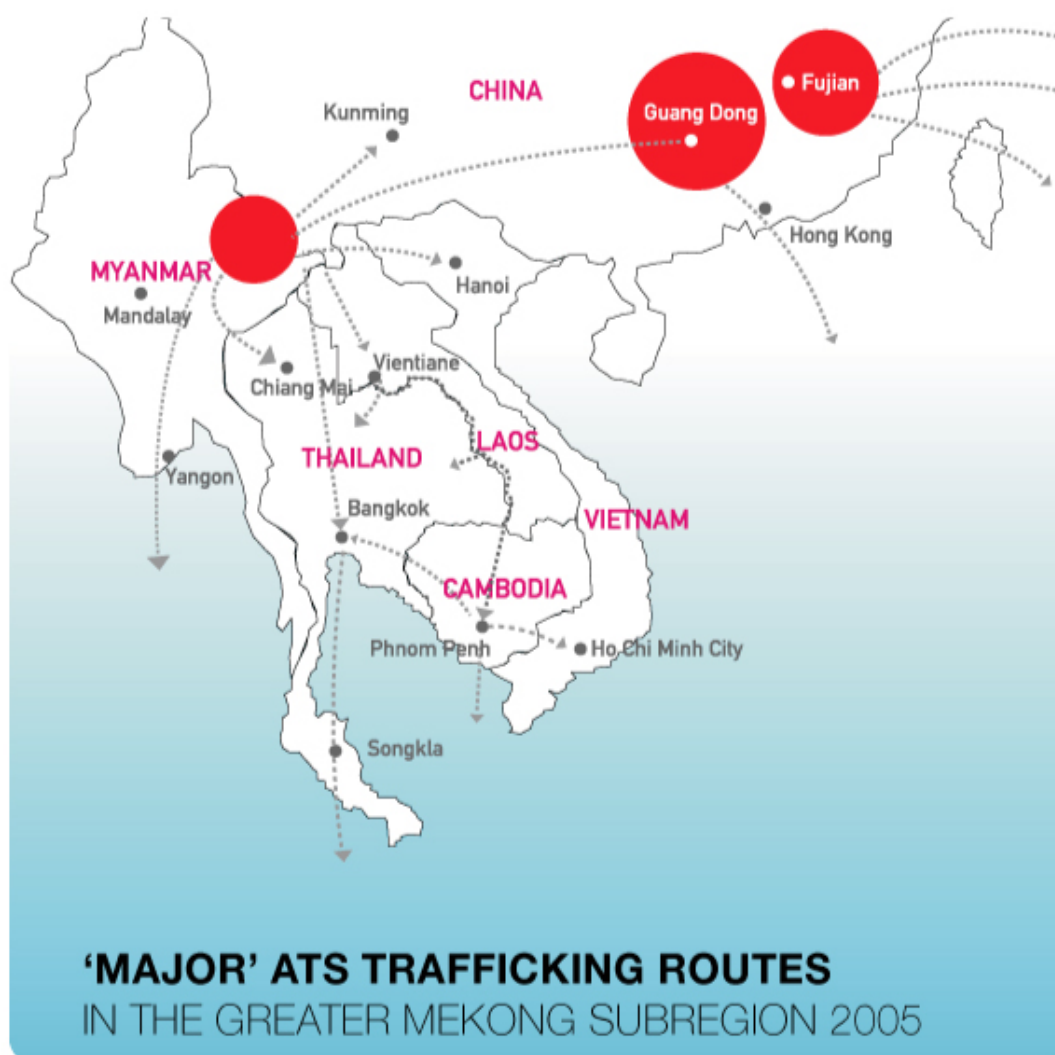
Country	Methamphetamine pills			Methamphetamine crystal (kg)			Ecstasy pills		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Australia*	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Brunei	0	0	157	0.5	0.7	0.4	0	0	50
Cambodia	860,996	351,651	428,553	0.0	2.0	16.2	0	1,906	232
China	•	•	4,021,492	2,746.0	5,500.0	5,946.0	3,000,000	2,342,397	454,145
Hong Kong SAR	•	•	•	15.7	228.1	6.8	283,568	47,694	116,111
Indonesia	•	255,016	466,907	28.4	366.6	1,241.2	251,072	•	•
Japan	•	•	•	411.0	123.0	144.0	469,483	576,748	196,212
Lao PDR	613,024	4,656,309	1,755,989	0.0	4.8	0.0	•	•	•
Malaysia	92,549	•	•	63.0	39.2	145.2	146,744	114,567	227,932
Myanmar	8,379,310	3,651,505	19,065,674	0.2	280.3	2.7	5	5,807	54
Philippines	•	•	•	3,730.0	104.1	766.8	103	111	83
Singapore	3,480	0	0	0.1	0.1	0.1	1,235	610	1,240
Thailand	31,000,000	15,781,346	13,820,000	47.0	317.2	92.2	123,174	33,929	26,656
Viet Nam	39,467	230,417	62,870	•	•	•	•	•	•
Total	40,988,826	24,926,244	39,621,642	7,041.8	6,966.1	8,361.6	4,275,384	3,123,769	1,022,715

ที่มา : Asian-Pacific Amphetamine-Type Stimulants Information Center

การลักลอบขนย้ายยาเสพติดเป็นไปในลักษณะกองทัพนครผ่านจุดผ่านแดนต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและช่องทางประเพณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่องทางประเพณีที่เป็นเส้นทางผ่านทิวเขาสลับซับซ้อน หรือท่าข้ามต่างๆ ในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเมย เป็นต้น โดยเส้นทางลำเลียงยาบ้ามีหลายเส้นทาง แต่เดิมจะลำเลียงเข้ามาทางด้านชายแดนไทย-พม่า ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก แต่เมื่อถูกปราบปรามหนักขึ้น ก็มีการใช้เส้นทางใหม่ๆ เช่น จากเกาะสองเข้ามายังจังหวัดระนอง เส้นทางจากลาว ผ่านเข้ากัมพูชา และเข้าสู่ไทยด้านจังหวัดตราด เชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน เส้นทางจากลาวเข้าสู่ไทยผ่านช่องทางประเพณีในพื้นที่จังหวัดหนองคาย นครพนม มุกดาหาร เลย อุบลราชธานี และอุดรดิตถ์²⁸ นอกจากนี้มีแหล่งพักยาเสพติดที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ชายแดนฝั่งไทยและประเทศเพื่อนบ้านด้วยในกรณีของไทยยาเสพติดเมื่อถูกลำเลียงจากชายแดนมาแล้วจะนำมาพักไว้ใน

โกดัง ซึ่งเป็นตึกร้าง หรืออพาร์ทเมนต์ที่ไม่มีผู้อาศัย²⁹ ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน และน่าน เป็นต้น

แผนที่ 8 แสดงเส้นทางลักลอบลำเลียงยาเสพติดประเภทกลุ่มประสาท

ที่มา : Asian-Pacific Amphetamine-Type Stimulants Information Center

(Credits: UN - Inter-Agency Project on Trafficking in the Greater Mekong Sub-region (UNIAP).)

29

ผศ. ดร. นวลน้อย ตรีรัตน์ และ น.ส.ปิยวรรณ สุขศรี, รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง “สภาพความรุนแรงของปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย” (หัวข้อที่ 1 ของโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ระยะที่ 2) สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, หน้า 9

จากการเปิดเผยของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงราย³⁰ ทำให้เข้าใจถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ 1) การแพร่ระบาดจากการที่ผู้ผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน ผลิตและส่งเข้ามาจำหน่ายในไทย และ 2) การแพร่ระบาดในลักษณะ “ตลาดนัด” คือ ยาเสพติดที่มาจากแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้านนั้น สามารถลักลอบนำเข้าได้หลายเส้นทาง เมื่อเข้าสู่เขตแดนไทยแล้ว จะพักยาตามจุดต่างๆ ที่เป็นโกดังร้าง หรือบ้านร้าง เป็นต้น จากนั้นขบวนการผู้ผลิตจะทำการหาตลาด โดยการติดต่อผ่านนายหน้าทางโทรศัพท์มือถือ เมื่อติดต่อและตกลงกับผู้ค้าในไทยได้แล้ว ผู้ผลิตจะนำยาเสพติดส่งให้กับกลุ่มผู้ชนหรือกองทัพมด ทำการลักลอบลำเลียงยาเสพติดไปยังจุดรับมอบยาเสพติดที่อยู่ทั้งนอกเขตและในเขตชายแดนไทย ในกรณีของเชียงราย จะอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน และอำเภอแม่ฟ้าหลวง จากนั้นจึงกระจายเข้าสู่พื้นที่จังหวัดต่างๆ โดยอำพรพรางมากับรถบรรทุก เพื่อปิดบังการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ และตัดตอนโดยให้คนขับรถส่งมอบเป็นช่วงๆ ไป

อย่างไรก็ตาม มีแนวโน้มว่าจะมีการใช้เส้นทางผ่านชายแดนภาคใต้ของไทยในการลำเลียงยาเสพติดด้วย เนื่องจากทดแทนการนำเข้าจากชายแดนด้านภาคเหนือที่ถูกปราบปรามอย่างหนัก และจากชายแดนด้านตะวันออกเฉียงเหนือที่เจ้าหน้าที่เริ่มเข้มงวดมากขึ้น

2) การลักลอบนำคนเข้าเมือง

การลักลอบนำคนเข้าเมืองเป็นอาชญากรรมข้ามแดนที่มีความสำคัญ เนื่องจากการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอีกหลายๆ ปัญหา อาทิ แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ และการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง

สาเหตุสำคัญที่ถูกกล่าวถึงเสมอๆ เมื่อปัญหานี้ถูกหยิบยกขึ้นมาคือ ความยากจน³¹ ความแตกต่างของระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นเหตุสำคัญทำให้ผู้คนยอมเสี่ยงเพื่อโอกาสการมีชีวิตที่ดีกว่า แต่ในกรณีของไทย สาเหตุหนึ่งของการลักลอบเข้าเมืองไทยของคนต่างด้าวคือปัญหาทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสภาพพม่าที่มีกวาดล้างชนกลุ่มน้อยที่

³⁰ กลุ่มงานข้อมูล, “ปัญหาหายาเสพติดในจังหวัดเชียงราย” จาก <http://www.chiangrai.net/Cpoc/miniWeb/sts/htm> เข้าเมื่อ 22 มกราคม 2551

³¹ Asian Regional Forum, อ้างแล้ว.

พม่าไม่ถือว่าเป็นพลเมืองของพม่า รวมถึงจาก สปป. ลาว ในกรณีของชาวม้ง และอีกสาเหตุหนึ่งคือความต้องการแรงงานในภาคธุรกิจ

การลักลอบเข้าประเทศไทยตามแนวชายแดนนั้น ส่วนใหญ่แล้วมาจากพม่า ลาว กัมพูชา จีน โดยมีนายหน้าที่เป็นคนท้องถิ่นจะประสานติดต่อกับนายหน้าในฝั่งไทยถึงจุดรับ และหาทางให้กลุ่มคนเหล่านี้ข้ามเข้ามายังฝั่งไทย มีทั้งการเดินเท้าและการนั่งรถ/เรือ โดยอาศัยช่องทางประเพณี หรือไม่ก็อาศัยการปลอมแปลงใบผ่านแดน

สำหรับเส้นทางการลักลอบเข้ามาทางชายแดนภาคเหนือ นั้น จะเริ่มจากย่างกุ้ง เดินทางสู่เมืองเมียวดี ข้ามแม่น้ำเมย ผ่านเข้ามาทางอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จากนั้นจะถูกส่งไปกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ หรืออีกเส้นทางหนึ่งคือ จากเมืองมณฑลเย่ ไปยังเมืองตองยี เข้าสู่เมืองเชียงตุง จากนั้นจะลักลอบเข้ามายังไทยด้วยสองเส้นทางคือ 1) จากเชียงตุง มุ่งหน้าไปยังเมืองชายแดนจีน ต่อไปยัง สปป. ลาว แล้วค่อยเข้าไทย และ 2) จากเชียงตุง เดินทางต่อไปยังเมืองยอน เข้าสู่เมืองท่าจีเหล็ก และค่อยลอบเข้าไทยทางด้านอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในขณะที่การลักลอบเข้ามาทางชายแดนด้านตะวันออกเฉียงเหนือ จะเข้ามาทางด้านจังหวัดหนองคาย และมุกดาหาร เป็นส่วนใหญ่ และการลักลอบเข้าทางด้านชายแดนตะวันออกที่ติดกับกัมพูชา นั้น จะผ่านเข้ามาทางด้านจังหวัดจันทบุรี และสระแก้ว เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบและไม่มีแนวเขตแดนที่ชัดเจนทำให้การเดินทางลักลอบเป็นไปอย่างสะดวก³² แม่สอด ควรเป็นพื้นที่เฝ้าระวังสำหรับการลักลอบนำคนเข้าเมือง เนื่องจากมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวย เป็นจุดผ่านแดนถาวร รวมถึงมีศูนย์พักรอของผู้อพยพจากการสู้รบสัญชาติพม่าถึง 3 แห่ง

ส่วนในทางภาคใต้ฝั่งตะวันออก จังหวัดชุมพรเป็นพื้นที่ทางผ่าน เพราะติดกับพม่า และมีชายฝั่งทะเลที่ยาว และเป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงระหว่างภาคกลางและภาคใต้ ในขณะที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเป็นจุดพักผู้ลักลอบเพื่อส่งต่อไปยังประเทศปลายทางหรือพื้นที่อื่นๆ ต่อไป ส่วนทางภาคใต้นั้น จังหวัดสงขลาซึ่งติดกับรัฐเคดาห์ ของประเทศมาเลเซีย เชื่อกันว่าเป็นศูนย์การค้ามนุษย์ของภาคใต้ โดยมีสถานะเป็นทางตันทางและปลายทาง และจังหวัดนราธิวาส มีด่านตรวจคนเข้าเมือง 2 ด่านคือ ด่านสุไหง-โกลก และด่านตากใบ ซึ่งมีเขตแดน

32

องอาจ เดชา, “รายงานการค้าสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่า “มนุษย์” กับเส้นทางอาชญากรรมข้ามชาติในไทย (1)”,

www.prachatai.com/05web/th/home/page2_print.php?Mod=mod_ptc...

ติดกับประเทศมาเลเซีย ก็ถูกใช้เป็นเส้นทางของผู้ลักลอบชาวลาว พม่า และกัมพูชา เพื่อเข้าไปทำงานในมาเลเซีย³³

ตารางที่ 3 สถิติบุคคลต่างสัญชาติเดินทางเข้าออกราชอาณาจักร เดือนกุมภาพันธ์ 2550

ด้านตรวจคนเข้าเมือง	เข้า	ออก	ตกค้าง
แม่สาย	20,759	19,306	1,453
ตาก	52,229	47,528	4,701
เชียงแสน	2,308	1,074	1,234
เชียงของ	1,866	1,783	83
น่าน	159	165	6
รวม	77,321	69,856	7,465

ที่มา : ศูนย์ตรวจคนเข้าเมืองภาคเหนือ

อย่างไรก็ตามการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบต่ออีกหลายๆ ปัญหา กล่าวคือ สามารถทำให้การลำเลียงยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายอื่นๆ เพิ่มมากขึ้นไปด้วย เพราะรายงานการจับกุมของ ปปส. พบว่ามีแรงงานต่างด้าวชาวพม่าซุกซ่อนยาบ้าระหว่างเดินทางเข้ามาทำงานในไทยด้วย และมีบางส่วนรับจ้างจากขบวนการค้ายาเสพติดให้ลำเลียงยาเสพติดเข้าไทยด้วย รวมถึงปัญหาการค้ามนุษย์ ที่กระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา มีรายงานระบุว่า ไทยเป็นต้นทาง (source) ทางผ่าน (transit) และจุดหมายปลายทาง (destination) ในการค้ามนุษย์เพื่อบังคับใช้แรงงานและการบริการทางเพศ³⁴ ฉะนั้นติดตามเส้นทางการลักลอบนำคนเข้าเมืองน่าจะสามารถช่วยสกัดกั้นการขยายตัวของปัญหาการค้ามนุษย์และอาชญากรรมอื่นที่เกี่ยวข้องได้ด้วย

³³ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

³⁴ อ่านรายละเอียดได้ใน 2006 Trafficking in Persons Report : TIP Report Available :

<http://www.USwatch.in.th>

3) การลักลอบค้ารถยนต์โจรกรรม

การลักลอบนำรถยนต์โจรกรรมไปจำหน่ายในประเทศเพื่อนบ้าน และนำรถยนต์ที่ถูกโจรกรรมจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย ยังคงเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากมีช่องทางตามแนวชายแดนที่ง่ายต่อการลักลอบ และโทษที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับนั้นก็อยู่ในสถานเบา

รายงานวิจัยประจำปี 2544 ของกองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ³⁵ พบว่ามีการโจรกรรมรถยนต์และลักลอบนำไปจำหน่ายในประเทศเพื่อนบ้าน และมีการลักลอบนำรถยนต์โจรกรรมจากประเทศเพื่อนบ้านมาจำหน่ายในประเทศด้วยเช่นกัน โดยนำรถยนต์มาแยกส่วนแล้วจำหน่าย หรือไม่ก็นำรถโจรกรรมไปจดทะเบียนใหม่แล้วจึงนำไปจำหน่ายพื้นที่ตามแนวชายแดน มีช่องทางมากมายที่สามารถนำรถยนต์ผ่านเข้าออกได้ และไม่มีด่านตรวจ

สำหรับพื้นที่มีรายงานเกี่ยวกับการลักลอบของรถยนต์โจรกรรมบ่อยครั้ง ได้แก่พื้นที่ชายแดนด้านมาเลเซีย และด้านกัมพูชา มีรายงานว่า พื้นที่ชายแดนด้านมาเลเซียก็มักมีการลักลอบนำรถยนต์โจรกรรมผ่านเข้าออกเช่นกัน เช่นผ่านช่องทางชายแดนที่ด่านสะเดา จังหวัดสงขลา และด่านจังหวัดยะลา โดยวิธีการลักลอบจะเป็นไปในลักษณะที่ชาวมาเลเซียจะทำการซื้อรถยนต์ตามใบสั่ง แล้วนำรถไปทำประกันภัย และผ่อนชำระกับบริษัทไฟแนนซ์ในมาเลเซีย จากนั้นจะนำรถเข้าสู่ประเทศไทยผ่านทางด่านอำเภอสะเดา เพื่อนำมาขายในราคาสูงกว่าท้องตลาดให้แก่ขบวนการค้ารถเถื่อนในไทย ซึ่งขบวนการค้ารถเถื่อนก็จะทำการเปลี่ยนทะเบียนรถ รวมทั้งหมายเลขเครื่องและตัวถังใหม่ โดยมากมักจะใช้ทะเบียนรถเก่าที่มีรุ่นและสีเดียวกันนำมาสวมแทน จากนั้นเจ้าของรถยนต์ชาวมาเลเซียจะไปแจ้งความรทหายเพื่อขอรับสินไหมค่าทดแทนในมาเลเซีย³⁶ รถยนต์เถื่อนเหล่านี้ บางส่วนถูกนำไปจำหน่ายในพม่า โดยผ่านออกไปทางด่านอำเภอแม่สาย

สำหรับพื้นที่ด้านกัมพูชา ช่องทางที่รถยนต์โจรกรรมเหล่านี้ถูกลักลอบลำเลียง มักเป็นช่องทางที่มีลักษณะเป็นป่าสลับกับพื้นที่ราบ อย่างไรก็ตาม ด้านอำเภอรัฐประเทศจังหวัดสระแก้ว ยังคงเป็นช่องทางหลักในการลักลอบ เนื่องจากพื้นที่ตลอดแนวชายแดนด้าน

³⁵ กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, รายงานวิจัยประจำปี 2544, http://www.research.police.go.th/report_44_car.html

³⁶ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

นี่เป็นที่ราบ สะดวกแก่การลักลอบ และอยู่ใกล้กรุงเทพฯ นอกจากนี้ยังมีเส้นทางที่ผ่าน ทางด้านอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เพื่อส่งเข้าทางจังหวัดเกาะกงของกัมพูชา และยังมี ช่องทางประเพณีแต่ไม่ค่อยเป็นที่นิยมมากนัก เนื่องจากต้องผ่านป่าเขา คือช่องทางตามลำ เสาชิงชะ จังหวัดสุรินทร์ เป็นต้น โดยวิธีการลักลอบก็คือ เมื่อได้รถยนต์โจรกรรมแล้ว ขบวนการจะทำการติดต่อชาวกัมพูชาผ่านทางโทรศัพท์มือถือให้นำนารถเข้าไปยังกัมพูชา เพราะมีความชำนาญเส้นทางและพื้นที่ สำหรับการได้มาซึ่งรถยนต์นั้นพบว่า มีตั้งแต่การ ขโมย รวมถึงการว่าจ้างให้คนไปทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์ จากนั้นนำรถไปจำหน่ายในกัมพูชา แล้วไปแจ้งความหาย นอกจากนี้ยังพบลักษณะของการนำรถยนต์ที่ได้โจรกรรมมาไป จำนำไว้กับบ่อนการพนันในปอยเปต³⁷ แล้วเมื่อครบกำหนดทางบ่อนก็มาเรียกค่าไถ่กับทาง เจ้าของรถ

ไม่ว่าจะเป็นการค้ารถยนต์โจรกรรมในลักษณะใดก็ตาม โทษที่ได้รับก็เป็นเพียง ความผิดข้อหาลักทรัพย์ธรรมดา ซึ่งก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่สามารถอธิบายได้ว่าทำไมปัญหานี้ ยังปรากฏให้เห็นเสมอๆ

4) การลักลอบค้าอาวุธสงคราม

การลักลอบลักลอบนำอาวุธสงครามข้ามแดนพบบ่อยครั้งในพื้นที่ชายแดนไทยด้าน ภาคเหนือและด้านตะวันออก แต่การลักลอบค้าอาวุธสงครามเบาบางลงในช่วงที่รัฐบาล ทักษิณ 1 (พ.ศ. 2544-2548) ประกาศปราบปรามผู้มีอิทธิพลและอาวุธสงครามทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 ซึ่งเจ้าหน้าที่เร่งระดมกวาดล้าง และประชาชนบางส่วนได้นำอาวุธ สงครามมามอบให้กับทางทหารเป็นจำนวนมาก แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีการลักลอบค้าอาวุธ สงครามอยู่ ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถตรวจยึดได้หลายครั้ง และบางครั้งก็มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไป เกี่ยวข้องด้วย³⁸ เช่นกรณีการจับกุมกลุ่มกะเหรี่ยงพร้อมกระสุนปืนและอาวุธสงครามจำนวน มากที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2549 เป็นต้น

สาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการลักลอบค้าอาวุธและลักลอบขนย้ายอาวุธสงครามผ่าน ชายแดนไทยไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างในกรณีของพม่า

³⁷ กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, อ้างแล้ว, http://www.research.police.go.th/report_44_car.html

³⁸ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

ยังคงมีการปราบปรามชนกลุ่มน้อยอย่างสม่ำเสมอ และชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ก็มีความต้องการอาวุธสงครามเพื่อไว้รบกับรัฐบาลพม่า และเป็นที่เชื่อกันว่า ส่วนหนึ่งต้องการอาวุธไว้เพื่อคุ้มครองการล่าเหยียดชาติ

สำหรับอาวุธสงครามที่ตรวจยึดได้ มีตั้งแต่เครื่องยิงจรวด RPG ปืน AK-47 ปืน M-16 ปืนลูกซอง ระเบิดขีปนาวุธ ปืนสั้น .45 และ .38 รวมถึง 9 มม. และกระสุนปืน เป็นต้น และอาวุธสงครามที่ค้าขายกันอยู่นี้มาจากกัมพูชาเป็นส่วนใหญ่³⁹ เนื่องจากสงครามภายในกัมพูชาในอดีตที่ผ่านมา ทำให้มีอาวุธสงครามตกค้างอยู่เป็นจำนวนมาก และอาวุธสงครามเหล่านี้มีราคาถูกและหาได้ง่าย และการลักลอบผ่านเข้ามาในไทยก็กระทำได้อย่างสะดวกในหลายพื้นที่เช่น ด้านจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดสระแก้ว

5) การลักลอบค้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

การลักลอบนำเข้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ทั้งหลาย มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับการลักลอบค้ายาเสพติดคือ แรงจูงใจในกำไรที่ได้จากการค้า ตัวสินค้ามีราคาต้นทุนที่ไม่สูง แต่ผู้ค้าได้กำไรสูง ซึ่งแรงจูงใจเช่นนี้เองที่ทำให้มีผู้กล้าเสี่ยงเพื่อรายได้งามๆ ส่งผลให้กลุ่มผู้ประกอบการขยายตัวและแสวงหาช่องทางใหม่ๆ เพื่อประกอบการได้ต่อไป ซึ่งสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในที่นี้หมายถึง สินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้าต่างๆ เพลงและหนังในรูปแบบของซีดี และดีวีดี ฯลฯ

ชายแดนไทยด้านที่ติดกับพม่า ช่องทางหลักของการลักลอบลำเลียงสินค้าประเภท ซีดี ดีวีดี ภาพยนตร์ ละคร และเพลงต่างๆ นั้น ด้านอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ยังคงเป็นช่องทางหลัก ในขณะที่ด้านอำเภอเชียงแสน เป็นช่องทางหลักของการลักลอบนำเข้าสินค้าแบรนด์เนมต่างๆ ซึ่งพื้นที่จังหวัดท่าขี้เหล็กของพม่า เชื่อกันว่าเป็นแหล่งผลิต ซีดี ดีวีดี ละเมิดลิขสิทธิ์ และเป็นเส้นทางหนึ่งของการลักลอบสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์จากจีน ต้นทุนในการผลิต ซีดี ดีวีดี อยู่ที่แผ่นละ 5-10.- บาท และเมื่อนำมาวางขาย จะจำหน่ายอยู่ที่ราคาแผ่นละ 50-75.- บาท ส่วนวิธีการลำเลียงนั้น เป็นการใช้อีกองทัพมดชาวพม่า ที่จะขนสินค้ามารอที่ชายแดน

³⁹ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

ก่อนส่งสินค้าทางไปรษณีย์และรถยนต์ เข้าสู่กรุงเทพฯ เพื่อจำหน่ายและลำเลียงต่อไปยัง
หาดใหญ่และอุบลราชธานี⁴⁰

ชายแดนด้านลาว ก็พบการหลั่งไหลเข้ามาของสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ประเภทแบรนด์
เนมด้วยเช่นกันในพื้นที่จังหวัดมุกดาหารและอุบลราชธานี เชื่อว่าสินค้าเหล่านี้มาจากจีนและ
เวียดนามผ่านเข้าลาวทางสะพานมิตร และเข้าสู่ไทยทางจังหวัดมุกดาหาร หนองคาย และ
อุบลราชธานี

อย่างไรก็ตาม การปราบปรามสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์เหล่านี้ มักขึ้นอยู่กับความเข้มงวด
ของเจ้าหน้าที่เป็นสำคัญ ถ้าเข้มงวดกวดขันการลักลอบค้าก็จะหยุดชะงักไป แต่ถ้าผ่อนคลาย
ความเข้มงวด สินค้าเหล่านี้ก็จะกลับสู่ตลาดอีกครั้ง

6) การลักลอบค้าสินค้าควบคุมและสินค้าอื่นๆ

การลักลอบค้าสินค้าควบคุม มักจะเกิดขึ้นในช่วงที่ประเทศเพื่อนบ้านกำลังขาดแคลน
สินค้านั้นๆ เป็นการค้าที่ต้องการกำไรจากส่วนต่าง เช่น น้ำตาล ปกติราคาขายต่อกิโลกรัม
อยู่ที่ 15-18.- บาท ในช่วงขาดแคลน เมื่อนำไปขายในลาว ราคาอยู่ที่ 20-21.- บาท/กิโลกรัม
ขายในพม่า อยู่ที่ 19-20.- บาท/กิโลกรัม ขายในกัมพูชา อยู่ที่ 20-25.-/กิโลกรัม (สินค้าควบคุม
อาทิ น้ำตาลเป็นสินค้าควบคุม โดยผู้ที่ทำการค้าส่งออกได้ต้องเป็น exporter ที่ผ่านการ
พิจารณาจากคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล รวมทั้งได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการ
อุตสาหกรรมเท่านั้น)

ลักษณะของการลักลอบ มีทั้งเดินทางข้ามมาซื้อในฝั่งไทยผ่านช่องทางทางการและ
ช่องทางประเพณีในลักษณะของผู้ลักลอบค้ารายย่อย หรือไม่ก็เป็นคนไทยนำสินค้าข้ามไปส่ง
โดยปะปนไปกับสินค้าอื่นๆ หรือไม่ก็สวมกระสอบทับและลำเลียงปะปนไปกับสินค้าอื่นๆ
นอกจากนี้ยังพบการทยอยซื้อคราวละจำนวนน้อยๆ แล้วเก็บไว้ตามบ้านพักหรือโกดังริมฝั่ง
แม่น้ำโขง เพื่อรอการนำไปจำหน่ายต่อ

สำหรับการลักลอบเข้าไปยังกัมพูชา มักเป็นเส้นทางที่ผ่านด่านอำเภอกาบเชิง จังหวัด
สุรินทร์ และอำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว ส่วนการลักลอบเข้าสู่ สปป. ลาว มักจะใช้
เส้นทางด่านจังหวัดเชียงราย หนองคาย นครพนม มุกดาหาร เพื่อผ่านเข้าลาว และสำหรับการ

⁴⁰ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

ลักลอบผ่านเข้าพำนันั้น มักจะเข้าทางด้านอำเภอแม่สอด เข้าสู่เมืองเมียวดี โดยจะเป็นการขนแบบกองทัพนมค⁴¹

7) การแพร่ระบาดของธนบัตรปลอม

ธนบัตรไทยที่ถูกปลอมแปลง แพร่กระจายในพื้นที่ชายแดน พบมากในพื้นที่ชายแดนที่มีปริมาณการค้าชายแดนสูงทั้งการค้าในระบบและนอกระบบ ได้แก่ ชายแดนด้านภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ และตะวันออก ทั้งนี้เนื่องจากธนบัตรไทยเป็นที่ยอมรับโดยมากมักถูกใช้ซื้อสินค้าในฝั่งไทย ซื้อขายยาเสพติด และเล่นการพนัน

พื้นที่ที่พบการใช้ธนบัตรไทยปลอม ด้านพม่าจะอยู่ในบริเวณตลาดพญาตองซู จังหวัดผาอัน รัฐกะเหรี่ยง ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านลาว พบในบริเวณจุดผ่านแดนห้วยโก๋น จังหวัดน่าน และด่านกัมพูชา พบในบริเวณตลาดบ้านแหลม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี และช่องกร่าง กิ่งอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์⁴²

สำหรับแหล่งผลิตธนบัตรปลอมภายในประเทศไทยนั้น อยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯและจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้านนั้น เชื่อว่าอยู่ในพอยเปต กัมพูชา และอำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว⁴³

จากปัญหาอาชญากรรมข้ามแดนที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าพื้นที่ชายแดนทางด้านภาคเหนือและด้านตะวันออกเป็นพื้นที่ที่ควรเฝ้าระวัง เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมสำคัญๆ เกิดขึ้นในพื้นที่นี้ และทุกปัญหาฝ่ายรัฐควรให้การเฝ้าติดตามอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดและการลักลอบเข้าเมือง

อย่างที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่า การลักลอบเข้าเมืองเกี่ยวข้องกับปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ขบวนการค้ามนุษย์ และการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง กรณีของการ

41 ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

42 ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

43 ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

ลักลอบเข้าเมือง ไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในกรณีของการลักลอบเข้าเมืองของประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกันกับไทยเท่านั้น หากควรให้ครอบคลุมถึงกรณีของประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ไกลออกไปด้วยเช่นกัน เช่น ในกรณีของชาวจีน และชาวเกาหลีเหนือ ที่พบว่ามิใช่น้อยที่ถูกล่อลวงโดยขบวนการค้ามนุษย์ด้วย โดยมักจะผ่านเข้ามาสู่ไทยโดยอาศัยมากับเรือสินค้าที่ล่องมาตามแม่น้ำโขง โดยจะผ่านเข้า สปป. ลาว และเข้ามาสู่ไทยในฐานะนักท่องเที่ยว หรือไม่ก็มากับเรือสินค้าล่องมาตามแม่น้ำโขงจนกระทั่งถึงจังหวัดเชียงราย และลักลอบเข้ามาทางอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงของ และอำเภอเชียงแสน ในกรณีของชาวเกาหลีเหนือ ส่วนมากมักเป็นการลี้ภัยไปยังเกาหลีใต้ หรือประเทศที่สาม โดยใช้ไทยเป็นทางผ่าน โดยมีเส้นทางเริ่มที่เมืองจิ่งหง ประเทศจีน เดินทางเข้าสู่ สปป. ลาว หรือไม่ก็จากเมืองจิ่งหง ลงเรือล่องตามแม่น้ำโขง ผ่านท่าเรือสบห่วย (พม่า) ไปยังท่าเรือมอม (สปป.ลาว) ผ่านท่าเรือสรวก (สามเหลี่ยมทองคำ) เข้ามายังอำเภอเชียงแสนและอำเภอแม่สาย ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3 วัน หรือไม่ก็ลักลอบปะปนมากับนักท่องเที่ยวชาวจีน บริเวณท่าเรือสรวก พบการลักลอบลักษณะนี้มาก ถึงแม้จะมีเป้าหมายเพื่อไปยังประเทศที่สาม⁴⁴

นอกจากนี้ ยังมีการเข้าเมืองของชาวมุสลิมโรฮิงยาและมุสลิมจากกัมพูชา ซึ่งปรากฏว่ามีจำนวนผู้ตกค้างอยู่มากด้วยเช่นกัน กรณีของการเข้าเมืองของชาวมุสลิมโรฮิงยา⁴⁵ ที่ทางการพม่าถือว่าเป็นชนกลุ่มน้อย ชาวโรฮิงยาจึงไม่ได้รับสิทธิพลเมืองพม่า มีสภาพเป็นผู้ไร้รัฐ ไร้สัญชาติ มีรายงานว่าการลักลอบเข้าเมืองของชาวโรฮิงยาเพิ่มขึ้นทุกปี โดยลักลอบทางเรือเข้ามาทางด่านจังหวัดระนอง จังหวัดพังงา และจังหวัดภูเก็ต ส่วนหนึ่งใช้ไทยเป็นทางผ่านเพื่อเข้าไปทำงานในมาเลเซีย แต่เป็นไปได้ว่ามีบางส่วนตกค้างอยู่ในไทยมากกว่า 20,000 คน ซึ่งกระจายอยู่ใน 33 จังหวัดทั่วประเทศ เช่น กรุงเทพฯ สมุทรปราการ แม่ฮ่องสอน ระนอง ภูเก็ต พังงา สงขลา และยะลา เป็นต้น⁴⁶ และมีการรวมกลุ่มเป็นสมาคมชาวโรฮิงยาในไทย ที่เรียกว่า Burmese Rohingya Association in Thailand (BRAT)

⁴⁴ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

⁴⁵ ชาวโรฮิงยาอาศัยอยู่ในรัฐอาระกันอันเป็นพื้นที่ชายแดนของสหภาพพม่า อยู่ติดกับเมืองจิตตาทองของบังกลาเทศ

⁴⁶ ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคง

กรณีชาวมุสลิมจากกัมพูชา มักจะผ่านเข้ามาทางอำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว ส่วนใหญ่ใช้หนังสือเดินทางผ่านเข้ามาอย่างถูกต้อง และมีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าไปทำงานใน มาเลเซีย แต่ข้อมูลจากสถิติผ่านแดนของชาวมุสลิมจากกัมพูชา ปี 2549⁴⁷ พบว่า มีชาวมุสลิม กัมพูชาเดินทางเข้า 7,389 คน แต่เดินทางออกเพียง 633 คน ซึ่งมีตกค้างอยู่ในไทยถึง 6,123 คน

การตกค้างของคนมุสลิมโรฮิงยาและมุสลิมจากกัมพูชา มีอาจบ่งชี้ถึงความเกี่ยวข้อง กับปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ แต่ที่ต้องการการจัดการที่ เหมาะสมของฝ่ายรัฐหากผู้ตกค้างเหล่านี้กลายเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายและอาจ ถูกชักจูงเข้าสู่ขบวนการอาชญากรรมต่างๆ เช่น ขบวนการค้ายาเสพติด ขบวนการค้ามนุษย์ เป็นต้น

สำหรับการลักลอบค้ายาเสพติด เป็นที่รับรู้กันถึงอันตรายของยาเสพติดทุกประเภท ต่อร่างกายของมนุษย์ อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ และรายงานวิจัย จากกระทรวงยุติธรรม สหรัฐฯ ก็ระบุว่าประเทศไทยเป็นตลาดหลักของยาเสพติดประเภท Methamphetamine หรือยาบ้า⁴⁸ ขณะเดียวกันก็มีความพยายามในการขยายตลาดยาเสพติด ซึ่ง จะทำให้ความพยายามเพิ่มผลผลิตยาเสพติดต่างๆ มีมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้การพัฒนา เส้นทางต่างๆ ภายใต้งบประมาณ รวมถึงการเปิดจุดผ่านแดนใหม่ๆ คงจะทำให้การสกัดกั้น/ตัด เส้นทางลำเลียงยาเสพติดให้โทษเหล่านี้เป็นไปได้ยากยิ่ง และพื้นที่ชายแดนไทยจึงต้องเกี่ยวพัน กับปัญหานี้ต่อไปอีกนาน ในฐานะของการเป็นทางผ่านที่ใกล้ชิดกับผู้ผลิต ไปสู่ตลาดใหม่ๆ ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องเร่งหาทางสกัดกั้นมิให้ปัญหาการ ลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนขยายวงมากไปกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

.....

⁴⁷ ข้อมูลจากด่านตรวจคนเข้าเมืองรัฐประเทศ ปี 2549

⁴⁸ James O. Finckenauer and Ko-lin Chin, Asian Transnational Organized Crime and Its Impacts on the United States : Developing a Transnational Crime Research Agenda, Submitted to the National Institute of Justice, November 2004, p. 28

บทที่ 5

ข้อเสนอแนะ

อย่างไรก็ตามจากปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดนทั้ง 7 ปัญหาที่กล่าวในบทที่ผ่านมา การแก้ไขปัญหาคงไม่ใช่เรื่องง่ายและต้องอาศัยเวลา ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความซับซ้อนของปัญหา และอีกส่วนหนึ่งเนื่องมาจาก

- 1) แต่ละปัญหาเกี่ยวพันกับความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน เช่น ในกรณีปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ด้านตรวจคนเข้าเมือง สุลกากร ตำรวจ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) เป็นต้น
- 2) ไม่มีความเป็นเอกภาพในการแก้ไขปัญหาของหน่วยงาน และขาดบูรณาการในความรับผิดชอบปัญหาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) กฎหมายมีช่องโหว่ และการบังคับใช้กฎหมายยังไม่เท่าทันการก่ออาชญากรรม
- 4) การทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาลดลง
- 5) ช่องทางเข้าออกตามแนวชายแดนมีมากกว่ากำลังของเจ้าหน้าที่จะดูแลได้อย่างทั่วถึง เช่น ในกรณีของการลักลอบเข้าเมือง ด้านตรวจคนเข้าเมืองทั่วประเทศมีทั้งหมด 54 ด่าน⁴⁹ ในขณะที่ช่องทางธรรมชาติหรือช่องทางประเพณีมีจำนวนหลายร้อยช่องทางตลอดแนวพรมแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้านทั้งสิ้น

49

ภาคเหนือมี 9 ด่าน ภาคกลาง 15 ด่าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 ด่าน และภาคใต้ 20 ด่าน

มีนักเศรษฐศาสตร์การเมืองชาวฮังการีที่ชื่อ Karl Polanyi ได้นำเสนอแนวคิดเรื่อง การพัฒนาของรัฐและระบบเศรษฐกิจไว้ในหนังสือที่ชื่อว่า The Great Transformation⁵⁰ โดย Polanyi มองว่า รัฐสมัยใหม่และระบบเศรษฐกิจแบบตลาดสมัยใหม่ ไม่ควรถูกแยกพิจารณา เป็นคนละส่วน แต่ควรพิจารณาเป็นองค์ประกอบเดียวกันที่เรียกว่า the Market Society หรือ สังคมการตลาด เขาเสนอว่า พัฒนาการของรัฐสมัยใหม่และระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ควรไปด้วยกัน เนื่องจากระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ต้องการรัฐที่เข้มแข็งมาช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวนโยบาย และรัฐสมัยใหม่ก็ต้องผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางสังคมเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อระบบเศรษฐกิจที่ต้องแข่งขันกัน แบบทุนนิยม ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจที่สำคัญแต่ละครั้ง (เช่น การปฏิวัติ อุตสาหกรรม กระแสโลกาภิวัตน์ เป็นต้น) จำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันตนเองสำหรับ สังคมเพื่อลดความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาทาง เศรษฐกิจและปัญหาสังคมมีความเกี่ยวพันกัน โดยธรรมชาติ

แนวคิดของ Polanyi สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของรัฐในฐานะเป็นผู้มีบทบาท สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและดูแลสังคม เมื่อพิจารณาในกรณีของไทย การดำเนิน นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและการพัฒนาพื้นที่ชายแดนได้ส่งผลให้พื้นที่ชายแดน มีสถานะเป็นทั้งโอกาสทางเศรษฐกิจและแหล่งอาชญากรรมในเวลาเดียวกัน การควบคุม ชายแดนอย่างเข้มงวดรวมถึงการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนที่มีประสิทธิภาพจึงสิ่งที่จำเป็น อย่างยิ่งที่จะช่วยลดปัญหาอาชญากรรมข้ามแดนได้

ข้อเสนอแนะ

1) การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนโดยเฉพาะอาจเป็นการ ลื่นไหลงบประมาณ สำหรับปัญหาอาชญากรรมข้ามชายแดนใดๆ ก็ตาม ควรจัดให้มี หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบหลัก รวมถึงทำหน้าที่ประสานงานให้ เกิดบูรณาการในการทำงานและแก้ปัญหา

⁵⁰

Karl Polanyi, *The Great Transformation*, Beacon Press, Boston, 1957

2) ปรับปรุงกฎหมายและแก้ไขที่มีอยู่ เช่น พรบ. การส่งผู้ร้ายข้ามแดน และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรม เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์และการก่ออาชญากรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

3) พัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะในเรื่องของความก้าวหน้าของอาชญากรรม รวมถึงอบรมเจ้าหน้าที่ในเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำงาน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการทำงานและลดปัญหาการรับสินบนและคอร์รัปชัน

4) พัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงาน เพราะการข่าวคือหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้การแก้ปัญหาอาชญากรรมเป็นไปอย่างได้ผล

5) พัฒนาศูนย์ประสานงานชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้การประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเหล่านี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งนี้ประชาชนเป็นผู้สัมผัสปัญหาอาชญากรรมใหม่ๆ เสมอ การเข้าถึงประชาชน จะทำให้สามารถป้องกันการขยายตัวของอาชญากรรมได้เช่นกัน

7) การปิดชายแดนไม่ใช่ทางออกของปัญหา การควบคุมที่เข้มงวดและการจัดการที่ถูกต้องน่าจะช่วยบรรเทาความรุนแรงของปัญหาได้มากกว่า เช่น ถ้าทำเส้นเขตแดน โดยเฉพาะในส่วนที่สามารถตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านได้แล้ว ให้มีความชัดเจนขึ้น หรือการลาดตระเวนตามตะเข็บชายแดน โดยเฉพาะการเฝ้าระวังตามบริเวณช่องทางประเพณีที่เป็นทางผ่านของอาชญากรรมสำคัญๆ รวมถึงการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

อาชญากรรมข้ามแดนเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว และคงต้องยอมรับว่า บางปัญหาจะคงอยู่คู่กับชายแดนไทยไปอีกร้าน การตระหนักถึงการมีอยู่ของปัญหาจึงจะช่วยให้หน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างไม่หลงทาง และสามารถสกัดกั้นการขยายตัวของปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

.....

ภาคผนวก 1

จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

1. จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย – พม่า

1.1 จุดผ่านแดนถาวร

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของพม่า	เวลา เปิด - ปิด	หมายเหตุ
1.	เชียงราย	- สะพานข้ามแม่น้ำสาย เขตสุขาภิบาล แม่สาย อ.แม่สาย	- เมืองท่าจีเหล็ก รัฐฉาน	06.30-18.30 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 11 ส.ค.40 มีผลบังคับ 15 ส.ค.40
2.	เชียงราย	- สะพานข้ามแม่น้ำสาย แห่ง ที่ 2 ต.สันผักฮี้ อ. แม่สาย	- เมืองท่าจีเหล็ก รัฐฉาน	06.30-18.30 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 11 ส.ค.40 มีผลบังคับ 15 ส.ค.40
3.	ตาก	- บ.ริมเมฆ ม.2 ต.ท่าสายสวด อ.แม่สอด	- เมืองเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง	06.30-18.30 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 11 ส.ค. 40 มีผลบังคับ 15 ส.ค. 40
4.	ระนอง	- ด้านตรวจคนเข้าเมือง อ.เมืองระนอง - ท่าเทียบเรือสะพานปลา ต.บางริ้น อ.เมืองระนอง - ปากน้ำระนอง ต.ปากน้ำ อ.เมืองระนอง - ท่าเทียบเรือของบริษัท อันดามันคลับ จำกัด ต.ปากน้ำ อ.เมืองระนอง	- เมืองเกาะสอง ภาคตะนาวศรี	06.30-24.00 น. ของทุกวัน	- ประกาศฯ ลว. 16 ส.ค.43 มีผลบังคับ 23 ส.ค. 43 - จังหวัดกำหนด ช่องทาง ซึ่งเป็น จุดตรวจไว้ 3 ช่องทาง

1.2 จุดผ่อนปรน

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของพม่า	เวลา เปิด – ปิด	หมายเหตุ
1.	จ.เชียงราย	- ท่า บ.ปางห้า ต.เกาะช้าง อ.แม่สาย	- เมืองท่าจี้เหล็ก รัฐฉาน	06.00-18.00 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 29 มิ.ย. 38
2.	จ.เชียงราย	- ท่า บ.สายลมจอย ต.เวียงพางคำ อ.แม่สาย	- เมืองท่าจี้เหล็ก รัฐฉาน	06.00-18.00 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 29 มิ.ย. 38
3.	จ.เชียงราย	- ท่า บ.เกาะทราย ต.แม่สาย อ.แม่สาย	- เมืองท่าจี้เหล็ก รัฐฉาน	06.00-18.00 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 29 มิ.ย. 38
4.	จ.เชียงราย	- ท่าดินดำ บ.ป่าแดง ม.5 ต.เกาะช้าง อ.แม่สาย	- บ.ดินดำ จ.ท่าจี้เหล็ก รัฐฉาน	06.00-18.00 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 4 เม.ย. 48
5.	จ.เชียงราย	- สบรวก ม.1 ต.เวียง อ.เชียงแสน	- เมืองพง จ.ท่าจี้เหล็ก รัฐฉาน	06.00 -18.00 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 27 ต.ค. 41
6.	จ.เชียงใหม่	- ช่องทางกัวผาวอก บ.อรุโณทัย ม.10 ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว	- เมืองสาด รัฐฉาน	06.00-18.00 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 21 ต.ค.40 มีผลบังคับ 24 ต.ค.40และประกาศฯ ลว.2 มิ.ย. 41
7.	จ.เชียงใหม่	- ช่องทางหลักแต่ง บ.เปียงหลวง ต.เปียงหลวง อ.เวียงแหง	- เมืองเต๋าะ รัฐฉาน	06.00-18.00 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว.27 เม.ย.41 มีผลบังคับ 1 พ.ค.41
8.	จ. แม่ฮ่องสอน	- ช่องทาง บ.ห้วยคั่นนุ่น ม.4 ต.แม่เงา อ.ขุนยวม	- อ.แม่เงา จ.ดอยก่อ รัฐกะยา	06.00-18.00 น. ทุกวันพุธ	ประกาศฯ ลว.30 ธ.ค.37 มีผลบังคับ 9 ม.ค. 38
9.	จ. แม่ฮ่องสอน	- ช่องทาง บ.ห้วยฝี่ ม.4 ต.ห้วยผา อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	- รัฐฉาน	06.00-18.00 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 1 ก.ค. 39 มีผลบังคับ 2 ก.ค. 39
10.	จ. แม่ฮ่องสอน	- ช่องทาง บ.เสาหิน ม.1 ต.เสาหิน อ.แม่สะเรียง	- รัฐฉาน	06.00-18.00 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 1 ก.ค. 39 มีผลบังคับ 2 ก.ค. 39

11.	จ.กาญจนบุรี	- ด้านพระเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี	- อ.พญาตองชู ภาคตะนาวศรี	06.00-18.00 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 14 พ.ค. 36
12.	จ.ประจวบ คีรีขันธ์	- บ.ไร่เครา ต.คลองวาฬ อ.เมืองประจวบฯ	- บ.มุด่อง จ.มะริด ภาคตะนาวศรี	06.00-18.00 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 5 ก.ย.40, 5 ก.พ. 41

1.3 จุดผ่านแดนชั่วคราว

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของพม่า	เวลา เปิด – ปิด	หมายเหตุ
1.	จ.กาญจนบุรี	- ด้านพระเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี	- อ.พญาตองชู ภาคตะนาวศรี	08.30 - 17.00 น. ของทุกวัน	ประกาศฯ ลว. 27 ส.ค. 41 มีผลบังคับ 9 ก.ย.41 เพื่อผ่อนผันให้ชาว ต่างประเทศเดินทางเข้า – ออกได้เฉพาะเพื่อการ ท่องเที่ยว

2. จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย – ลาว

2.1 จุดผ่านแดนถาวร /ด่านสากล

ลำดับที่	พื้นที่ของไทย		พื้นที่ของ สปป.ลาว		เวลา เปิด - ปิด	หมายเหตุ
	จังหวัด	ที่ตั้ง	แขวง	ที่ตั้ง		
1.	เชียงราย	-ด่าน อ.เชียงของ	บ่อแก้ว	- เมืองห้วยทราย (ด่านสากล)	08.00-18.00 น.	มติ ครม.20ธ.ค.31 ลาวยกระดับเมื่อ 26 ธ.ค. 32

2.	เชียงราย	-ด้าน บ.เชียงแสน อ.เชียงแสน	บ่อแก้ว	- เมืองต้นผึ้ง (ด้านท้องถิ่น)	08.00-18.00 น.	มติ ครม.8 เม.ย.32 (JC8 ฝ่ายลาวตก ลงจะยกระดับ เป็นด่านสากล)
3.	น่าน	-ด้าน บ.ห้วยโก๋น อ.เฉลิมพระเกียรติ	ไชยะบูลี	- บ.น้ำเงิน เมืองเงิน (ด้านท้องถิ่น)	08.00-18.00 น.	มติ ครม.21 ก.ย. 36
4.	เลย	-ด้านบ้านปากห้วย ต.หนองผือ อ.ท่าลี่	ไชยะบูลี	- เมืองแก่นท้าว (ด้านท้องถิ่น)	08.00-18.00 น.	มติ ครม.1 ธ.ค.35 JC 11 สนับสนุน ให้เป็นด่านสากล
5.	เลย	- ด้านสะพานข้าม แม่น้ำเหือง ต.ตาฮี อ.ท่าลี่	ไชยะบูลี	- บ.เมืองหมอ เมืองแก่นท้าว (ด่านสากล)	08.00-18.00 น.	มติ ครม.26 ต.ค. 47 เปิด 28 ต.ค.47
6.	เลย	-ด้าน อ.เชียงคาน	เวียงจันทน์	- เมืองसानะคาม (ด้านท้องถิ่น)	08.00-18.00 น.	มติ ครม.8 เม.ย.32
7.	เลย	- ด้าน บ.คกไผ่ ต.ปากชม อ.ปากชม	เวียงจันทน์	- บ.วัง เมืองसानะคาม (ด้านท้องถิ่น)	08.00-18.00 น.	มติ ครม. 1 ธ.ค.35
8.	หนองคาย	- ด้านท่าเสาดีจ อ.เมืองหนองคาย	นครหลวง เวียงจันทน์	-ท่าเดื่อ (ด้านท้องถิ่น)	08.00-18.00 น.	มติ ครม. ก่อนปี 31
9.	หนองคาย	- ด้าน อ.บึงกาฬ	บอลิคำไซ	- เมืองปากซัน (ด่านสากล)	08.00-18.00 น.	มติ ครม. 1 ธ.ค.35
10.	หนองคาย	- ด้านสะพาน มิตรภาพไทย-ลาว บ.เหล่าจอมมณี ต.มีชัย อ.เมือง หนองคาย	นครหลวง เวียงจันทน์	- บ.คงพูลี เมืองหาดทรายฟอง (ด่านสากล)	06.00-22.00 น.	มติ ครม.29มี.ค. 37 ขยายเวลาจาก 20.00 น. เป็น 22.00 น. 15 ธ.ค.44
11.	นครพนม	-ด้าน อ.เมือง นครพนม	คำม่วน	- เมืองท่าแขก (ด่านสากล)	08.00-18.00 น.	มติ ครม.23 ม.ค. 32 เริ่ม 25 ม.ค.32

12.	มุกดาหาร	- ด้าน อ.เมือง มุกดาหาร	สะพาน- นะเขต	- เมืองกันทะบุลี (ด้านสากล)	08.00–18.00 น.	มติ ครม.ก่อนปี 31 ลาวยกระดับเมื่อ 14 ธ.ค. 36
13.	อุบล ราชธานี	-ด้าน บ.ปากแซง กิ่ง อ.นาตาล	ศาละวัน	- บ.ปากตะพาน เมืองตะคอนเพ็ง (ด้านท้องถื่น)	08.00–18.00 น.	มติ ครม. 8 เม.ย. 2532
14.	อุบล ราชธานี	- ด้านช่องเม็ก อ.สิรินธร	จำปาสัก	-บ.วังเต่า (ด้านสากล)	06.00-18.00 น.	มติ ครม. 20 ธ.ค. 2531 ลาว ยกระดับ 2 มี.ค. 2542

2.2 จุดผ่อนปรน

ลำดับ ที่	พื้นที่ของไทย		พื้นที่ของ สปป.ลาว		เวลา เปิด - ปิด	หมายเหตุ
	จังหวัด	ที่ตั้ง	แขวง	ที่ตั้ง		
1.	เชียงราย	- บ.สบรวก ม.1ต.เวียง อ.เชียงแสน	บ่อแก้ว	- บ.เมืองมอม เมืองต้นฝ้าง	08.00-18.00 น. (ทุกวัน)	16 ต.ค. 41
2.	เชียงราย	-บ.สวนดอก ม.8 ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน	บ่อแก้ว	- บ.สีเมืองงาม	08.00-18.00 น. (ทุกวัน)	16 ต.ค. 41
3.	เชียงราย	-บ.แจ่มป้อม ต.หล่ายงาว อ.เวียงแก่น	บ่อแก้ว	- บ.ด่าน เมืองห้วยทราย	08.00-18.00 น.	28 ส.ค. 37
4.	เชียงราย	-บ.หาดบ้าย ม.1 ต.ริมโขง อ.เชียงของ	บ่อแก้ว	คอยแดง เมืองต้นฝ้าง	09.00-15.00 น. (ทุกพฤหัสบดี และ วันศุกร์)	11 ม.ค. 49

5.	เชียงราย	- บ.ร่มโพธิ์ทอง (เลาเจอ) ม.9 ต.ตำบลอ.เทิง	ไชยะบุรี	- บ.ปางไฮ เมืองคอบ	08.00–18.00 น. (ทุกวันที่ 20 ของ เดือน)	16 ต.ค.41
6.	พะเยา	- บ.ฮวก ต.ภูซาง กิ่ง อ.ภูซาง	ไชยะบุรี	- บ.ปางมอน เมืองเชียงฮ่อน	08.00–18.00 น. (ทุกวันที่ 10 และ 30ของเดือน)	25 มี.ค. 36 (JC 8 ฝ่ายลาวตกลง ยกระดับเป็นด่าน ท้องถิ่น)
7.	น่าน	- บ.ห้วยสะแดง ต.งอบ อ.ทุ่ง ช้าง	ไชยะบุรี	- บ.ป่าห้วย เมืองเชียงฮ่อน	08.00–18.00 น. (ทุกวันเสาร์ และ อาทิตย์)	24 มี.ค. 36
8.	น่าน	-บ.ไหม้ชายแดน ต.ชน แดน อ. สองแคว	ไชยะบุรี	- บ.เตสอง เมืองเชียงฮ่อน	08.00–18.00 น. (วันที่ลงท้ายด้วย 5)	5 มิ.ย. 32
9.	อุตรดิตถ์	- บ.ภูคู้ ต.ม่วงเจ็ดต้น อ.บ้านโคก	ไชยะบุรี	- บ.ผาแก้ง (บวมลาว) เมืองปากลาย	ทุกวันเสาร์ ถึงเวลา 18.00 น.	15 พ.ย. 2538
10.	อุตรดิตถ์	- บ.ห้วยต่าง ต.บ้านโคก อ.บ้านโคก	ไชยะบุรี	- บ.ขอนแก่น เมืองบ่อแดน	ทุกวันอังคาร ถึงเวลา 18.00 น.	15 พ.ย. 2538
11.	เลย	- บ.เหมืองแพร่ ต.นาเห้ว อ.นาเห้ว	ไชยะบุรี	- บ.เหมืองแพร่ เมืองบ่อแดน	08.00–18.00 น. เฉพาะวัน โคน และวันพระ	
12.	เลย	-บ.นาข่า ต.ปากหมัน อ.ด่านซ้าย	ไชยะบุรี	- บ.นาข่า เมืองบ่อแดน	08.00–18.00 น. เฉพาะวัน พฤหัสบดี	
13.	เลย	- บ.นากระเซิง ต.อาฮี อ.ท่าลี่	ไชยะบุรี	- บ.เมืองหม้อ เมืองแก่นท้าว	08.00–18.00 น.ทุก 1 คำ และ 9 คำ	
14.	หนองคาย	- บ.เป้งจาน	บอลิคำไซ	- บ.ทวย	08.00–18.00 น.	

		ด.โพนแพง กิ่ง อ.รัตนวาปี		เมืองท่าพระ บาท	อาทิตย์ และพุท ธ	
15.	หนองคาย	- บ.บุงคล้า อ.บุงคล้า	บอลิคำไซ	- บ.ปากกระดิ่ง เมืองปากกระดิ่ง	08.00-18.00 น. อังคาร และศุกร์	
16.	หนองคาย	- ม.1 ต.จุมพล อ.โพนพิสัย	นครหลวง เวียงจันทน์	- บ.โค่นใต้ เมืองปากงึม	08.00-16.00 น. อังคาร และเสาร์	ประกาศ 1 มิ.ย. 48 เริ่ม 4 มิ.ย.
17.	หนองคาย	- บ.ห้วยลาด ต.ปากคาด	แขวงบอลิ คำไซ	- บ.ทวย เมืองท่าพระ บาท	08.00-16.00 น. จันทร์ และ พฤหัสบดี	ลาว, 21 มิ.ย. 2548
18.	หนองคาย	- บ.บ้านหม้อ อ.ศรีเชียงใหม่	นครหลวง เวียงจันทน์	- บ.ด่านคำ เมืองสีโคด ตะบอง	08.00-17.00 น. อังคาร และเสาร์	ลาว, 20 ธ.ค.2548
19.	หนองคาย	- บ.บ้านม่วง อ.สังคม	นครหลวง เวียงจันทน์	- บ.โคกแห่ เมืองสังทอง	08.00-16.00 น. พุธ และเสาร์	ลาว, 28 เม.ย.2549
20.	นครพนม	- บ.ดอนแพง ต.บ้านแพง อ.บ้านแพง	บอลิคำไซ	- บ.บุงกวาง เมืองปากกระดิ่ง	08.00-18.00 น.	มติ ครม.8 เม.ย. 32 ให้ เป็นด่านถาวร แต่ฝ่าย ลาวยังไม่พร้อม
21.	นครพนม	- ด่านศุลกากร อ.ท่าอุเทน	คำม่วน	- บ.หินบุญ เมืองหินบุญ	08.00-18.00 น.	มติ ครม.8 เม.ย. 32 ให้ เป็นด่านถาวร แต่ฝ่าย ลาวยังไม่พร้อม
22.	นครพนม	- บ.ธาตุพนม ต.ธาตุพนม อ.ธาตุพนม	คำม่วน	- บ.ปากเซบั้งไฟ เมืองหนองบก	08.00-18.00 น.	มติ ครม.8 เม.ย. 32 ให้ เป็นด่านถาวร แต่ฝ่าย ลาวยังไม่พร้อม
23.	นครพนม	- บ.หนาดท่า ม.2 ต.บ้านกลาง อ.เมืองนครพนม	แขวงคำ ม่วน	- บ.ปากเป้ง เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน	08.00-14.00 น. อังคารและพุธ	ประกาศ 6 มิ.ย. 48 เริ่ม 7 มิ.ย.
24.	อำนาจเจริญ	- บ.ยี่ภัก อ.ชานุมาน	สะหวัน นะเขต	- บ.เหล่ามะหุด เมืองไซพูทอง	06.00-18.00 น. วันพุธ และอาทิตย์	
25.	อุบลราชธานี	- หน้าที่ว่ากร อ.เขมราฐ	สะหวัน นะเขต	- บ.นาปากชั้น เมืองสองคอน	08.00-18.00 น. จันทร์ – ศุกร์	23 ม.ค. 2535

26.	อุบลราชธานี	- บ.สองคอน ค.สองคอน อ.โพธิ์ไทร	สาละวัน	- บ.หนองแสง บ.คอนหมาก เคื่อ เมืองละคอนเพ็ง	08.00–18.00 น. วัน พฤหัสบดี	19 ก.ย. 2539
27.	อุบลราชธานี	- บ.ด่านเก่า ค.โขงเจียม อ.โขงเจียม	จำปาสัก	- บ.สีส้มพัน เมืองชนะ สมบุญ	08.00–18.00 น. อังคาร พฤหัสบดี เสาร์	19 ก.ย. 2539
28.	อุบลราชธานี	- บ.หนองแสง (ช่องตาอุ) ค.โพนงาม อ.บุญเทือง	จำปาสัก	- บ.เหียง เมืองสุขุมมา	08.00–18.00 น. จันทร์ พุธ ศุกร์	19 ก.ย. 2539

2.3 จุดผ่านแดนชั่วคราว

ลำดับที่	พื้นที่ของไทย		พื้นที่ของ สปป.ลาว		เวลา เปิด – ปิด	หมายเหตุ
	จังหวัด	ที่ตั้ง	แขวง	ที่ตั้ง		
1.	มุกดาหาร	-ระหว่าง บ.บาง ทรายใหญ่ กับ บ.สงเปลือย อ.เมืองมุกดาหาร	สะหวันนะเขต	-ระหว่าง บ.ท่าอุดม กับ บ.นาแก เมืองคันทะบูลี	เปิดในช่วงเวลา ก่อสร้างเพื่อการ ก่อสร้างสะพานฯ	ตั้งแต่ 3 ธ.ค.46 ประกาศ ลว.22 ธ.ค.46

3. จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

3.1 จุดผ่านแดนถาวร

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของกัมพูชา	เวลา เปิด - ปิด	หมายเหตุ
1.	ศรีสะเกษ	- ช่องสง่า อ.ภูสิงห์	- ช่องจวม อ.อัลดองเวง	07.00– 20.00 น. ของทุกวัน	เปิด 11 พ.ย. 46

			จ.อุดรมีชัย		
2.	สุรินทร์	- ห้องจอม อ.กาบเชิง	- โอรีเสม็ด อ.ลำโรง จ.อุดรมีชัย	07.00 –20.00 น. ของทุกวัน	เปิด 1 ก.ย. 45
3.	สระแก้ว	- บ.คลองลึก อ.อรัญประเทศ	- ปอยเปต อ.โอโงรว จ.บันเตียเมียนเจย	07.00 –20.00 น. ของทุกวัน	เปิด 20 ก.ย. 40
4.	จันทบุรี	- บ.แหลม อ.โป่งน้ำร้อน	- บดว อ.กุมเรียง จ.พระตะบอง	07.00 –20.00 น. ของทุกวัน	เปิด 11 พ.ย. 46
5.	จันทบุรี	- บ.ผักกาด อ.โป่งน้ำร้อน	- เมืองพรม กรุงไพลิน จ.พระตะบอง	07.00 –20.00 น. ของทุกวัน	เปิด 11 พ.ย. 46
6.	ตราด	- บ.หาดเล็ก อ.คลองใหญ่	- จามเขียม อ.มณฑลสีมา จ.เกาะ กง	07.00 –20.00 น. ของทุกวัน	เปิด 20 ก.ย. 40

3.2 จุดผ่อนปรน

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของกัมพูชา	เวลา เปิด -ปิด	หมายเหตุ
1.	อุบลราชธานี	- ห้องอานม้า อ.น้ำยืน	- บ้านสะเตียลกวาง อ.จอมกระสาน จ.พระวิหาร	09.00-15.00 น. ทุกวันอังคาร และ พุธสัปดาห์	เปิด 11 พ.ค. 42
2.	สระแก้ว	- บ้านตาพระยา อ.ตาพระยา	- บ้านบึงตะกวน จ.บันเตียเมียนเจย	09.00-16.00 น. ทุกวันอังคาร, พุธ พฤหัสสัปดาห์และศุกร์	เปิด 24 ธ.ค. 41
3.	สระแก้ว	- บ้านหนองปรือ อ.อรัญประเทศ	- มาลัย จ.บันเตียเมียนเจย	09.00-16.00 น. ทุกวันอังคาร, พุธ พฤหัสสัปดาห์และศุกร์	เปิด 24 ธ.ค. 41

4.	สระแก้ว	- บ้านเขาหิน อ.คลองหาด	- พนมไฉ (บ้านกิโล 13) จ.พระตะบอง	09.00-16.00 น. ของทุกวัน	เปิด 15 มิ.ย. 41
5.	จันทบุรี	- บ้านซันตารี อ.สอยดาว	- บ้านโกลาควน จ.พระตะบอง	07.00-16.00 น. ของทุกวัน	เปิด 17 เม.ย. 40
6.	จันทบุรี	- บ้านบึงนังล่าง อ.โป่งน้ำร้อน	- บ้านสวายเวง จ.พระตะบอง	07.00-16.00 น. ของทุกวัน	เปิด 28 พ.ค. 40
7.	จันทบุรี	- บ้านสวนส้ม อ.สอยดาว	- สวนส้ม จ.พระตะบอง	07.00-16.00 น. ของทุกวัน	เปิด 2 พ.ค. 40
8.	ตราด	- บ้านหมื่นด่าน ต.บ่อพลอย อ.บ่อไร่	- บ้านศาลเจ้า อ.สัสมุค จ.พระตะบอง	08.30-17.00 น. ของทุกวัน	เปิด 16 ธ.ค. 34
9.	ตราด	- บ้านมะม่วง ต.นนทรีย์ อ.บ่อไร่	- บ้านลระกา อ.สำโรง จ.พระตะบอง	07.00-18.00 น. วันอังคาร พุธ และพฤหัสบดี	เปิด 9 ,u.8.48

4. จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย - มาเลเซีย

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของมาเลเซีย	เวลา เปิด -ปิด	หมายเหตุ
1.	สงขลา	- ด่านสะเดา อ.สะเดา	- ด่านบูกิตกาฮูฮัตม รัฐเคดาห์	05.00 – 23.00 น. ทุกวัน	
2.	สงขลา	- ด่านปาดังเบซาร์ อ.สะเดา	- ด่านปาดังเบซาร์ รัฐเปอรลิส	05.00 – 21.00 น. ทุกวัน	
3.	นราธิวาส	- ด่านสุไหงโกทก	- ด่านรันตูปันยัง รัฐกลันตัน	05.00 – 21.00 น. ทุกวัน	
4.	นราธิวาส	- ด่านตากใบ	- ด่านเป็งกัลันกูโบ	05.00 – 18.00 น.	

		(ท่าเรือ)	รัฐกลันตัน		
5.	ยะลา	- ด้านเบตง	- ด้านบูกิตปิอราปิด รัฐเคดาห์	05.00 – 18.00 น. ทุกวัน	
6.	สตูล	- ด้านวังประจัน อ.ควนโดน	- ด้านวังเกลียน รัฐเปอร์ลิส	05.00 – 18.00 น. ทุกวัน	
7.	สตูล	- ด้านสตูล (ท่าเรือ)	- ท่าเรือกัวลาเปอร์ลิส รัฐเปอร์ลิส - ท่าเรือเทลก อิกวา ลังกาวิ รัฐเคดาห์ - ท่าเรือเจตตีแก้ว ลังกาวิ รัฐเคดาห์	08.30 – 16.30 น. ทุกวัน	

ที่มา :

กลุ่มการค้าชายแดน

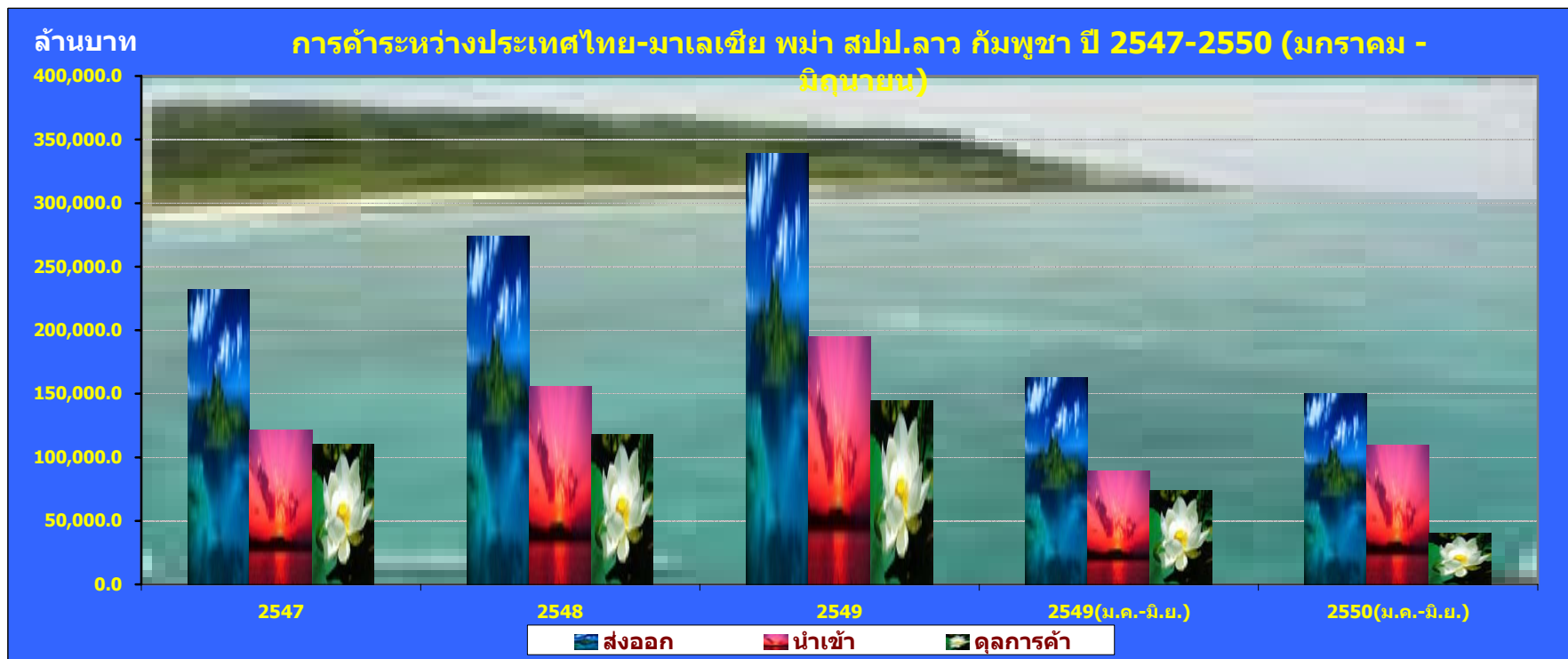
สำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรการพิเศษทางการค้า

กรมการค้าต่างประเทศ

<http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=cpbt.htm&level3=1092>

ภาคผนวก 2

มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

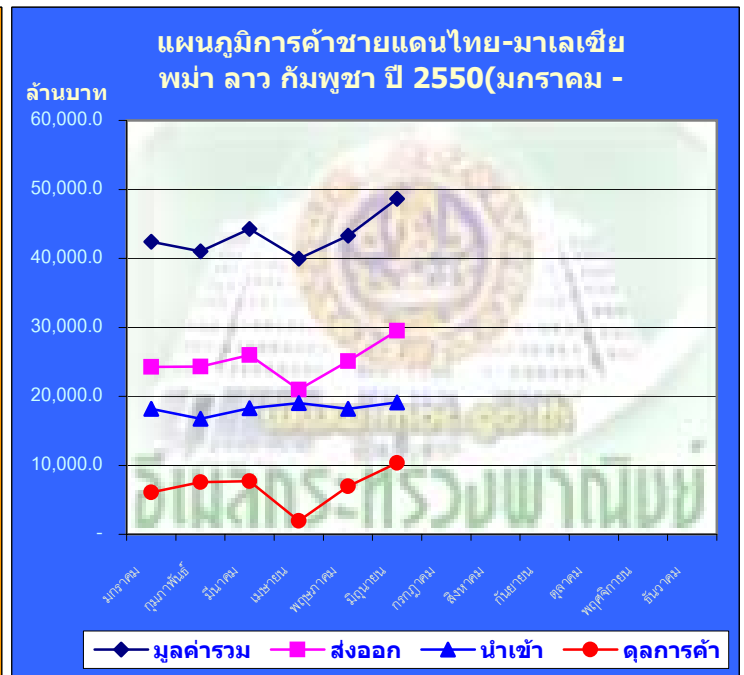
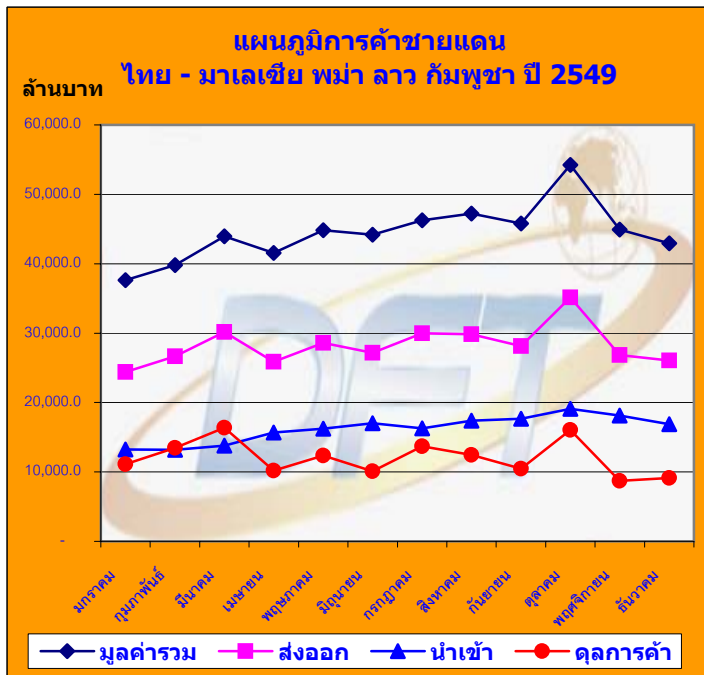
การค้ำระหว่างประเทศไทย - มาเลเซีย พม่า สปป.ลาว กัมพูชา ปี 2547 - 2550 (มกราคม - มิถุนายน)

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)				สัดส่วน (ร้อยละ)			
	2547	2548	2549	2549(ม.ค.-มิ.ย.)	2550(ม.ค.-มิ.ย.)	2547	2548	2549	2550 (ม.ค.-มิ.ย.)	2547	2548	2549	2550 (ม.ค.-มิ.ย.)
การค้าระหว่างประเทศ (1)													
มูลค่าการค้า	573,789.6	733,100.6	796,258.8	388,189.5	380,173.4	25.8	27.8	8.6	-2.1	100.0	100.0	100.0	100.0
ส่งออก	290,068.5	325,311.0	366,871.4	180,541.5	192,191.3	28.2	12.1	12.8	6.5	100.0	100.0	100.0	100.0
นำเข้า	283,721.1	407,789.6	429,387.4	207,648.0	187,982.0	23.6	43.7	5.3	-9.5	100.0	100.0	100.0	100.0
ดุลการค้า	6,347.4	-82,478.6	-62,516.0	-27,106.6	4,209.3								
การค้าชายแดน (2)													
มูลค่าการค้า	353,359.9	430,192.4	533,385.8	251,984.7	259,637.1	23.2	21.7	24.0	3.0	61.6	58.7	67.0	68.3
ส่งออก	231,701.3	273,988.4	338,775.4	162,813.1	150,120.8	29.3	18.3	23.6	-7.8	79.9	84.2	92.3	78.1
นำเข้า	121,658.5	156,204.0	194,610.4	89,171.6	109,516.3	13.0	28.4	24.6	22.8	42.9	38.3	45.3	58.3
ดุลการค้า	110,042.8	117,784.3	144,165.0	73,641.5	40,604.5								

ที่มา : (1) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
(2) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

กลุ่มการค้าชายแดน
สำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรการพิเศษทางการค้า
กรมการค้าต่างประเทศ

การค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย พม่า ลาว กัมพูชา ปี 2549 - 2550

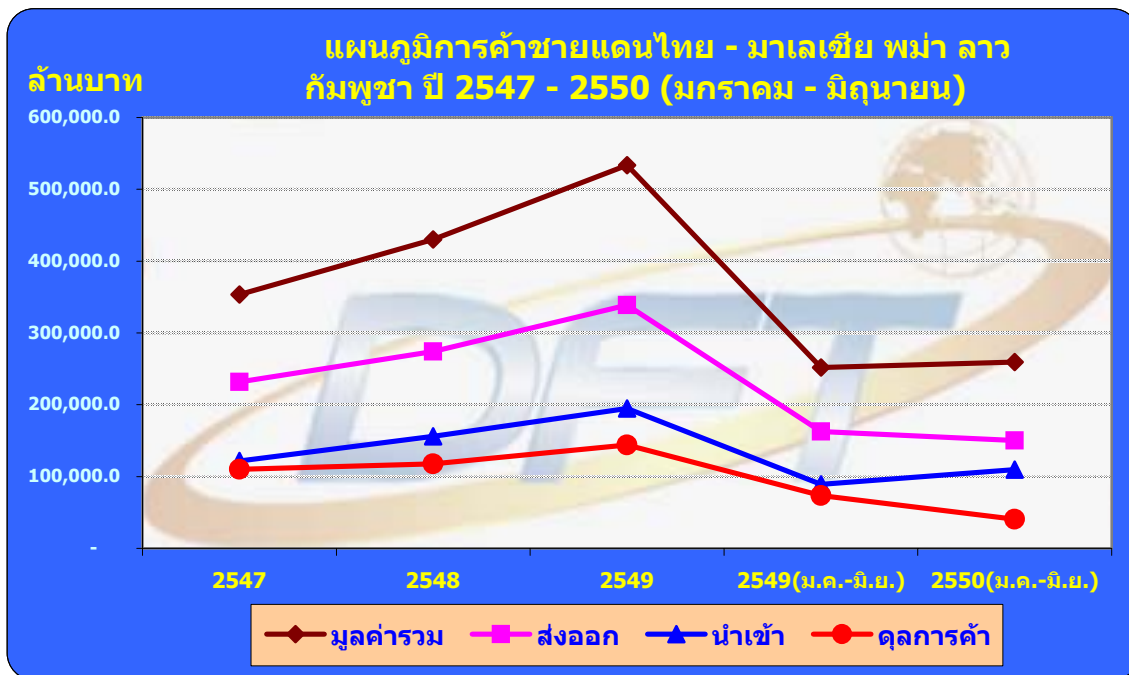
การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย พม่า ลาว กัมพูชา ปี 2549-2550 (มกราคม - มิถุนายน) จำแนกรายเดือน

หน่วย: ล้านบาท

เดือน	2549				2550 (มกราคม - มิถุนายน)			
	มูลค่ารวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	มูลค่ารวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
มกราคม	37,625.0	24,374.8	13,250.2	11,124.5	42,432.0	24,262.8	18,169.2	6,093.6
กุมภาพันธ์	39,814.8	26,644.6	13,170.2	13,474.4	41,033.8	24,300.6	16,733.3	7,567.3
มีนาคม	43,955.0	30,172.1	13,782.9	16,389.2	44,288.8	25,988.2	18,300.6	7,687.6
เมษายน	41,552.8	25,862.1	15,690.7	10,171.4	39,963.4	20,955.5	19,007.9	1,947.6
พฤษภาคม	44,843.3	28,602.8	16,240.4	12,362.4	43,289.6	25,116.3	18,173.3	6,943.0
มิถุนายน	44,189.7	27,152.6	17,037.1	10,115.5	48,629.6	29,497.5	19,132.1	10,365.4
กรกฎาคม	46,247.4	29,981.3	16,266.1	13,715.3				
สิงหาคม	47,241.7	29,843.9	17,397.7	12,446.2				
กันยายน	45,802.4	28,137.6	17,664.7	10,472.9				
ตุลาคม	54,245.3	35,144.5	19,100.8	16,043.6				
พฤศจิกายน	44,934.2	26,822.1	18,112.1	8,710.0				
ธันวาคม	42,934.3	26,036.9	16,897.4	9,139.6				
รวม	533,385.8	338,775.4	194,610.4	144,165.0	259,637.1	150,120.8	109,516.3	40,604.5

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

กลุ่มการค้าชายแดน
สำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรฐานการค้า
กรมการค้าต่างประเทศ

การค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย พม่า สปป.ลาว กัมพูชา ปี 2547 - 2550 (มกราคม - มิถุนายน)

ประเทศ	มูลค่า (ล้านบาท)					Δ % 50/49	สัดส่วนร้อยละต่อการค้ารวม			
	2547	2548	2549	2549(ม.ค.-มิ.ย.)	2550(ม.ค.-มิ.ย.)		2547	2548	2549	2550(ม.ค.-มิ.ย.)
การค้ารวม										
มูลค่ารวม	353,359.9	430,192.4	533,385.8	251,984.7	259,637.1	3.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ส่งออก	231,701.3	273,988.4	338,775.4	162,813.1	150,120.8	-7.8	100.0	100.0	100.0	100.0
นำเข้า	121,658.5	156,204.0	194,610.4	89,171.6	109,516.3	22.8	100.0	100.0	100.0	100.0
ดุลการค้า	110,042.8	117,784.3	144,165.0	73,641.5	40,604.5					
มาเลเซีย										
มูลค่ารวม	233,356.6	272,223.8	345,320.8	159,755.7	159,245.1	-0.3	66.0	63.3	64.7	61.3
ส่งออก	166,913.1	188,868.2	244,021.5	113,937.3	98,307.4	-13.7	72.0	68.9	72.0	65.5
นำเข้า	66,443.5	83,355.7	101,299.3	45,818.3	60,937.7	33.0	54.6	53.4	52.1	55.6
ดุลการค้า	100,469.5	105,512.5	142,722.2	68,119.0	37,369.7					
พม่า										
มูลค่ารวม	67,668.2	88,292.7	104,313.4	49,523.0	53,052.8	7.1	19.1	20.5	19.6	20.4
ส่งออก	18,913.1	22,724.9	22,357.6	12,075.0	12,711.7	5.3	8.2	8.3	6.6	8.5
นำเข้า	48,755.2	65,567.8	81,955.8	37,448.0	40,341.1	7.7	40.1	42.0	42.1	36.8
ดุลการค้า	-29,842.1	-42,842.9	-59,598.2	-25,373.0	-27,629.4					
ลาว										
มูลค่ารวม	28,805.3	38,547.7	47,724.3	24,485.9	28,872.0	17.9	8.2	9.0	8.9	11.1
ส่งออก	23,792.0	32,802.5	37,728.4	19,186.3	21,296.8	11.0	10.3	12.0	11.1	14.2
นำเข้า	5,013.3	5,745.2	9,995.8	5,299.7	7,575.1	42.9	4.1	3.7	5.1	6.9
ดุลการค้า	18,778.7	27,057.4	27,732.6	13,886.6	13,721.7					
กัมพูชา										
มูลค่ารวม	23,529.7	31,128.2	36,027.3	18,220.1	18,467.3	1.4	6.7	7.2	6.8	7.1
ส่งออก	22,083.2	29,592.8	34,667.9	17,614.5	17,804.9	1.1	9.5	10.8	10.2	11.9
นำเข้า	1,446.5	1,535.4	1,359.5	605.6	662.4	9.4	1.2	1.0	0.7	0.6
ดุลการค้า	20,636.6	28,057.4	33,308.4	17,008.9	17,142.4					

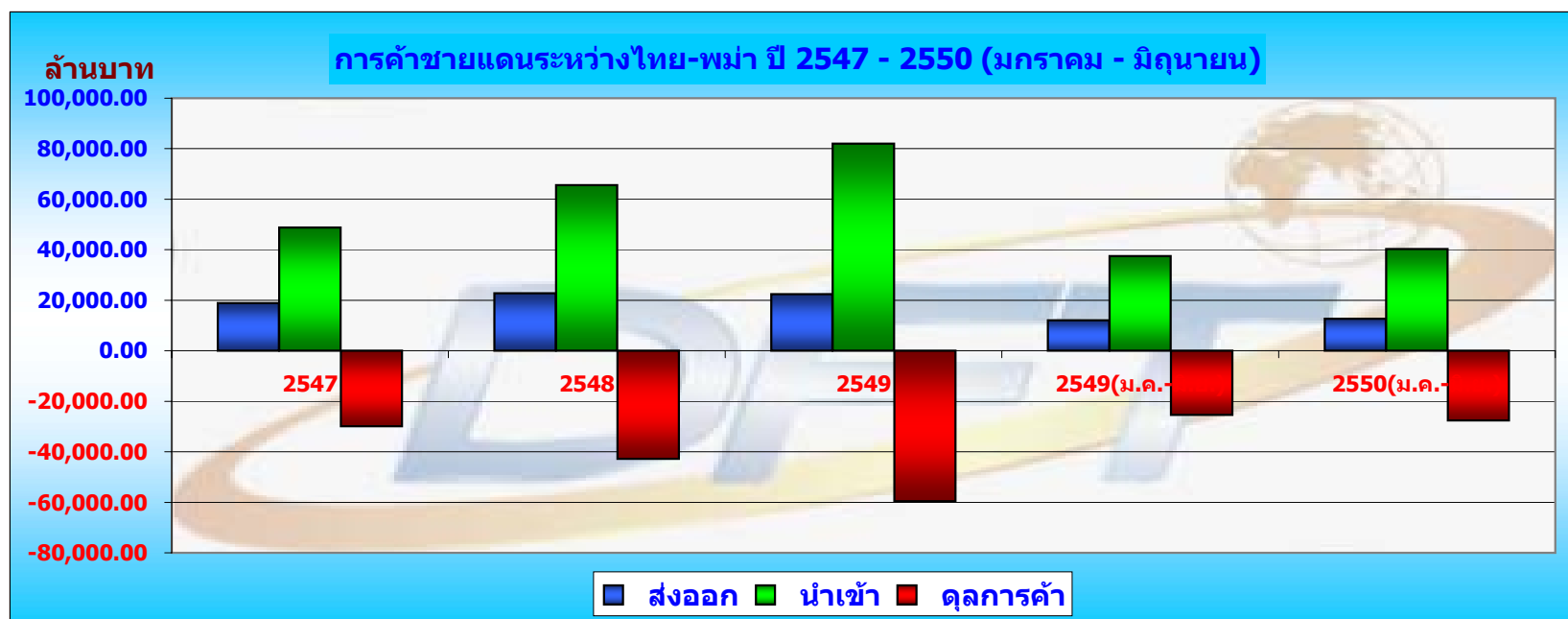
ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

หมายเหตุ : Δ % หมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลง

กลุ่มการค้าชายแดน

สำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรการพิเศษทางการค้า

กรมการค้าต่างประเทศ

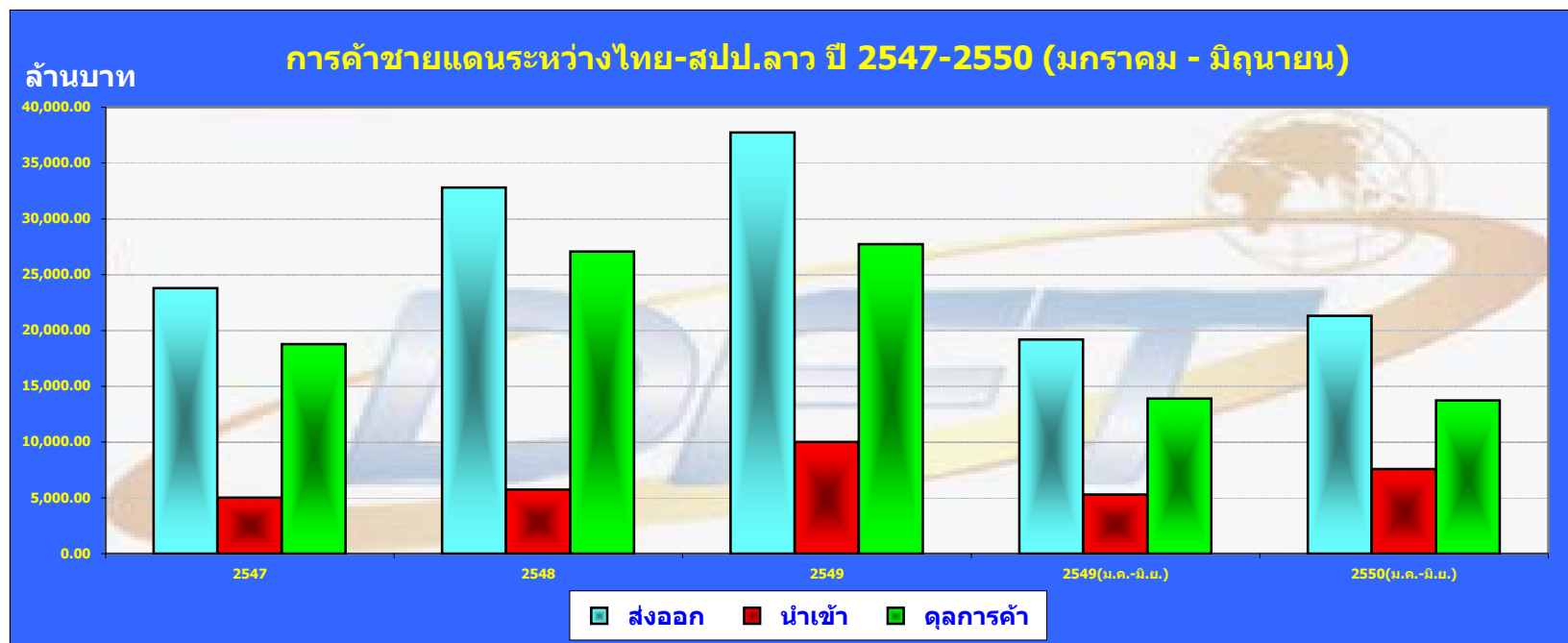

การค้าระหว่างประเทศไทย-พม่า ปี 2547 - 2550 (มกราคม - มิถุนายน)

รายการ	มูลค่า : ล้านบาท					อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)				สัดส่วน (ร้อยละ)		
	2547	2548	2549	2549(ม.ค.-มิ.ย.)	2550(ม.ค.-มิ.ย.)	2547	2548	2549	2550(ม.ค.-มิ.ย.)	2548	2549	2550(ม.ค.-มิ.ย.)
การค้าระหว่างประเทศ (1)												
มูลค่าการค้า	78,863.0	100,298.2	117,481.7	54,258.1	57,911.2	42.3	27.2	17.1	6.7	100.0	100.0	100.0
ส่งออก	24,344.2	28,382.2	28,810.3	14,790.8	16,508.0	33.8	16.6	1.5	11.6	100.0	100.0	100.0
นำเข้า	54,518.8	71,915.9	88,671.5	39,467.3	41,403.2	46.5	31.9	23.3	4.9	100.0	100.0	100.0
ดุลการค้า	-30,174.6	-43,533.7	-59,861.2	-24,676.5	-24,895.3							
การค้าชายแดน (2)												
มูลค่าการค้า	67,668.2	88,292.7	104,313.4	49,523.0	53,052.8	17.2	30.5	18.1	7.1	88.0	88.8	91.6
ส่งออก	18,913.1	22,724.9	22,357.6	12,075.0	12,711.7	57.7	20.2	-1.6	5.3	80.1	77.6	77.0
นำเข้า	48,755.2	65,567.8	81,955.8	37,448.0	40,341.1	6.6	34.5	25.0	7.7	91.2	92.4	97.4
ดุลการค้า	-29,842.1	-42,842.9	-59,598.2	-25,373.0	-27,629.4							

ที่มา : (1) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
(2) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

กลุ่มการค้าชายแดน
สำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรการพิเศษทางการค้า
กรมการค้าต่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว ปี 2547 - 2550 (มกราคม - มิถุนายน)

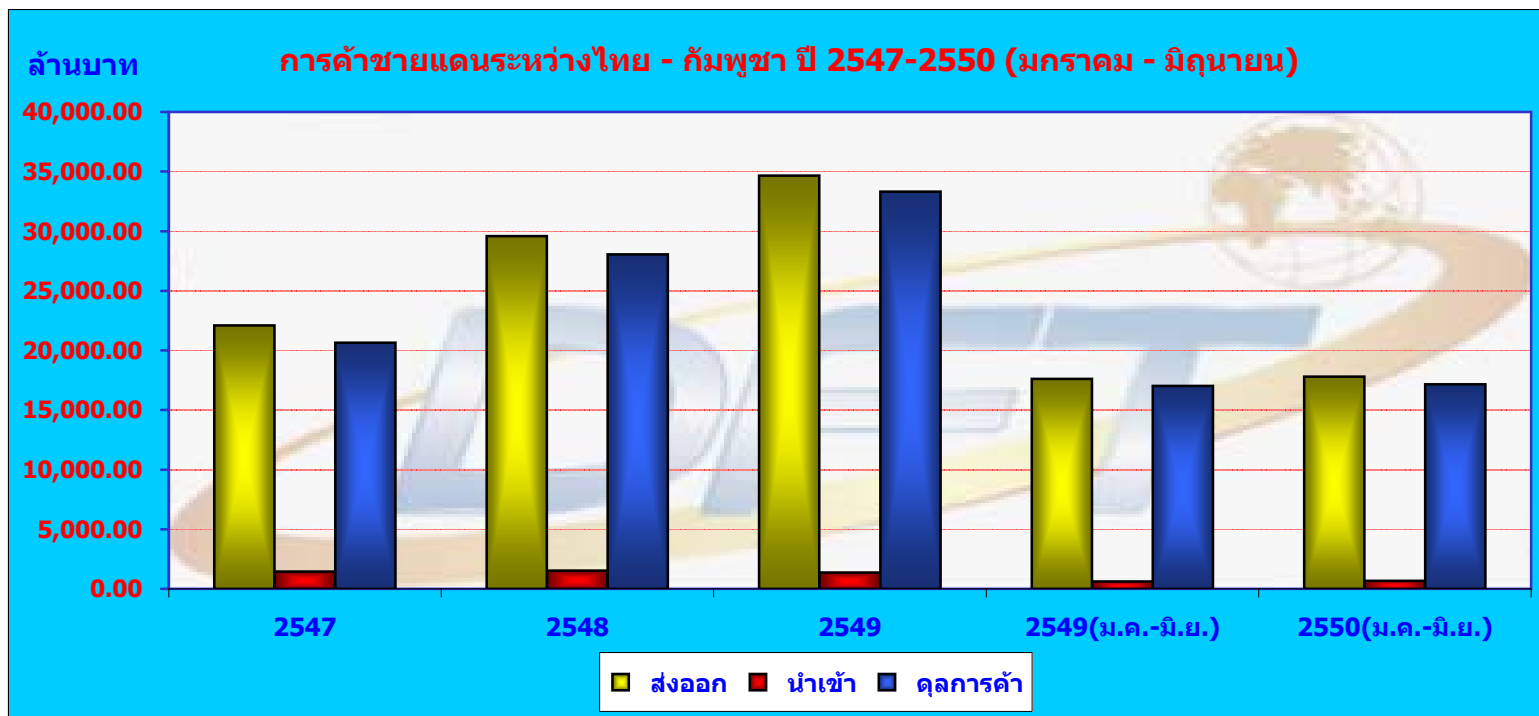
รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)				สัดส่วน (ร้อยละ)			
	2547	2548	2549	2549(ม.ค.-มิ.ย.)	2550(ม.ค.-มิ.ย.)	2547	2548	2549	2550 (ม.ค.-มิ.ย.)	2547	2548	2549	2550 (ม.ค.-มิ.ย.)
การค้าระหว่างประเทศ (1)													
มูลค่าการค้า	27,993.3	40,092.0	57,583.3	30,101.1	28,250.1	20.6	43.2	43.6	-6.1	100.0	100.0	100.0	100.0
ส่งออก	23,382.6	30,965.5	38,654.9	19,834.6	21,783.1	23.6	32.4	24.8	9.8	100.0	100.0	100.0	100.0
นำเข้า	4,610.7	9,126.5	18,928.4	10,266.6	6,467.0	7.3	97.9	107.4	-37.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ดุลการค้า	18,771.8	21,838.9	19,726.4	9,568.0	15,316.2								
การค้าชายแดน (2)													
มูลค่าการค้า	28,805.3	38,547.7	47,724.3	24,485.9	28,872.0	31.5	33.8	23.8	17.9	102.9	96.1	82.9	102.2
ส่งออก	23,792.0	32,802.5	37,728.4	19,186.3	21,296.8	36.3	37.9	15.0	11.0	101.8	105.9	97.6	97.8
นำเข้า	5,013.3	5,745.2	9,995.8	5,299.7	7,575.1	12.4	14.6	74.0	42.9	108.7	63.0	52.8	117.1
ดุลการค้า	18,778.7	27,057.4	27,732.6	13,886.6	13,721.7								

ที่มา : (1) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

(2) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

กลุ่มการค้าชายแดน

สำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรการพิเศษทางการค้า
กรมการค้าต่างประเทศ

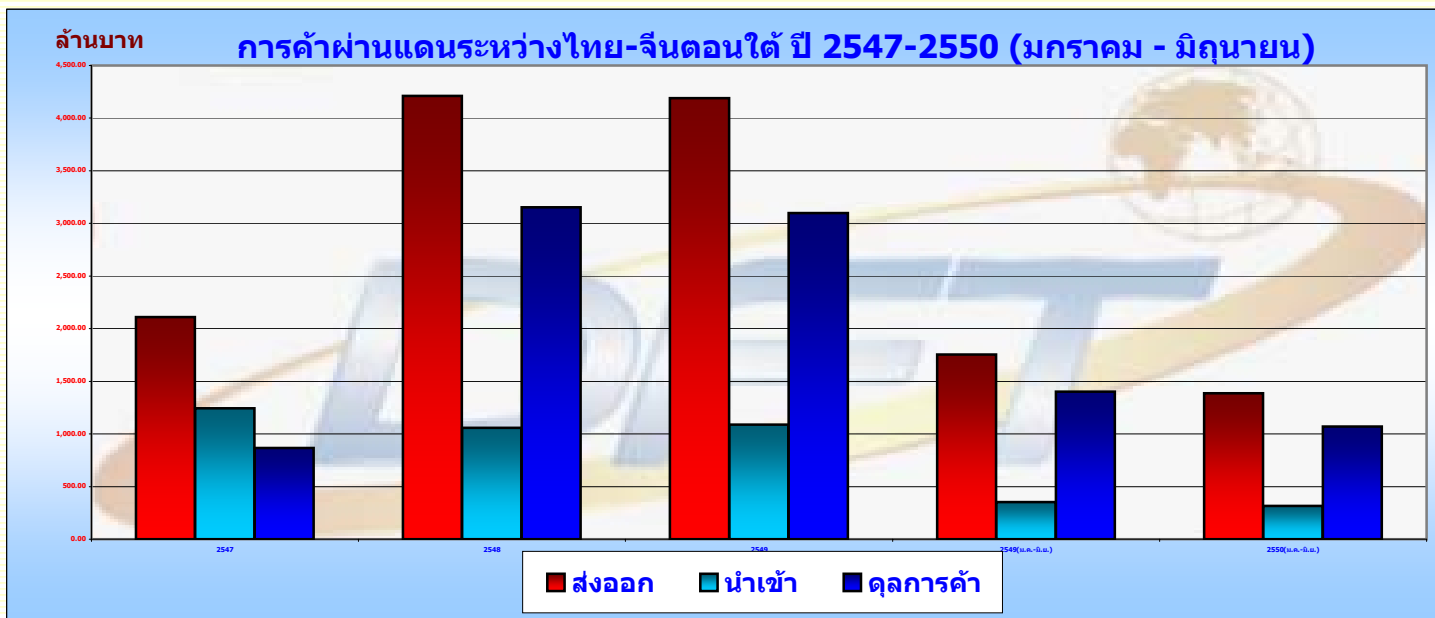

การค้าระหว่างประเทศไทย - กัมพูชา ปี 2547 - 2550 (มกราคม - มิถุนายน)

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)				สัดส่วน (ร้อยละ)			
	2547	2548	2549	2549(ม.ค.-มิ.ย.)	2550(ม.ค.-มิ.ย.)	2547	2548	2549	2550(ม.ค.-มิ.ย.)	2547	2548	2549	2550(ม.ค.-มิ.ย.)
การค้าระหว่างประเทศ (1)													
มูลค่าการค้า	30,204.0	38,071.7	48,651.1	22,670.0	23,123.9	3.5	26.0	27.8	2.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ส่งออก	29,091.3	36,801.7	47,338.7	22,080.0	22,520.3	1.4	26.5	28.6	2.0	100.0	100.0	100.0	100.0
นำเข้า	1,112.7	1,270.1	1,312.4	590.0	603.6	119.2	14.1	3.3	2.3	100.0	100.0	100.0	100.0
ดุลการค้า	27,978.6	35,531.6	46,026.3	21,489.9	21,916.7								
การค้าชายแดน (2)													
มูลค่าการค้า	23,529.7	31,128.2	36,027.3	18,220.1	18,467.3	32.3	32.3	15.7	1.4	77.9	81.8	79.9	79.9
ส่งออก	22,083.2	29,592.8	34,667.9	17,614.5	17,804.9	31.5	34.0	17.1	1.1	75.9	80.4	79.1	79.1
นำเข้า	1,446.5	1,535.4	1,359.5	605.6	662.4	46.4	6.1	-11.5	9.4	130.0	120.9	109.8	109.8
ดุลการค้า	20,636.6	28,057.4	33,308.4	17,008.9	17,142.4								

ที่มา : (1) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
(2) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

กลุ่มการค้าชายแดน
สำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรการพิเศษทางการค้า
กรมการค้าต่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศไทย - จีน(ตอนใต้) ปี 2547-2550 (มกราคม - มิถุนายน)

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)				สัดส่วน (ร้อยละ)			
	2547	2548	2549	2549(ม.ค.-มิ.ย.)	2550(ม.ค.-มิ.ย.)	2547	2548	2549	2550 (ม.ค.-มิ.ย.)	2547	2548	2549	2550 (ม.ค.-มิ.ย.)
การค้าระหว่างประเทศ (1)													
มูลค่ารวม	615,415.5	816,396.6	961,001.3	445,925.6	500,416.3	26.3	32.7	17.7	12.2	100.0	100.0	100.0	100.0
ส่งออก	285,753.8	367,405.4	445,296.4	200,275.5	230,379.4	21.1	28.6	21.2	15.0	100.0	100.0	100.0	100.0
นำเข้า	329,661.6	448,991.2	515,704.9	245,650.1	270,037.0	31.3	36.2	14.9	9.9	100.0	100.0	100.0	100.0
ดุลการค้า	-43,907.8	-81,585.8	-70,408.4	-45,374.6	-39,657.6								
การค้าผ่านแดน (2)													
มูลค่ารวม	3,352.6	5,268.7	5,278.9	2,108.1	1,702.4	-20.5	57.2	0.2	-19.2	0.5	0.6	0.6	0.3
ส่งออก	2,110.3	4,210.8	4,189.2	1,755.4	1,385.7	-32.6	99.5	-0.5	-21.1	0.7	1.1	1.1	0.6
นำเข้า	1,242.4	1,057.8	1,089.8	352.7	316.7	14.2	-14.9	3.0	-10.2	0.4	0.2	0.2	0.1
ดุลการค้า	867.9	3,153.0	3,099.4	1,402.7	1,069.1								

ที่มา : (1.) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

(2.) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

กลุ่มการค้าชายแดน

สำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรการพิเศษทางการค้า
กรมการค้าต่างประเทศ